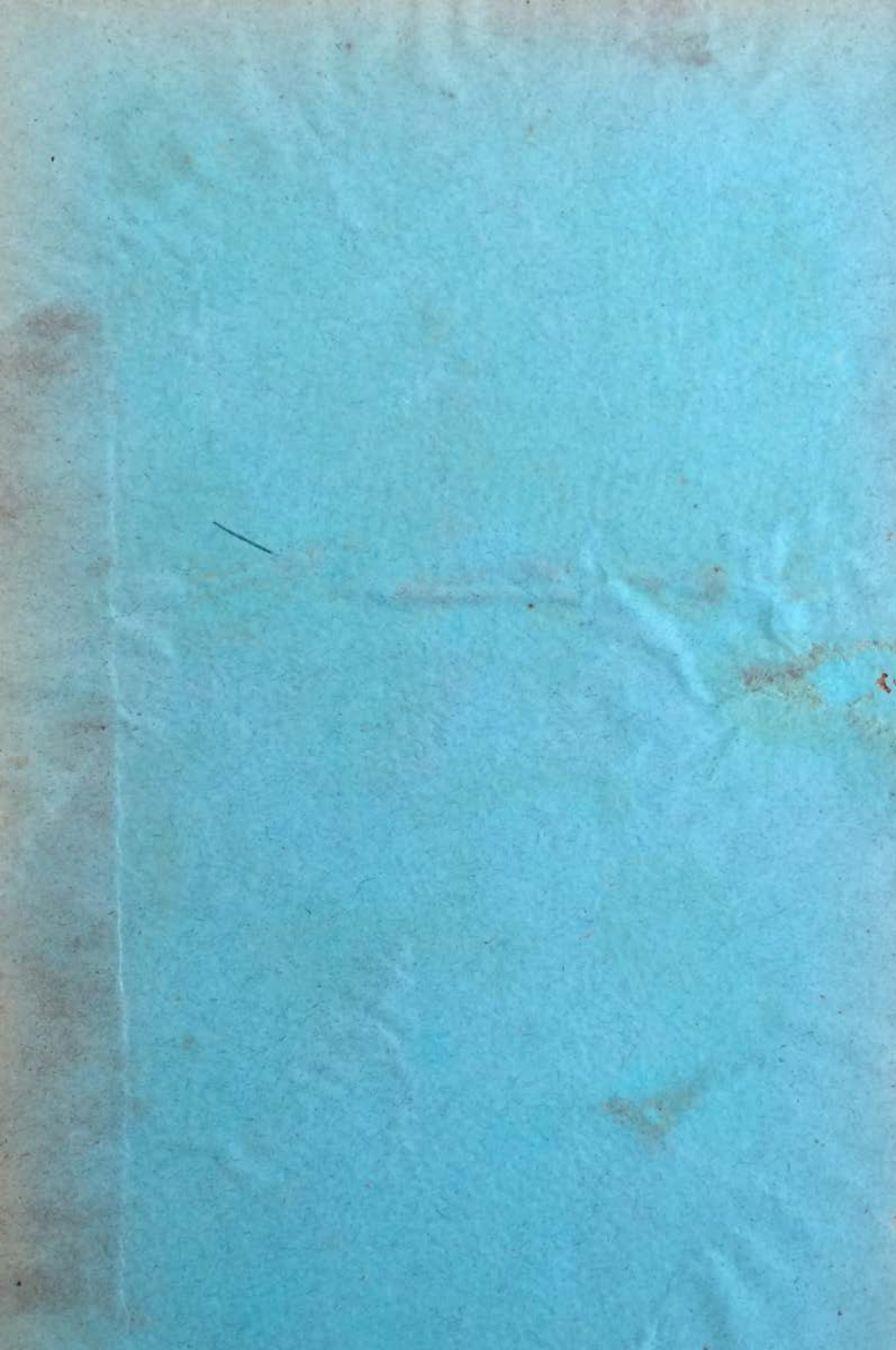

947

«FAIRE SIMPLE»

ԲԱՆԱԼԻ

ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՎԱՍՆ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Հիմնադիր Ջեօրճ Արեւելիան Որբանոցին, Ի Պրուսա Քիւրաքնիոյ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ANGLO-ARMENIAN GRAMMAR

BY

G. BAGHDASARIAN

Director of the Oriental Orphanage, Broussa in Bithynia.

Second Part

معارف نضارت جليله سناك رخصتيله طبع اول نشودر

Կ. ՊՈՂԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ

(Արամեան)

1886

THE
UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS

BY
J. VAN VLAASBROEK

PH.D. THESIS, UNIVERSITY OF CHICAGO, 1964

PHYSICS DEPARTMENT

UNIVERSITY OF CHICAGO

VI

PHYSICS DEPARTMENT

UNIVERSITY OF CHICAGO, CHICAGO, ILLINOIS

1964

PHYSICS DEPARTMENT

VI

PHYSICS DEPARTMENT

Մ Ա Ս Ի Ն Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ Ի

Անգղիարէն Բանալոյն ցախապատաստական ա-
նաջին մասն երկրորդ սպագրութեամբ ի լոյս բնծայ-
ուելէ զկնի՝ պէտք եղաւ նորա ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍՆ ԵՒ
հրատարակել ի զարգացումն ուսանողաց :

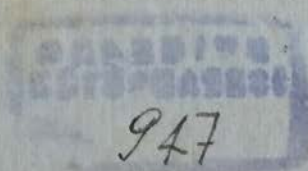
Հայերէն սովորական ոճէն աս ԵՒ պատրաստու-
եալ էմբ շեղիլ երբեմն ի դիւրութիւն քարգմանու-
թեան :

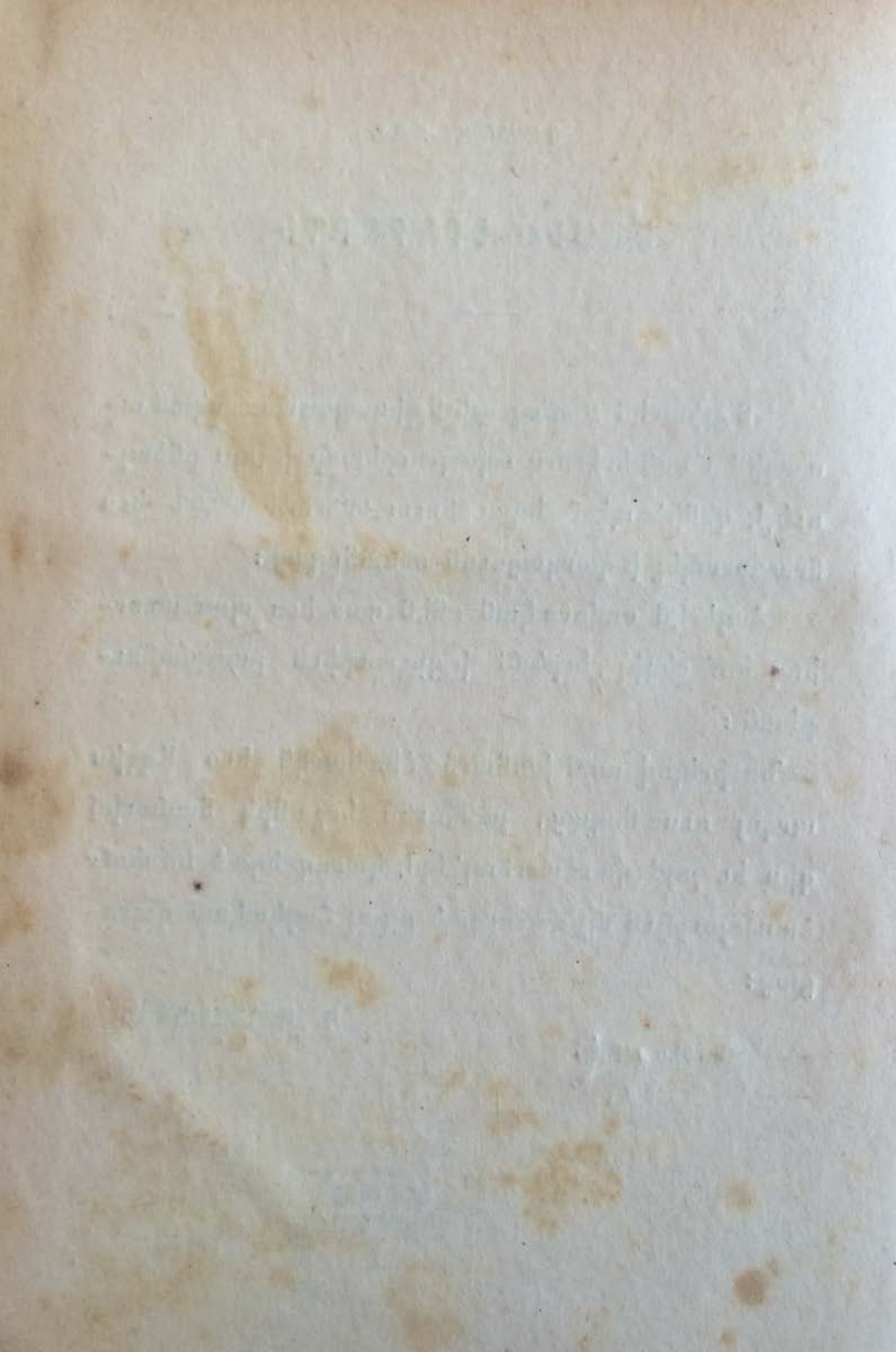
Նուիրելով սոյն խոնարհ ձեռնարկն ԵՒ Ազգիս
արգոյ ուսանողաց, յանհունս երջանիկ համարիմ
զիս ԵՒ յոյժ վարձատրեալ՝ երէ կարող եղած էմ փոք-
ժառայութիւն մը մատուցած ըլլալ Հայկական դպրո-
ցաց :

Յունիս, 1886

Պրոսա,

Գ. ՊԱՆՏԱՍՏԱՐԵԱՆ

Բ Ա Ն Ա Լ Ի

ԱՆՔՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՄՍՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ծան. In the island of Jamaica, ճամայքա կըղչ-
ւոյն մէջ. — To be fond of, սիրել, ախորժիլ. —
your brother is very fond of music, եղբայրդ երա-
ժըշտութենէ խիստ կ'ախորժի. — I am to, պար-
տիմ. — I am to carry, Պարտիմ տանիլ. — My
head aches, Գլուխս կը ցաւի. — To make one's
head ache, Գլուխ ցաւցնել. — The reason of my
determining, Այս որոշման գալուս պատճառը :

1. Հրահանգ

Sanford and Merton.

In the western part of England lived a gentleman of great fortune, whose name was Merton. He had a large estate in the island of Jamaica, where he had passed the greater part of his life, and was master of many servants, who cultivated sugar and other valuable things for his advantage. He had an only son of whom he was excessively fond; and to educate this child properly was the reason of his determining to stay some years in England. Tommy Merton, who, at the time he came from Jamaica, was only six years old, was naturally a very good-natured boy, but unfortunately had been spoiled by too much

indulgence. While he lived in Jamaica, he had several black servants to wait upon him, who were forbidden upon any account to contradict him. If he walked, there always went two negroes with him, one of whom carried a large umbrella to keep the sun from him, and the other was to carry him in his arms whenever he was tired. Besides this, he was always dressed in silk or laced clothes, and had a fine gilded carriage, in which he made visits to his playfellows. His mother was so excessively fond of him, that she gave him every thing he cried for, and would never let him learn to read, because he complained that it made his head ache.

Fortune, սասցուածք . — Estate, կարուածք . — Island, կղզի . — Life, կեանք . — Sugar, շաքար . — advantage, օգուտ, շահ . — Reason, պատճառ . — Indulgence, զիջումն . — Negro, խափչիկ . — Arm, թեւ, բազուկ . — Umbrella, հովանոց . — Clothes, ճանդերձ . — Play-fellow, խաղի ընկեր . — Gentleman, պարոն, տէր . — Tommy, Թովմաս . — Western, արեւմտեան . — Valuable, թանկագին . — Excessively, խիստ . — Properly, պէտք եղածին պէս . Naturally, ի բնէ . — Good-natured, բարերարոյ . — Unfortunate, դժբաղդ . — Laced, ժապուկինեալ (տանթէլալ) . — To pass, անցնիլ . — To cultivate, մշակել . — To educate, դաստիարակել . — To determine, որոշել . — To spoil, աւրել, վնասել . — To contradict, դիմախօսել, ընդդիմանալ . — To gild, ոսկեզօծել . — To wait upon, ծառայել . — To keep from, պաշտպանել . — Upon any account, որեւիցէ պատճառաւ . — Whenever, երբոր . — Besides this, բայ ի սմանէ :

2. Հրահանգ

To resolve, որոշել. — In town, քաղքին մէջ. —

Երէկ ծեր մարդ մը տեսանք, որ իր հանդերձը իր թեւին վրայ կը տանէր. — Իմ մօրաքոյրս իր կենաց մեծագոյն մասն ամարանոցը կ'անցընէ. — Պ. Պըրթըն մեծ ստացուածք մ'ունի. նա շատ դրամ ունի, բայց քիչ բարեկամներ, քանզի նա խիստ հպարտ է. — Այս պարոնը շատ ծառաներ ունի իրեն ծառայելու. — Այսօր մի քանի այցելութիւնք ընելու եմ. — Ձեր հայրը իր զաւակունքը խիստ կը սիրէ. — Ձեր հօրեղբայրը քանի՞ որդիք ունի. — Իմ հօրեղբայրս մէկ հատիկ որդի մ'ունի, զոր մեծ խնամով կը դաստիարակէ նա. — Որոշեցինք ձմեռը քաղքին մէջ անցնել, Հօրեղբօրորդիս եւ ես երկայն սլտոյտ մ'ըրինք. բողբոջին յոգնած ենք. — Ձեր հօրեղբօր որդին բարեբարոյ տղայ մ'է, բայց նա իր ծնողքներէն աւրուեցաւ. — Ո՞ւր կ'երթաս Կարողոս. — Պարտիմ նամակատունը նամակ մը տանիլ. — Ի՞նչ է պատճառը, որ դուն որոշեցիր թատրոն չ'երթալ. — Խոստացայ այս երեկոյ նուագահանդէս երթալ:

3. Հրահանգ

Pain, ցաւ. — Fever, ջերմ. — Physic, դեղ. — Complexion, դոյն դիմաց. — Consequence, հետեւանք. — Education, դաստիարակութիւն. — Limb, անդամ. — Ease, հանգստութիւն. — Degree, աստիճան. — Sweetmeat, շաքարեղէն. — Master M. Պարոն Մ. (պատուանուն, որ տրուի պատանեաց).

— To desire, բաղձալ. — To become, ըլլալ. — To suffer, նեղուիլ. — To jump, ցատկել. — To injure, փլասել. — To bring up, մեծցնել. — Fretful, դատժան (թիթիղ). — Sick, հիւանդ. — Bitter, դառն. — Delicate, փափուկ. — Almost, 'գրեթէ. — On the contrary, ընդհակառակն. — Fatigue, յոգնութիւն, աշխատութիւն.

The consequence of this was, that, though master Merton had every thing he desired, he became very fretful and unhappy. Sometimes he ate sweetmeats till he made himself sick, and then he suffered a great deal of pain, because he would not take bitter physic to make him well again. Indeed, in so delicate a manner was he brought up, that he was almost always ill; the least wind or rain gave him a cold, and the east sun was sure to throw him into a fever. Instead of playing about, and jumping, and running like other children, he was taught to sit still for fear of spoiling his clothes and to stay in the house for fear of injuring his complexion. By this kind of education, when master Merton came over to England, he could neither read nor write; could use none of his limbs with ease, nor bear any degree of fatigue; but on the contrary, he was proud, fretful and impatient.

Ծան. He was brought up in so delicate a manner, նա այնքան փափուկ մեծցուած էր . . . — We had so faithful a servant, այնպէս հաւատարիմ ծառայ մ'ունէինք . . . — The least sun was sure to throw him into a fever, արեգական ամենանուազ ջերմութիւնը բաւական էր զանի ջերմի ենթարկելույ. — You are sure to be laughed at, անշուշտ վրադ պիտի խնդան.

4. Հրահանգ

Friend, բարեկամ (արական եւ իգական) . — To get up, To rise ելլել . —

Թէեւ ձեր քեռաղջիկը զամէնն ունի, զոր բաղձայ, նա տակաւին չէ երջանիկ . նա այնքան փափուկ է մեծցած, որ նա գրեթէ միշտ տկար է : Ամէնանուազ հովը, անոր պաղ առնեղ կուսայ (կը պատճառէ) . արեգական ամէնանուազ ջերմութիւնը անոր գլխացաւ կը պատճառէ, փոխանակ իր բարեկամուհիներուն հետ ցատկելու (to jump about), բոլոր օրն նա իր սենեակը կը նստի . նա չ'կարդար, եւ (nor) չ'գրէր . եւ նա անհամբեր եւ դատան է . իմ տղայքս անոր շատ անգամ այց կուտան, բայց նա բնաւ չուզէր նոցա հետ խաղալ . ոչ ալ անոնց հետ պտոյտ մ'ընել . նա ամէն երեկոյ ժամը վեցին անկողին կ'երթայ, եւ առաւօտեան ժամը իննէն առաջ չ'ելլէր . իր մայրը զանի այնքան կը սիրէ, որ նա անոր ամէն ուզածը կուտայ .

5. Հրահանգ

Seat, բնակատեղի . — Farmer, երկրագործ . — Labourer, գործաւոր . — Sheep, ոչխար (եզակի եւ յօքնակի) . — Pasture, արօտ . — Countenance, դէմք . — Figure, տեսք, ձեւ . — Egg, հաւկիթ . — Sport, խաղ, (էյլէնձէ) . — Suffering, նեղութիւն, ցաւ . — Harry, Հէնրիկոս . — Shaped, կազմեալ, ձեւակերպեալ . — Prepossessing, գրաւիչ . — Plain, պարզ . — Honest, համեստ . — Active, ժիր . — Hardy, արի . — Fair, գեղանի .

— Capable, ընդունակ. — Out of humour, ժանտ, (թէրս). — To plough, հերկել. — To drive. քշել, վարել. — To oblige, գոհ ընել, հաճոյ առնել, — To practice, ի գործ ածել, կատարել. — Altogether, բոլորովին. — Nay, այո՛, մինչեւ իսկ. —

Ծան. The young ones, ճագերը. — Those about him, որոյ հետ որ յարարերու թիւն ունէր.

Very near to Mr. Mertons' seat, lived a plain, honest farmer, whose name was Sandford, This man had, liké. Mr. Merton, an only son, not much older than master Merton, whose name was Harry. — Harry, as he had been always accustomed to run about in the fields, to follow the labourers, when they were ploughing, and to drive the sheep to their pasture, was active, strong and hardy. He was neither so fair, nor so delicately shaped, as master Merton; but he had an honest, good-natured countenance, and was altogether of so prepossessing a figure that a very body loved him; he was never out of humour, and always took the greatest pleasure in obliging those about him. Nay, so very good-natured was he in every thing, that he would never go into the field to take the eggs of poor birds or their young ones, nor practice any other kind of sport which gave pain to poor animals, who are as capable of feeling as we ourselves are, though they have no words to express their sufferings.

6. Հրահանգ

Ծան. To catch a cold. պաղ առնել. —

Հէնրիկոս սովոր է կանուխ ելլել, նա զօրաւոր եւ արի տղայ մ'է, իւրաքանչիւր ոք կը սիրէ զանի քանզի նա բնաւ ժանտ չէ, եւ միշտ ամէնամեծ հաճոյքը կը գտնէ իւր ընկերներն հաճոյ առնելու

մէջ, նա կրնայ դիւրաւ կարդալ եւ գրել, եւ օգտակար գրեանք գեղեցիկ հանդերձներէն կը նախապատուէ. երբեմն զանի դաշտից վրայ վազած (to run about) եւ գործաւորաց հետեւած կը տեսնեմ, երբ նոքա կը հերկեն, կամ ոչխարներն արօտը կը քչեն: Կարողոս, անոր բարեկամը, ընդհակառակն փափկակազմ է, եւ չէ կարող ամէնանուազ յոգնութիւնը տանիլ. նա միշտ հանդարտ կը նստի իր հանդերձները չաւրելու համար, եւ բաց օդին մէջ չ'երթար, վախնալով որ պազ կ'առնէ. երբ դուրս ելլէ միշտ սպասաւորէ մը ընկերացեալ է, որ զանի իր բազկացը վրայ տանելու է, քանի անգամ որ յոգնի, ծառայից արգիլեալ է անոր ամէնանուազ կերպով ընդդիմանալ:

7. Հրահանգ

Quality, յատկութիւն. — Clergyman, քահանայ. — Favourite, սիրելի. — Parish, թեմ. — Affection, սէր. — Readiness, պատրաստութիւն. Creature, արարած. — Cheerfulness, զուարթութիւն. — Plumcake, սալորէ կարկանդակ. — Untruth, ստութիւն. — Whipping, հարուած, ծեծ. — Morsel, կտոր. — Nicety, համադամ կերակուրներ. — Surprising, զարմանալի. — Obliging, բարեացակամ. — Discontented, դժգոհ. — Dry, չոր. — To declare, յայտնել. — To grumble, տրտնջալ. — To gain, շահիլ. — To expose, ենթարկել. — To hesitate դանդաղիլ. — Particularly, մանաւանդ. — Indeed, յիրաւի. — Besides, բաց ի դմանէ. — Nor, ոչ ալ. —

Ծան. Little Harry, *փոքրիկ Հէնրիկոսը*. — Poor James, *խեղճ Յակոբը*. — I could have gained, *կրնայի շահած ըլլալ*. — We could have done, *կըրնայինք ըրած ըլլալ*. — He would be satisfied, *նա միշտ գոհ էր*. —

These good qualities made little Harry a great favourite with every body ; and particularly so with the clergyman of the parish, who became so fond of him, that he taught him to read and write, and had him almost always with him. Indeed it was not surprising that Mr. Barlow, (for so was the clergyman named) showed so particular an affection for him, for besides learning every thing that he was taught with the greatest readiness, little Harry was the most honest, obliging creature in the world. He was never discontented, nor did he ever grumble when he was desired to do any thing, but always did it with the greatest cheerfulness. And then, you might believe Harry in every thing he said ; for though he could have gained a plumcake by telling an untruth, and was sure that speaking the truth would expose him to a severe whipping, he never hesitated in declaring it. Nor was he like many other children, who place their whole happiness in eating ; for give him but a morsel of dry bread for his dinner, and he would be satisfied, though you placed sweetmeats and fruits, and every other nicety, in his way.

8. Հրահանգ

Թեմին քահանան ինչ կը կոչուի. կարծեմ իր անունը Պարլօ է. ո՞վ է երիտասարդ մարդը որ միշտ անոր քով է. նա երկրագործի մը որդին է, որոյ համար նա մասնաւոր սէր ունի. իր բարի յատկութիւնք զանի քահանային սիրելի կ'ընեն. փոքրիկ Տիբը (այսպէս կը կոչուի նա) բնաւ չ'ստեր. յամենայնի մարդ կրնայ անոր վստահիլ (հաւատալ)

մինչ որ ըսէ . նաեւ նա չի նտուեր (չ'դնէր) , ինչպէս բազում այլ տղայք , իր երջանկութիւնը խաղալու եւ վազելու մէջ . ուսում եւ աշխատութիւն իր ամէնամեծ հաճոյքն են . նա բնաւ չ'տրտնջար , երբ մարդ խնդրէ իրմէ , բան մ'ընել , այլ կ'ընէ զայն միշտ ամէնամեծ հաճութեամբ . ուստի չէ զարմանալի որ նա բոլորէն կը սիրուի , որք զինքը ճանաչեն :

9. Հրահանգ

Maid , սպասուհի . — Butterfly , թիթեռնիկ . — Snake , օձ . — Leg , սրունք . — Neck , վիզ . — Accident , դիպուած . — Fright , վախ . — Help , օգնութիւն . — Dexterity , ճարտարութիւն . — Resolution , քաջութիւն . — Agony of terror , մահուան դող . — Wild , վայրի . — Courageous , անվեհեր . — Pitiously , խղճալի . — Sensible , դիւրազգաց . — To divert , զբօսնուլ . — To gather , ժողովել . — To chase , հալածել . — To start up , վեր ցատկել . — To coil , փաթթուիլ . — To shriek , ճչել . — To dare , համարձակիլ . — To stir , շարժիլ . — To stand , կանգնիլ . — To run up , վազել . — To sob , հեծել . — To point , ցցնել . — To frighten , վախցնել . — To seize , բռնել . — On a sudden յանկարծ :

Ծան. What is the matter , ինչ կայ . — To throw at a great distance off , հեռուն նետել . — To happen , պատահիլ . — Happened to be walking , պատահեցաւ որ կը շրջէր . — I happened to look out of the window , դիպուածով պատուհա-

նէն դուրս նայեցայ. — To become acquainted,
ծանօթանալ. —

With this little boy did master Merton become acquainted in the following manner: — as he and the maid were walking in the fields, one fine summer's morning, diverting themselves with gathering different kinds of wild flowers, and chasing butterflies, a large snake, on a sudden, started up from among some long grass, and coiled-itself round little Tommy's leg. You may imagine the fright they were both in at this accident; the maid ran away shrieking for help, while the child, who was in an agony of terror, did not dare to stir from the place where he was standing. Harry, who happened to be walking near the place, came running up, and asked what was the matter. Tommy, who was sobbing most pitiouly, could not find words to tell him, but pointed to his leg, and made Harry sensible of what had happened. Harry, who, though young, was a boy of a most courageous spirit, told him not to be frightened, and instantly seizing the snake by the neck, with as much dexterity as resolution, tore it from Tommy's leg, and threw it to a great distance off.

10. Հրահանգ

Այս երիտասարդ մարդուն հետ ի՞նչպէս ծանօթացաք. — Գեղեցիկ ամառ առաւօտ մը, երբ ծաղիկներ ժողովելով եւ թիթեռնիկներ հալածելով կ'զբօսնուի, յանկարծ աղաղակ մը լսեցի եւ վազեցի տեսնելու թէ ինչ կայ, գտայ փոքրիկ Տիգը որ խղճալի կերպով կը հեծէր եւ օգնութիւն կը կանչէր: Մեծ օձ մը, որ խոտերուն մէջէն վեր ցատկած էր, անոր սրունքներուն էր փաթթուած, խեղճ տղան մահուան դողի մէջ էր, եւ չէր համարձակեր կանգնած տեղէն շարժիլ: Ես անոր վազեցի եւ բռնեցի օձը վիզէն, փրցուցի զանի անոր

սրունքէն, եւ զանի նետեցի: Նա ինձ շնորհակալ
եղաւ եւ ըսաւ որ նա՛ իրեն ըրած ծառայութիւնս
բնաւ չիպիտի մոռնայ:

11. Հրահանգ

Diliver, ազատել. — Emotion, զգացում. —
Darling, սիրոյն. — Kiss, համբոյր. — Hurt, վնաս-
եալ. — Beast, կենդանի. — Bottom, ստորոտ. —
Extent, մեծութիւն. — Bravery, արիութիւն. —
Mansion house, ապարանք. — Alarmed, յուզեալ.
— Breathless, չնչասպառ. — Nasty, գարշելի. —
To catch up, վերցնել. — To bite, խածնել. — To
pull off, փրցնել. — To despatch, զրկել. — To
lead, տանիլ. — Henceforth, յայսմ հետէ. — Ins-
tantly, անմիջապէս. — Whether, թէ արդեօք. —

Ծան. To give an account, պատմել. — To reco-
ver one's spirits, կազդուրել. — This book is mine,
and that pen is mine too. այս գիրքը իմն է, այն
գրիչն ալ իմն է. — After giving him, փոխանակ
after having given him, անոր տալէն ետեւ. —

Just as Tommy was recovering his spirits, and thanking
his brave little deliverer, Mrs. Merton and all the family a-
larmed by the servant's cries, came running breathless to the
place. Her first emotions were to catch her darling up in her
arms, and after giving him a thousand kisses, to ask him whe-
ther he had received any hurt. „No,“ said Tommy, „indeed
I have not, mamma; but, I believe that nasty, ugly beast
would have bitten me, if this little boy had not come and
pulled him off.“ — „And who art you, my dear,“ said she,
«to whom we are so obliged?» — «Harry Sandford, ma-
dam.» — «Well, my child, you are a brave, dear little crea-

ture, and shall go home and dine with us. » — « No, thank you, madam ; my father will want me. » — « Who is your father, my dear ? » — « Farmer Sandford, madam, that lives at the bottom of the hill. » — « Well, my dear, you shall be my child henceforth ; will you ? » — « If you please, madam — that is, if I may have my own father and mother too » — Mrs. Merton instantly despatched a servant to the farmer's, to let him know where his son was, and, taking little Harry by the hand, she led him to the mansion-house, where she found Mr. Merton, to whom she gave an account of the extent of Tommy's danger, and of Harry's bravery.

12. Հրահանգ

Lesson, դաս, համար. —

Պրն . Պարլօ , տղուն աղաղակէն յուզեալ , վազելով եկաւ , եւ հարցուց անոր թէ արդեօք վնաս մ'ընդունեց : Ոչ , պատասխանեց , փոքրիկ Տիք , սակայն գարշելի կենդանին զիս անշուշտ պիտի խածնէր , եթէ այս պարոնը չգար եւ զանի չ'փրոցնէր : Ես բառ չեմ կրնար գտնել անոր իմ շնորհակալութիւնս բացատրելու , եւ շատ պիտի ուրախանամ այսպիսի արժանաւոր մանջու բարեկամս ըլլալու : Ան ատենէն ի վեր նա ինձ ամէն շաբաթ կ'այցելէ . մենք շատ անգամ ի միասին կը չրջիմք . նա շատ սահուն (fluently) Անգղիարէն կը խօսի . ես անոր մի քանի Գերմաներէն եւ Գաղիարէն դաս տուի . նա կը սովորի ամէն ինչ որ ուսուցանեն իրեն ամէնամեծ յօժարութեամբ : Գալ տարի գուցէ Գերմանիա պիտի երթայ երկու կամ երեք ամիս հոն մնալու (to stay) համար : —

13. Հրահանգ

Scene, տեսարան, ասպարէզ. — Apartment, սենեակ. — Convenience, հանդստութիւն, — Looking-glass, հայելի. — Frame, շրջանակ. — Curtain, վարագոյր. — Astonishment, հիացումն. — Finery, զարդ. — Impression, տպաւորութիւն. — Disappointment, պարտումն, ունայն յոյս. — Close, քովիկը. — Magnificent, շքեղ. — Endearing, սիրալիր. — Pleased, բերկրեալ. — Taken, տարուած. — Carved, քանդակեալ. — Choice, ընտրեալ. — To contribute, նպաստել. — Supply, լեցնել. — To assemble, հաւաքել. — To engage, ստիպել (զօրլամագ) To conceal, ծածկել. —

Ծան. Nothing else, ոչ այլ ինչ. — Every body else, ուրիշ ամէն մարդիկ, — Nobody else, ոչ այլ ոք. — That is the very same book, միեւնոյն գիրքն է. — The very plates are of silver, մինչեւ իսկ պնակներն արծաթեայ են. — This very night, այս գիշերս իսկ. —

Harry was now in a new scene of life. He was taken through magnificent apartments, where every thing, that could please the eye, or contribute to convenience, was assembled. He saw large looking-glasses in gilded frames, carved tables and chairs, curtains made of the finest silk, and that the very plates, and knives and forks were made of silver. At dinner he was placed close to Mrs. Merton, who took care to supply him with the choicest bits, and engaged him to eat with the endearing kindness; but to her very great astonishment, he appeared neither pleased nor surprised at any thing he saw about him. At this, she could not conceal her disappointment;

for, as she had always been fond of a great degree of finery herself, she expected it would make the same impression upon every body else.

14. Հրահանգ

Cordiality, մտերմութիւն. — To entertain, հիւրընկալել. —

Երէկ Պրն. Մըրթընին տունը ճաշեցի. ես զարմացայ հոն բոլոր շուրջս տեսածներուս վրայ. ամենաչքեղ սենեակներ, ամենագեղեցիկ հայելիներ եւ վարագոյրներ, խել մը պատկերներ, քանդակեալ սեղաններ ու աթոռներ. դանակներն, բերոններն եւ մինչեւ իսկ պնակներն. — ամենն ալ արծաթեայ էին: Ճաշը շատ լաւ էր. ես Տիկին Մըրթընին քովիկը նստայ. նա ինձ շատ քաղցր էր, եւ զիս ամենասիրալիբ կերպով ստիպեց ուտել: Նա իմ առաջ ամենաընտիր կտորներն դրաւ, եւ իմ գաւաթս միշտ ամենալաւ գինիէն կը լեցնէր. բնաւ այսպիսի չքեղութիւն չէի տեսած. եւ երբեք այսպիսի մտերմութեամբ չէի հիւրընկալեալ: Յիրաւի Պրն. եւ Տիկ. Պըրթըն միշտ խիստ զարդասէր (fond of finery) ըլլալու են: —

15. Հրահանգ

Observation, գիտողութիւն. — Scolding, յանդիմանութիւն. — Carelessness, անհոգութիւն. — Simpleton, պարզամիտ, — Drinking-cup, գաւաթ. — Horn, եղջիւր. — At last, ի վերջոյ. — Vexed, խռովեալ. — Strange, զարմանալի. — To eye, նկատել. — To add, յաւելուլ. — To exclaim, գո-

չեւ. — To mind, ուչ գնեւ. — To protest, բողոքեւ, խոստովանեւ, երդնոււ. —

Ծագ. A piece, կտոր մը. — A piece of gold, ոսկի (լիրա) մը. — A piece of plate, արծաթէ անօթ մը. — Uneasy, անհանգիստ. — To make uneasy, վրդովեւ. — To mean, ըսեւ ուզեւ, խորհեւ. — What do you mean, ի՞նչ ըսեւ կ'ուզէք, մըտաբերնիդ ի՞նչ է. — After supper, ընթրիքէն ետեւ. — During dinner, ճաշի միջոցին. — The fact was that, բանը աս էր, որ . . . , այսինքն. —

At last seeing him eye a small silver drinking cup with great attention, she asked him whether he should not like to have such a fine thing to drink out of, and added, that, though it was Tommy's cup, she was sure he would give it with great pleasure to his little friend. « Yes, that I will, » says Tommy. « for you know, mamma, I have a much finer one than that, made of gold, besides two large ones made of silver. » — « Thank you, with all my heart, » says little Harry, « but I will not rob you of it, for I have a much better one at home. » — « What ! » exclaimed Mrs. Merton, « does your father eat and drink out of silver ? » — « Oh no, madam ! what we drink out of at home are long things made of horn, just such as the cows wear upon their heads. » — « The child is a simpleton, I think, » said Mrs. Merton : « and why are those better than silver ones ? » — « Because, » said Harry, « they never make us uneasy. » — « Make you uneasy, child ! what do you mean ? » — « Why, madam, when the man threw that great thing down, I saw that you were much vexed, and looked very sorry about it : now, ours at home are thrown about by all the family, and nobody minds it at all. » — « I protest, » said Mrs. Merton to her husband, « I do not know what to say to this boy, he makes such strange observations. » — The fact was, that during dinner one of the servants had

thrown down a large piece of plate, which, as it was very valuable, had made Mrs. Merton not only look very uneasy, but give the man a severe scolding for his carelessness.

16. Հրահանգ

To pray, աղօթել. — To represent, ներկայացունել. — Token, նշան, ապացոյց. —

Երբ Պրն. Մըրթըն տեսաւ որ փոքր նկար մը մեծաւ ուշադրութեամբ կը դիտէի, հարցուց ինձ, թէ արդեօք զայն ունենալ կ'ուզեմ, եւ յաւելցուց թէ, թէեւ նա իր կնոջ կը վերաբերէր, նա մեծաւ բերկրութեամբ զայն ինձ պիտի տայ: Անշուշտ, ըսաւ Տիկ. Մըրթըն, այնպէս պիտի ընեմ. առէք զայն, տէր իմ, եւ պահեցէք զայն իբր նշան մեր քարեկամութեան. ինչ որ ալ ըսել ուզէի, պարտաւորեալ էի առնել զնկարն. երբեք ասկէց գեղեցիկ բան մը տեսած չէի. նա կը ներկայացնէր ազքատ ընտանիք մը. հայրն ու մայրը տղայոց հետ նստած կ'աղօթէին Աստուծոյ: Ճաշէն ետեւ Տիկ. Մըրթըն քարեհաճեցաւ (մարդասիրութիւն ունեցաւ) մի քանի թանկագին բաներ ինձ ցոյց տալու, զորս նա իր ամուսինէն (էրիկէն) ընդունած էր, եւ վստահացուց զիս, (թէ) ինք աշխարհի մէջ ամենաերջանիկ կիներէ: Ընթրիքէն ետեւ մեծ ուրախութեամբ տուն վերադարձայ:

17. Հրահանգ

Herb, խոտ. — Philosopher, իմաստասէր. — Dry, չոր ծարաւի. — Sweet, քաղցր. — Healthy առողջ. — Peevish գանգատող. — To lodge, բնա-

կիւլ. — To grow, աճիւլ, ըլլալ. — To meet with, հանդիպել, գտնել. — To live upon, սնանիւլ. — To bid, կոչել, խնդրել. — Ought, պարտ էր. — Ay, հարկաւ, անշուշտ. —

Ծան. She is rich, at least she seems to be so, նա հարուստ է, գոնէ այնպէս կը թուի. — I asked him to sing and he did so, խնդրեցի որ երգէ, ան ալ երգեց. — We only eat such things as are wholesome, միայն առողջարար բաներ կ'ուտենք. I pity such as are poor, աղքատներն կը գթամ. Can't փոխանակ cannot ի. —

After dinner, Mrs. Merton filled a large glass with wine and giving it to Harry, bade him drink it up; but, Harry, instead of doing so, thanked her, and said he was not dry. «But, my dear,» said she, «this is very sweet and pleasant, and, as you are a good boy. you may drink it up.» — «Ay! but Mr. Barlow says, madam, that we must only eat when we are hungry, and drink when we are dry; just as the beasts and birds do, who lodge in the open air and live upon herbs, and drink nothing but water, and yet they are strong, and active, and healthy. And he says, too, madam, that we ought only to eat such things as are easily met with; otherwise we shall grow peevish and vexed when we can't get them.» — «Upon my word,» said Mr. Merton. «this little man is a great philosopher, and we should be much obliged to Mr. Barlow, if he would take our Tommy under his care; for he grows a great boy, and it is time he should know something.»

18. Հրահանգ

Compliment, բարեւ, յարգանք. — Another, այլ մի. —

Գաւաթս նորէն լեցուցիք, Տիկին: Այո՛, սիրե-

լիս, խմեցէք եւ ինձ ըսէք (թէ) այս գինին ինչպէս
կը գտնէք (to like). կարծեմ անուշ է եւ հաճեցի :
Յիրաւի, գերազանց գինի մ'է. աւելի լաւն երբեք
չեմ խմած. կ'ուզէ՞ք գաւաթ մ'ալ խմել. շնորհակալ
եմ. այս գինին ինձ համար խիստ զօրաւոր է, սո-
վորեալ չեմ գինի խմելու : Անօթի չէ՞ք. չէ՞ք ուզեր
փոքր ինչ ուտել : Ըրէք, իբր թէ ձեր տունը եղած
ըլլայիք. շատ բարերար էք, աւելի չեմ կրնաթ
մնալ. պէտք է երթամ. հայրս ինձ կ'սպասէ, շնոր-
հակալ եմ ձեր այցին համար. յուսամ թէ բերկ-
րութիւն պիտի ունենամ շուտ նորէն զձեզ տեսնե-
լու. մնաք բարեաւ. իմ յարգանքս ձեր հօրը (մա-
տուցէք.)

19. Հրահանգ

Difference, տարբերութիւն. To lame, կաղա-
ցընել. Squire, կալուածատէր. To want, բաղձալ.
Hedge, ցանկ. To choose, ընտրել, ուզել. Poultry,
հաւ. To abuse, անարգել. Cattle, արջառ. To
cary about, շրջեցնել. Coach, կառք. Contemptuous,
անարգելի, ատելի, To whisper, փսփսալ. Rather,
եւս, փոքր ինչ. To ride, ձիով կամ կառքով եր-
թալ. Hard by, քովիկը. To shoot, զարնել (հրացա-
նով), For this time, այս անգամ. To break down,
կտորել. A hundred, հարիւր.

Ծան. As to, գալով, նկատմամբ. To tell so
to one's face, երեսն ի վեր այսպէս ըսել. Not to
ask any more questions, ալ բան չ'հարցնել. Rather,
յաւէտ. I would rather die, յաւէտ կ'ուզեմ մեռ-
նիլ. Tea and sugar are rather dearer, թէյ եւ

չաքար փոքր ինչ սուղ են . He's փոխանակ he is ,
don't փոխանակ do not .

«What a difference there is between the children of farmers and gentlemen» ! whispered Mrs. Merton , to her husband , looking at the same time rather contemptuously upon Harry , — «I am not sure» , said Mrs. Merton «that for this time the advantage is on the side of our son , but should you not like to be rich , my dear» said he to Harry . — «No , indeed , Sir .» «No ,» said Mrs. Merton ; «why not?» — «Because the only rich man I know is squire Chase , who lives hard by , and he rides among people's corn , and breaks down their hedges , and shoots their poultry , and kills their dogs , and lames their cattle , and abuses the poor , and they say he does all this because he's rich ; but every body hates him , though they dare not tell him so to his face : and I would not be hated for any thing in world . » — «But should you not like to have a fine laced coat ; and a coach to carry you about , and servants to wait upon you?» — «As to that , madam , one coat is as good as another , if it will but keep one warm ; and I don't want to ride , because I can walk wherever I choose ; and as to servants , I should have nothing for them to do , if I had a hundred of them . » — These observations of Harry's so surprised Mrs. Merton , that though she continued to look at him with a sort of contemptuous astonishment , she did not , after this , ask him any more questions .

20 . Հրահանգ

To distrust , կասկածիլ . Generous , վեհանձն ,
առատաձեռն :

Մեծ տարբերութիւն կայ վագրի մը եւ առիւծի
մը մէջտեղ , առաջինն խիստ կատաղի կենդանի
մ'է , վերջինը վեհանձն : կալուածատէրն ֆլիֆօրտ ,

որ հոս քովիկնիս կը բնակի, շատ հարուստ մարդ մ'է, բայց նա նաեւ խիստ կծծի է: Նա իր բոլոր դրացիներէն կ'անարգուի, քանզի նա անոնց հրաւէրն կըզարնէ (հրացանով) կ'սպաննէ անոնց շուներն, կ'աւերէ անոնց սլարտէզներն եւ դաշտերն, կ'ըսեն թէ նա ջուրէն զատ բան չ'իմէր ու աղքատաց կտոր մը հաց չ'տար: Նա ամէն մարդու կը կասկածի եւ կը հաւատայ թէ ամէն մարդ զինքը կը խարէ: Պէտք չէ միշտ հաւատաք ինչ որ մարդիկ կ'ըսեն: Պրն. Քլիֆօրտ այնքան ամբարիշտ չէ ինչպէս որ կ'ըսեն (ինչպէս որ նա ըլլալ կ'ըսուի): Անոր մի բարեկամն կը ճանաչեմ, որ միշտ ամենամեծ ակնածութեամբ անոր վրայ կը խօսի:

21. Հրահանգ

To put on, դնել. lame, կազ. To take off, վերցնել. Blind, կոյր. To stir, շարժիլ. Troubled, նեղեալ. To suppose, կարծել. Especially, մանաւանդ. Why, է՛հ.

Ծան. In the morning, առաւօտուն. in the evening, երեկոյին. in the afternoon, կէս օրէն ետքը. To have rather, նախապատիւ համարել. I have rather have been, նախապատիւ համարիմ ըլլալ. How do you like being there? հոն ի'նչպէս եկաւ. She wanted me to love fine clothes, նա պահանջեց գեղեցիկ հանդերձներն սիրեմ: I'm լիսանակ I am.

In the evening little Harry was sent home to his father, who asked him, what he had seen at the great house, and

how he liked being there? «Why», said Harry, «they were all very kind to me, for which I'm much obliged to them, but I had rather have been at home, for I never was so troubled in all my life, especially at dinner time; there was one man to take away my plate another to give my drink, and another to stand behind my chair, just as if I had been lame or blind and could not have waited upon myself, and then, there was so much to do with putting one thing on, and taking another off, I thought it would never have been over; and after dinner, I was obliged to sit two whole hours without stirring; while the lady was talking to me, not as Mrs. Barlow does, but wanting me to love fine clothes. and to be rich, I suppose that I might be hated as squire Chase is.»

22. Հրահանգ

Պրն. Պարլօ ինձ հարցուց թէ Պրն. Մէրթօնի տունը ինչ տեսայ եւ հոն ինծի ինչպէս եկաւ, Պրն, Մէրթօն, ըսի ես, ինձ դէմ խիստ քաղցր էր սակայն ես նախապատիւ համարէի (մեր) տունը մնալ. ճաշէն ետեւ պարտաւորեցայ, երկու երկար ժամեր նստիլ, առանց շարժելու» Պրն. եւ Տիկ. Մէրթօն հետս չ'խօսեցան ինչպէս դուք (կընէք), այլ հարցուցին ինձ թէ արդեօք հարուստ ըլլալ եւ գեղեցիկ հանդերձներ ունենալ չէ՞մ ուզեր: Գոհ լինիլ ունեցածովն, ըսի ես, հարուստ ըլլալ ըսել է, գալով գեղեցիկ հանդերձներու, մի հանդերձն միւսին նման լաւ է երբ տաք կը պահէ: Այս դիտողութիւնս Տիկ. Մէրթօնը այնքան զարմացուց որ նա զիս տեսակ մը անարգական զարմացմամբ նկատեց եւ այն վայրկեանէն այլ նա ինձ հարցում չ'ուղղեց:

23. Հրահանգ

Conversation, խօսակցութիւն. Rank, աստիճան. Merits, բարի յատկութիւնք. Certainty, ստուգութիւն. Good-nature, բարեբարոյութիւն. Elevated, բարձր. Benevolence, բարեբարութիւն. Struck, հիացեալ. Grossness, կոպտութիւն. External, արտաքին. Indelicacy, կոշտութիւն. Superficial, հարեւանցի. Sentiment, զգացում. To employ, գործածել. Disposition, տրամադրութիւն. Common, սովորական. Situation, դրութիւն. Serious, ազդու. Manner, ձեւ, բարք. To examine, քննել. Address, աշխուժութիւն. To acknowledge, ճանչնալ. Class, կարգ. To contend, պնդել. Accomplishment, կատարելութիւն. To affirm, հաստատել. Mind, միտք. To acquire, ստանձնել. Seeds, սերմունք. To assert, յռաջ բերել. Gentility, ազնուականութիւն. To pride, հպարտանալ. Dignity, վեհանձնութիւն. To fall below, ընկղմիլ.

Ծան. Openness of temper, անկեղծութիւն. A person of fashion, բարձրաստիճան մարդ. In the mean time, նոյն միջոցին. In any respect, որ եւ է նկատմամբ. I cannot help, ճար չիկայ. He could not help laughing, ճար չ'կար, պէտք էր որ խընդար :

But, in the meantime, much of the conversation at the mansion-house, was employed in examining the merits of little Harry. Mrs. Merton acknowledged his bravery and openness of temper : she was also struck with the good-nature and benevolence of his character ; but she contended there was a certain grossness and indelicacy in his ideas, which

would always distinguish him from the child of a person of fashion. Mr. Merton, on the contrary, contended that he had never before seen a child whose sentiments and disposition would do so much honour even to the most elevated situations. Nothing, he affirmed, was more easily acquired than those external manners, and that superficial address, upon which too many of the higher classes pride themselves as their greatest or even as their only accomplishments. « I cannot therefore help asserting », said he seriously, « that this little peasant has within his mind the seeds of true gentility and dignity of character ; and though I wish that our son may also possess all the common accomplishments of his rank, nothing would give me more pleasure than a certainty that he would never in any respect fall below the son of farmer Sandford. »

24. Հրահանգ

ՍանՖօրտ կալուածատէրին որդին . ըսաւ Պրն . Մէրթօն , իր բնակութեանը մէջ ճշմարիտ ազնուութեան սերմերն ունի : Ասկէ առաջ , յաւելուց նա , բնաւ երիտասարդ մը տեսած չեմ (տեսայ) որոյ զգացմունք և տրամադրութիւնք ամենաբարձր կարգին (rank) այնքան պատիւ կը բերէ , եւ բոլոր սըրտով կը բաղձամ որ մեր թօմին որեւէ կերպով անկէ վար չմնայ : Տիկ . Մէրթօն , ընդհակառակն , կը պնդէր թէ փոքրիկ երկրագործին գաղափարաց մէջ տեսակ մը (a certain) կոշտութիւն կայ որ զինքը միշտ ազնուականի մը զաւկէն կը զանազանէ : Ոչինչ դիւրագոյն կ'ստացուի , կրկնեց իր ամուսինը , քան այն արտաքին ձեւը , որոց վրայ բարձր կարգի մարդիկ (կարգերն) կը հպարտանան , եւ որք շատ անգամ անոնց ստացած միակ կատարելութիւնք են :

25. Հրահանգ

Consideration, խորհրդածութիւն . Accidental, դիպուածական . Interest, բարելաւութիւն . Disagreeable, տհաճելի . Motive, շարժառիթ . Nearly, իբր . Age, տարիք . Reluctantly, յակամայս . Size, մեծութիւն . Accordingly, ըստ այնմ . Companion, ընկեր . Provided, աս պայմանաւ որ . Firmness, հաստատութիւն . Although, թէեւ . Objection, ընդդիմութիւն . To prevail, զօրանալ . Distance, հեռաւորութիւն . To compel ստիպել . Vicarage, երիցատուն . To propose, առաջարկել . Lucky, բարեբաղդ . To consent, հաճիլ . Real, իսկական . To part, (with) բաժնուիլ :

Ծան . To prove, յայտնի լինիլ . To prove a lucky thing, բարեբաղդ բան մ'ըլլալն յայտնի եղաւ . To embrace, դրկել . To embrace a resolution, որոշման գալ . To pay for, վճարել . To pay for the board, կերակուրի համար վճարել . I hope, կը յուսամ, անշուշտ :

«The consideration of our Tommy's real interest,» added Mr. Merton, «has, my dear, prevailed over every other motive, and compelled me to embrace a resolution, which I hope will not be disagreeable to you, — that of sending him directly to Mr. Barlow, provided he will take care of him: and I think this accidental acquaintance with young Sandford will prove the luckiest thing in the world, as he is nearly of the age and size of our Tommy. I will therefore propose to the farmer, that I will for some years pay for the board and education of his little boy, that he may be a constant companion to our son.» As Mr. Merton said this with a certain degree

of firmness, Mrs. Mertou did not make any objections to it but consented, although very reluctantly, to part with her son; and little Tommy was accordingly sent the next day to the vicarage, which was at the distance of about two miles from his father's house.

26. Հրահանգ

Բահ ,	Spade	Օգնել ,	To assist (in)
Փրիչ ,	Hoe	Ընկերանալ ,	To join
Կերակուր ,	Food	Նշանակել ,	To mark out
Ածու	Bed	Ինքզինքը տանջել ,	To slave
Արդիւնք	Produce	Հոգ տանիլ ,	To mind
Վարիչ տղայ ,	Plough boy	Այս պատճառաւ ,	For
Ժիր ,	Industrious		that reason
Դաժան ,	Sulky	Իրաւ որ , ոչ ,	No indeed.

Ծան . Պարտիմ , I ought . Աւելի ուսանելու էք ,
 You ought to study more . Ընելու էր , He ought to
 have done it . Կտոր մը հող , A piece of ground :

Թօմի երիցատուն (in) հասնելուն հետեւեալ
 առաւօտն նախաճաշն աւարտածին պէս , Պրն .
 Պարլօ անոր եւ Հէնրիին հետ պարտէզ գնաց , ա-
 ռաւ բահ մը իր (բուն) ձեռքը , եւ Հէնրիին բրիչ
 մը տալով երկուքը սկսան խիստ ժրութեամբ աշ-
 խատիլ : « Ամէն ով որ կ'ուտէ , ըսաւ Պրն . Պարլօ ,
 պէտք է (ought) օգնէ , կերակուր ճարելու , այս
 պատճառաւ ես եւ Հէնրի ամէն օր փոքր աշխատու-
 թիւն մը կը կատարենք (կընենք) : Ասի իմ աժուս
 եւ նա անորն է : Եթէ հաճիք (to choose) սիրելի
 Թօմի , մեզ ընկերանալ , քեզի կտոր մը պիտի նշա-

նակեմ զոր դու քեզի համար (yourself) պիտի ունենաս եւ բոլոր արդիւնքը քուկդ (OWN) պիտի ըլլայ» :

« Ոչ, իրաւոր ոչ », սլատասխանեց Թօմի խիստ դաժանաբար, « ես ազնուական մ'եմ եւ վարիչ տղու մը նման ինքզինքս չպիտի տանջեմ : » — « ինչպէս որ կ'ուզես, Պրն. ազնուական », ըսաւ, Պրն. Պարլօ, բայց Հէնրի, եւ ես, որ մենք կ'ուզենք (like) օգտակար ըլլալ, մեր աշխատութեանը հոգ պիտի տանինք » :

27. Հրահանգ

Share	Բաժին.	To ramble out	Ժուռ դալ.
Passion	Բարկութիւն.	To go along	Երթալ.
Anger	Յասումն.	To direct	Կառավարել.
To leave off	Վերջացնել.	To inform	Ծանուցանել.
To restrain	Ճնշել.	Various	Զանազան.
To burst	Բզկալ.	Disconsolate	Անմխիթար.
To wander	Շրջագայել.	Disconcerted	Շուարեալ

Ծան. Notice, ծանօթութիւն. To take notice, նկատողութեան առնել, հոգ ընել. A fit, յուզում (լէօպէթ). To burst unto a fit of sobbing, դառն արտասուօք հեծեծալ. To be able, կարենալ. To be unable, անկարող ըլլալ :

After some time, Mr. Barlow said it was time to leave off; and taking Harry by the hand, he led him into a very pleasant summer-house, where they sat down, and Mr. Barlow, taking out a plate of very fine cherries, divided them between Harry and himself. Tommy, who had followed, and expected

his share, when he saw them both eating without taking any notice of him, could no longer restrain his passion, but burst into a violent fit of sobbing and crying. — «What is the matter?» said Mr. Barlow very coolly to him. Tommy looked at him very sulkily, but returned no answer. — «Oh! Sir, if you don't choose to give an answer, you may be silent; nobody is obliged to speak here.» Tommy became still more disconcerted at this, and being unable to conceal his anger, ran out of the summer-house, and wandered very disconsolately about the garden. When all the cherries were eaten, Mr. Barlow said to Harry: «Come, we will now take a walk.» They accordingly rambled out into the fields, and as they went along, Mr. Barlow directed Harry's attention to the various kinds of herbs and plants they happened to see: informing him, at the same time, of their names and different qualities.

28. Հրահանգ

Տրամուխիւն	Grief.	Չանճրացեալ	Uneasy.
Դաժանութիւն	Ill temper.	Կտարել	To break.
Անկիւն	Corner.	Սրգիլել	To stop.
Յանդիմանութիւն	Reproach.	Կախ երես շրջիլ	To sulk about.
Սիրտը կտորած	Mortified.	Պէտք ըլլալ	To want.

Ծան. Աչքը գետնէն վեր վերցնել, To turn one's eyes from off the ground. Ոչ իսկ, Never once.

Երբ տուն եկան, Պրն. Պարլօ են փոքրիկ Հէն-րին ճաշի գացին, նոյն միջոցին Թօմին որ բոլոր օրը կախ գլխով շրջած էր, սիրտը խիստ կտորած եւ ճանճրացեալ ներս մտաւ, եւ խիստ անօթի ըլլալով ուզեց (was going) այլոց հետ սեղան նստիլ: Սակայն Պրն. Պարլօ, զանի արգիլեց եւ ըսաւ.

«ոչ (stay) Տէր իմ, այն որ մեր հետը չ'աշխատիր, իրաւունք չ'ունի մեզի հետ ուտելու» : Ասոր վրայ թօմի անկիւն մը քաշուեցաւ, սօռալով, իբր թէ սիրաբը կոտորէր պիտի, սակայն աւելի տրտմութեանէ քան բարկութենէ, քանզի սկսաւ ըսել թէ ոչ ոք իր դաժանութիւնը նկատողութեան առած է : Հէնրի որ չէր կրնար տանիլ իր բարեկամը այսպէս թշուառ տեսնել, Պրն. Պարլօի երեսը նայեցաւ կէս մը լալով եւ ըսաւ, «խնդրեմ, տէր իմ, կրնամ ճաշ ընել (do) ինչպէս որ կուզեմ», — «Այո, ըստուգապէս սիրելիս :» — «Ուստի», կրկնեց Հէնրի կանգնելով, «զանի խեղճ թօմիին պիտի տամ, քանզի խիստ աւելի պէտք ունի քան ես (կ'ընեմ)» :

Ասի ըսելով անոր տուաւ, եւ թօմի առաւ զայն, թէեւ այնքան ամեցած էր որ աչքերն գետնէն չէր կրնար վեր վերցնել : «Կը տեսնեմ», ըսաւ Պրն. Պարլօ, «որ թէեւ ազնուականք չեն ուզեր աշխատիլ, անոնք չեն ամենար (հպարտ չեն) այն հացն առնելու որոց համար այլք աշխատած են : Այս յանդիմանութիւնը թօմիին առաջուրնէ աւելի լալ պատճառեց (to cause) :

29. Հրահանգ

Delicious, ազնիւ. To handle, գործածել. Expert, գործունեայ. To taste, ճաշակել. awkward, անվարժ (չօլբաղ). To produce, յառաջ բերել.

Ծան. By these means, այս կերպով. By which means, ի՛նչ կերպով. By no means, բնաւ. He imagined the fruit to be, փոխ. That the fruit was, կարծեց թէ պտուղը

The next day, Mr. Barlow and Harry went to work as before; but they had scarcely begun, when Tommy came to them, and desired that he might have a hoe too. Mr. Barlow accordingly gave him one, but as he had never handled one before, he was very awkward in the use of it. Mr. Barlow then laid down his own spade, and showed him how to hold and use it; by which means, in a short time, he became very expert, and worked with the greatest pleasure. When the work was done, they all three retired to the summer-house; and Tommy felt the greatest joy when the fruit was produced, and he was invited to take his share; besides, working in the open air had given him so good an appetite, that he imagined the fruit to be the most delicious he had ever tasted. — As soon as they had done eating, Mr. Barlow took up a book, and asked Tommy if he would read them a story out of it; but he, looking a little ashamed, said, he had never learned to read. «I am sorry for it,» said Mr. Barlow, «because you lose a very great pleasure:— then: Harry shall read to you.» Harry, accordingly took up the book, and read the following story.

30. Հրահանգ

ԱԶՆՈՒԱԿԱՆ ԵՒ ԿՈՂՈՎ ՇԻՆՈՂ

Կողով	Basket	Հեռու	Distant
Կողով շինող	Basket-maker	Կոշտ	Insolent
Մաս	Part	Դաժան	Capricious
Եղէգ	Reed	Հասարակ	Coarse
Կնիւն	Rush	Մարդասէր	Humane (to)
Աշխատանք	Labour	Խոր, անուշ	Soundly
Խրճիթ	Cottage	Ընդհանուր	Universally
Մնացորդ	Remains	Անցնել	To spend (in)
Կերակուր	Fare	Զորցնել	To dry
Գործք	Dealing	Հրամայել	To order to command
Զուարթ	Cheerful	Մինչեւ իսկ	Even

Ման. Ապրուստը շահիլ, To gain ones livelihood (by). Օրական հացը ճարել, To earn ones daily bread. Ճահիճ, A piece of marshy ground. Մօտ, Near Հօրեղբորս տանը մօտ, Near my uncles house.

Անգամ մը աշխարհիս հեռու մասերէն մէկուն մէջ հարուստ մարդ մը կար, որ գեղեցիկ տան մը մէջ կը բնակէր եւ իր բոլոր ժամանակը կանցնէր ուտելով, խմելով, քնանալով եւ զուարճանալով: Եւ որովհետեւ նա բազում ծառայներ ունէր իրեն սպասաւորութիւն ընելու որք ամենամեծ հոգատարութեամբ գինքը կը խնամէին ու ամէն բան (whatever) կընէին որ իրենց հրամայուէր, եւ որովհետեւ բնաւ իրեն սորվեցուցած չէին ճշմարտութիւնը ըսել ոչ (or) ալ վարժուած էր անիկայ (ճըշմարտութիւնը) ըսուած (ատեն) լսելու, այսպէս նա եղաւ (to grow), շատ հպարտ, կոշտ, դաժան, երեւակայող թէ իրաւունք ունի բոլոր աշխարհի հրամայելու եւ թէ աղքատներն լոկ ծնած են իրեն ծառայելու եւ հնազանդելու համար: Այս հարուստ մարդուն տանը մօտ (հոն) կը բնակէր համեստ մարդ մը որ կը շահէր իր ապրուստը փոքրիկ կողովներ շինելով (to make) չորցած եղէգներէ (out of), որ ճահիճի մը մէջ իր խրճիթին քովիկը կաճէին: Սակայն թէեւ նա սպարտաւորեալ էր առտուընէ մինչեւ երեկոյ աշխատելու (labour) իր օրական հացը ճարելու համար եւ ուրիշ անկողին չունէր քան թէ կնիւներուն մնացորդը որոնցմէ նա կողովներ կը շինէր, տակաւին նա միշտ երջանիկ էր, զուարթ եւ գոհ, քանզի իւր աշխատութիւնը անոր այնպիսի լաւ ախորժակ մը կուտար որ ամենէն ստորին

կերակուրը իրեն ազնիւ կը թուէր, եւ նա այնպէս յոգնած անկողին կերթար որ նա մինչեւ իսկ գետնին վրայ կրնար անուշ քնանալ. Ասկէ զատ նա բարի եւ առաքինի մարդ մ'էր, մարդասէր ամենուն, համեստ իր գործոցը մէջ, միշտ սովորեալ ճշմարտութիւնը ըսելու եւ ուստի ընդհանրապէս կը սիրուէր եւ կը յարգուէր :

34. Հրահանգ

Idleness	Ծուլութիւն	Soft	Կակուղ
Reflection	Խորհրդածութիւն	Nice	Ազնիւ
Power	Զօրութիւն	Sullen	Խոժոռ
Hatred	Ատելութիւն	Melancholy	Տխուր
Peasant	Երկրագործ	Displeased	Տժգոհ
Wretch	Թշուառ	Low-born	Նուաստածին
Glutton	Որկրամուլ	To arise	Յառաջ գալ
Slugard	Ծոյլ	To conquer	Յաղթել
Dish	Կերակուր	To weave	Հիւսել
Palanquiu	Հովանի (սկեսա)	To oppress	Ճնշել

Ծան. To use exercise, Շարժում ընել. To become displeased, Տժգոհ ըլլալ.

The rich man, on the contrary, though he lay upon the softest bed, yet could not sleep, because he had passed the day in idleness; and though the nicest dishes were presented to him, yet he could not eat with any pleasure, because he did not wait till nature gave him an appetite, nor use exercise, nor go into the open air. Besides this, as he was a great sluggard and glutton, he was almost always ill; and as he did good to nobody, he had no friends, and all his neighbours, whom he oppressed, hated him. For these reasons, he was sullen, melancholy, and unhappy, and became displeased with all who appeared more

cheerful than himself. When he was carried out in his palanquin, he frequently passed by the cottage of the poor basket-maker, who was always sitting at the door, and siaging as he wove his baskets. The rich man could not behold this without anger. «Wat,» hsaid he, «shall a wretch, a peasant, a low-born fellow be always happy and pleased, while I, that am a gentleman possessed of riches and power, am always melancholy and discontented?» This reflectien arose so often in his mind, that at last he began to feel the greatest degre of hatred towards the poor man; and as he had never been accustomed to conquer his passions, he at last determined ts punish the basket maker, for being happier. than himself .

32 · Հրահանգ

Նպատակ	Design	Շրջապատել	To surround
Ճախին	Marsh	Տարածուիլ	To spread
Չարանցումն	Surprise	Սպառել	Consume
Ամբարշտութիւն	Wickedness	Ծաւալել	To extend
Օրապահիկ	Subsistence	Դատել	To deprive
Անօրինութիւն	Injustice	Չրկել	To judge of
Կարեւորութիւն	Importance	Ելլել երթալ	To set out
Քաղաքապետ	Chuf magistrate	Պատրաստել	To form)
Տաք	Hot	Միատեղ երթալ	To go along
Մերկ	Naked	Ուրանալ	To deny (with
Տխուր	Pitiful	Ամբաստանել	To accuse
Չազիր	Scandalous	Գործադրել	To commit
Նուաստ	Vile	Համարձակիլ	To attempt
Ատելի	Contemptible	Գռուողանալ	To puff up
Մտադիր	Willeng	Բռնկցնել	To set fire (to)
Լիովին	Entirely	Ուր	Whither

Այս ամբարիշտ նպատակաւ (with) իր ծառաներուն գիշեր մը հրաման տուաւ եղէգը, որ խեղճ

մարդուն խրճիթը չըջապատած էր, բռնկցնելու : Որովհետեւ ամառ էր եւ այն երկրին օդը խիստ տաք է, կրակը տարածուեցաւ շուտ մը բոլոր ճախինին վրայ եւ սպառեց ոչ թէ միայն բոլոր կնիւներն այլ նաեւ շուտով ծաւալեցաւ մինչեւ խակ խրճիթին, եւ խեղճ մարդը պարտաւորեալ էր, գրեթէ մերկ դուրս վազելու իր կեանքը ազատելու համար : Կրնաք իր զարմացումը եւ տխրութիւնը դատել երբ նա իր հարուստ դրացւոյն ամբարշտութեամբը, զոր ինք բնաւ վշտացուցած չէր, իր օրապահիկէն ինքզինքն բոլորովին զրկեալ տեսաւ : Եւ որովհետեւ զանի այս անօրինութեան համար չէր կարող պատժել (to be unable) ելաւ եւ գնաց հետի այն երկրի քաղաքապետին որոյ նա բազում արտասուօք իր ցաւալի կացութիւնը յայտնեց (to tell). քաղաքապետը, որ բարի եւ արդարասէր մարդ մ'էր, հրամայեց որ անմիջապէս հարուստ մարդը իր առջեւ բերուի եւ երբ որ նա այն անօրինութիւնը, որոյ համար ամբաստանեալ էր, չէր կարող ուրանալ, այսպէս ըսաւ խեղճ մարդուն : «Թանի որ այս հպարտ եւ անօրէն մարդը բուն իր կարեւորութեանը վրայ գոռոզացած է եւ համարձակեցաւ այն զազիր անիրաւութիւնը ձեզի դէմ գործադրելու, ուստի մտադիր եմ իրեն սովրեցնել, թէ ինք որքան նուաստ արժէք ունի ամէն մարդու (to) եւ ինչ նուաստ եւ ատելի արարած մ'է նա յիրաւի : Բայց ասոր համար պէտք է դուք իմ պատրաստած յատակագիծս ընդունիք եւ որ դուք իր հետ այն տեղ երթաք ուր զձեզ երկուքդ խրկել նպատակած եմ : »

33. Հրահանգ

Justice	Արդարութիւն	Oppressive	Հարստահարիչ
Humanity	Մարդասիրութիւն	Rude	Կոպիտ
Hut	հրճիթ	Savage	Վայրի
Shore	Ծովեզր	Barbarous	Անկիրթ
Hardship	Աշխատանք	Abject	Աղետալի
Infancy	Մանկութիւն	To ruin	Կործանել
Sign	Նշան	To rejoice	Յնծալ
Assistance	Օգնութիւն	To fish	Չուկբռնել
Defence	Պաշտպանութիւն	To inhabit	Բնակիլ
Mischievous	Չարակամ	To wring	Կռուիլ

Ծան. To get ones living, Ապրուստ գտնել. To do no hurt, Չվնասել. To be a stranger (to), Բանին տեղեակ չըլլալ. I have no means left, Այլ եւս միջոց չունիմ. To prevent his injuring the poor. Աղքատաց վնաս տալէն արգիլել զոմն. On board the ship. Նաւուն վրայ.

The poor man said: «I never had much, but the little I once had is now lost by the mischievous disposition of this proud and oppressive man; I am entirely ruined; I have no means left in the world of procuring myself a morsel of bread: therefore I am ready to go wherever you please to send me; and though I would not treat this man as he has treated me, yet should I rejoice to teach him more justice and humanity, and to prevent his injuring the poor a second time.» The magistrate then ordered them both to be put on board a ship, and carried to a distant country, which was inhabited by a rude and savage kind of men, who lived in huts, were strangers to riches, and got their living by fishing. As soon as they were set on shore, the sailors left them, as they had been ordered, and the inhabitants of the country came round them in great

33. Հրահանգ

Justice	Արդարութիւն	Oppressive	Հարստահարիչ
Humanity	Մարդասիրութիւն	Rude	Կոպիտ
Hut	Խրճիթ	Savage	Վայրի
Shore	Ծովեզր	Barbarous	Անկիրթ
Hardship	Աշխատանք	Abject	Աղետալի
Infancy	Մանկութիւն	To ruin	Կործանել
Sign	Նշան	To rejoice	Ցնծալ
Assistance	Օգնութիւն	To fish	Չուկբռնել
Defence	Պաշտպանութիւն	To inhabit	Բնակիլ
Mischievous	Չարակամ	To wring	Կռուիլ

Ծան. To get ones living, Ապրուստ գտնել. To do no hurt, Չհնասել. To be a stranger (to), Բանին տեղեակ չըլլալ. I have no means left, Այլ եւս միջոց չունիմ. To prevent his injuring the poor. Աղքատաց հնաս տալէն արգիլել զոմն. On board the ship. Նաւուն վրայ.

The poor man said: «I never had much, but the little I once had is now lost by the mischievous disposition of this proud and oppressive man; I am entirely ruined; I have no means left in the world of procuring myself a morsel of bread: therefore I am ready to go wherever you please to send me; and though I would not treat this man as he has treated me, yet should I rejoice to teach him more justice and humanity, and to prevent his injuring the poor a second time.» The magistrate then ordered them both to be put on board a ship, and carried to a distant country, which was inhabited by a rude and savage kind of men, who lived in huts, were strangers to riches, and got their living by fishing. As soon as they were set on shore, the sailors left them, as they had been ordered, and the inhabitants of the country came round them in great

numbers. The rich man, seeing himself thus exposed, without assistance for defence, in the midst of a barbarous people, whose language he did not understand, and in whose power he was, began to cry and wring his hands in the most abject manner; but the poor basket-maker, who had been always accustomed to hardships and dangers from his infancy, made signs to the people that he was their friend, and was willing to work for them, and be their servant. Upon this, the natives made signs to them that they would do them no hurt, but would make use of their assistance in fishing and carrying wood.

34. Հրահանգ

Ծառի կոճղ	Log	Նուրբ	Tender
Խորճիթ տնակ	Cabin	Ազնիւ	Delicate
Մաս	Share	Փափկասուն	Delicate
Ի զննին կենալ	Witness (to)	Շռայլ	Luxurious
Բաժին	Portion	Տանիլ	To lead (to)
Արմատ	Root	Տանիլ	To transport
Առաւելութիւն	Advantage	Տալ	To present
Ընկեր	Companion	Ծոմպահել	To fast
Նշան	Mark	Ցոյց տալ	To show
Ատելութիւն	Contempt	Զգալ	To feel
Կենցաղ	Habits.		

Ծան. Գործի տանիլ, To set to work. Գործի ձեռք զարնել, To set about ones task. Քիչ օգուտ ունենալ, To be of little service Աշխատութեան անյարմար ընել, To render unfit for labour. Փորը կշտացունելու համար, To support him. Մէկ քառորդը, A quarter as mnch. Բաւական հեռու, At some distance

Ըստ այնմ բնիկներն տարին երկուքն ալ բաւա-

կան հեռու անտառ մը, եւ անոնց զանազան ծառի կոճղեր ցոյց տալով, հրամայեցին անոնց, զանոնք իրենց խրճիթներն տանիլ: Երկուքն անմիջապէս գործի ձեռք զարկին, եւ աղքատ մարդը, որ զօրաւոր եւ գործունէայ էր՝ իր մասը շուտով լմնցուց քանի որ հարուստ մարդը, որոյ անդամք նուրբ եւ փափկասուն էին եւ սովորեալ չէր որ եւ է տեսակ աշխատանաց, հազիւ թէ քառորդը կատարեց: Վայրենիներն որ ասոր ի զննին կեցած էին, սկսան հաւատալ որ կողով շինողը իրենց խիստ օգտակար ըլլայ պիտի (to prove) եւ անոր մեծ բաժին մը ձուկ տուին եւ շատ մ'ալ իրենց ընտիր արմատներէն քանի որ անոնք հարուստին հազիւ թէ փորը կշտացնելու չափ տուին քանզի զանի իրենց համար քիչ օգտակար համարեցան: Սակայն, որովհետեւ նա քանի մը ժամ ծոմ պահած էր, ամէն ինչ որ իրեն տուին կերաւ, լաւագոյն ախորժանօք քան ասկէ առաջ բուն իր սեղանին վրայ երբեք զգացած էր: Հետեւեալ օրը նորէն գործի տարուեցան եւ որովհետեւ կողով շինողը նոյն առաւելութիւնը իր ընկերին վրայ ունէր բնիկներէն շատ լաւ վարմունք տեսաւ (վարուեցաւ), քանի որ նոքա միւսին դէմ, որոյ փափկասուն եւ շոյլ կենցաղը զինքը աշխատանաց անյարմար ըրած էին, ատելութեան ամէն նշանը ցոյց տուին:

35. Հրահանգ

Fellow-creature Ընկեր To value ones self *ինքզինքը*
բանի տեղ դնել
Mortification Վիշտ To despise *Անարգել*

Fillet	Կապ	To tend	Ծառայել
Forehead	Ճակատ	To complete	Ի գլուխ հանել
Appearance of vanity	Ունայնասիրութիւն	To adorn	Զարդարել
Wreath	Պսակ	To pull up	Քաշել փրցնել
Acquisition	Աւար	To caper	Յատկել
The rest	Միւսներն	To seek	Փնտռել
Piece of finery	Զարդ	To ornament	Զարդարել
Chaplet	Պսակ	To release	Ազատել
Drudgery	Ծանր աշխատանք	Confer	Ապացուցանել
Demonstration	Ապացոյց	To afford	Տալ յառաջ բերել
Strength	Զօրութիւն	To condemn	Դատապարտել
Demand	Բաղձանք	To supply	Գոհացունել

Ծան. To chance եւ to happen, պատահիլ. I chanced (I happened) to meet Mr. N. in the dtreet, Դիպուածով Պրն. Ն. փողոցը տեսայ, in was not long before he repents of it, Ատոր վրայ շուտ պիտի զղջայ, in return փոխարէն.

The rich man now began to perceive, with how little reason he had before valued himself and despised his fellow-creatures; and an accident which happened shortly after tended to complete his mortification. It happened that one of the savages had found something like a fillet, with which he adorned his forehead, and seemed to think himself extremely fine. The basket-maker, who had perceived this appearance of vanity, pulled up some reeds, and, sitting down to work, in a very short time finished a very elegant wreath which he placed upon the head of the first inhabitant he chanced to meet. This man was so pleased with his new acquisition, that he danced and capered for joy, and ran away to seek the rest who were all struck with astonishment at this new and elegant piece of finery. It

was not long before another came to the casket-maker, making signs that he wanted to be ornamented like his companion; and with such pleasure were these chaplets considered by the whole nation, that the basket-maker was released from his former drudgery, and continually employed in weaving them. In return for the grateful savages brought him every kind of food which their country afforded, built him a hut, and showed him every demonstration of gratitude and kindness. But the rich man, who possessed neither talents to please, nor strength to labour was condemned to be the basket-maker's servant and to cut him reeds to supply the continual demand for chaplets.

36. Հրահանգ

վնաս	Injury	Պահանջել	To require
Բաղձանք	Desire	Խելքը գլուխը գալ	To acquire wisdom
Վշտացնել	To insult		
Անցնիլ	To proceed	Գործածել	To employ (in)
Փոխարինութիւն ընել	To make reparation		
Օգնել	To relieve	Ընել, պատճառել	To inflict (upon)
Արժանանալ	To deserve	Բարիք ընել	To benefit
Առնել	To take (from)	Դատապարտել	To sentence
Ջանալ	To endeavour	Ետ բերել	To transport
Մեծնալ	To be bred up		
Ձեռք ձգել	Acquire	Խստիւ	Sternly
Տկար	Feeble	Անօգնական	Helpless
Դիտմամբ	Wanton	Հրամանաւ	By the orders
Նուաստագոյն լինել			To be inferior

Ծան. Ստացուածքիս կէսը, Half my fortune,
 Չեմ կրնար չգարմանալ, I cannot help being
 nished (at)

Քանի մ'ամիս այս կերպով անցնելէ ետեւ քա-

դաքապետին հրամանաւը անոնք նորէն բուն իրենց երկիրը ետ բերուեցան եւ իր առջին հանուեցան : Ասի (he) հարուստ մարդուն խստիւ հայելով ըսաւ . «ձեզի այժմս սորվեցնելէս ետեւ (ընդ . անց .) թէ ինչ անօգնական , զգուելի եւ տկար արարած մ'էք դուք եւ որքան դուք այն մարդէն նուաստ էք զոր դուք վշտացուցիք, պիտի անցնիմ անոր փոխարինութիւն տալու այն անիրաւութեան համար որ դուք անոր ըրիք : Եթէ վարուէի (did I treat) ձեր հետ ինչպէս արժանի էք , պիտի առնէի ամբողջ հարըստութիւնը զոր ունիք , քանզի դուք դիտմամբ այս մարդը իր օրապահկէն զրկեցիք . սակայն , յուսալով , որ դուք յապագային մարդասիրագոյն կըլլաք , ուստի կը դատապարտեմ զձեզ ձեր ստացուածոց կէսը այս մարդուն տալ , զոր դուք կործանելու ջանք ըրիք :» Ասոր վրայ կողով շինողն ըսաւ , քաղաքապետին իր բարութեանը համար շնորհակալ ըլլալէն ետեւ , «Քանի որ ես աղքատութեան մէջ մեծցած եւ վարժեալ եմ աշխատելու , բաղձանք չունիմ հարստութիւնք ձեռք ձգելու . ամէնը , զոր ես այն մարդէն կը պահանջեմ , է , զիս նոյն դիրքին վերածիլ , ուր ես առաջ էի եւ որ յապագային աւելի մարդկութիւն սովորի (to learn) :» Հարուստ մարդը չէր կրնար այս վեհանձնութեան վրայ չզարմանալ եւ որովհետեւ այն դժբաղդութեամբը խելքը գլուխը եկաւ , այնուհետէ ոչ թէ լոկ կողով շինողին հետ իր բոլոր կենաց մէջ իբր բարեկամ վարուեցաւ այլ նաեւ իր ստացուածքը գործածեց աղքատաց օգնելու եւ իր ընկեր արարածոց բարիք ընելու :

37. Հրահանգ

Occurrence *Դիպուած* To listen (to) *Մտիկ ընել*
 Censtantly *Միշտ* Ta improve *Յառաջադի-*
 To end *վերջանալ* [*մութիւն ընել, կատարելապէս ործել*]

Ծան. To be left by ones self, *Մինակ թողուիլ*,
 We were left by ourselves, *Զմեզ մինակ թողու-*
ցին. From this time forward, *Անկէ ետեւ*.

The story being ended, Tommy said it was very pretty; but had he been the good basket-maker, he would have taken the naughty rich man's fortune and kept it. «So would not I,» said Harry, «for fear of growing as proud and wicked, and idle as the other.» From this time forward, Mé. Barlow and his two little pupils used constantly to work in their garden every morning; and when they were tired, they went and sat in the summer-house, where little Harry, who improved every day in reading, used to entertain them with some pleasant story or other, which Tommy always listened to with the greatest pleasure. But, just at this time, little Harry went home to his father for a week, and Tommy and Mr. Barlow were left by themselves. This was an occurrence, which as we shall presently see, Tommy at first thought very unfortunate, but which in the end proved a very lucky thing for him .

38. Հրահանգ

Բաժանում Departure *Քաշուիլ* To retire
Տհաճութիւն Disappointment *Խնդրել* To ask
Դիպուած (բան) Accident *Պէտք ունենալ* To need
Խելացի Clever *Յիրաւի* To be sure

Հէնրիին բաժանման հետեւեալ օրը երբ իրենց աշխատութիւնը ըրին եւ պարտիզատունը քաշուեցան, թօմի կ'ակնկալէր որ Պրն. Պարլօ իրեն բան

մը պիտի կարդար, սակայն ի մեծ տհաճութիւն իւր նա գտաւ որ ասի զբաղեալ էր եւ զայն չէր կարող ընել: Հետեւեալ օրը եւ անոր հետեւեալ օրը կրկնեց (was renewed) նոյն բանը (դիպուածը): Ասոր վրայ թօմի բոլոր համբերութիւնը կորոյս, եւ ինքնիրեն կըսէր, «Եթէ կարդալ կարենայի, ինչպէս Հէնրի Սանֆօրտ, պէտք չի պիտի ունենայի որեւէ մէկու մը խնդրել: Ինձ համար ընելու (կարդալու), յայնժամ կրնայի զիս ինքս զուարճացընել: Ինչո՞ւ համար ասի չկրնամ սովրիլ, զորն որ ուրիշ մը սովրեցաւ: Փոքրիկ Հէնրին յիրաւի չառ խելացի է, սակայն նա չէր կրնար կարդալ եթէ չսորվեցնէին եւ եթէ միայն ինձ սովրեցնեն անշուշտ ես ալ ճիշդ նոյնպէս (I dare say) եւ աղէկ կարդալ սովրիմ ինչպէս նա: Բարի, նա տուն եկածին պէս, որոչած եմ անոր ասոր համար հարցնելու (խնդրել):»

39. Հրահանգ

Letter	Տառ	Consciousness	Վստահութիւն
Syllable	Վանկ	To spell	Հեգել
Diligence	Չանք	To spare	Չլանալ
Improvement	Յառաջադիմութիւն	To smile	Ծիծաղիլ
Proficiency	Չարգացում	Pretty	Բաւական
Experiment	Փորձ	Eager	Եռանդուն

Ծան. Display, Ապացոյց, միջոց, With a display of his talents, Իր տաղանդներովը, I cannot forbear (not help) running, Չեմ կրնար չարտօրալ, I should expect you to be able, Կարձեմ կրնաս, With a consciousness.

At the very first lesson, Բուն իսկ առաջի դասին. The improvement he had made, ինչ որ սովորեցաւ, որքան որ յառաջ գնաց.

The next day little Harry returned, and as soon as Tommy had an opportunity of being alone with him, «Pray, Harry», says hé, «how came you to be able to read?» — «Why, Mr. Barlow taught me my letters, and then spelling; and then, by putting syllables together, I learned to read.» — «I should be very much obliged to you,» said Tommy, «if you would show me my letters.» — «Yes, I will, very willingly,» answered Harry. He then took up a book, and Tommy was so eager and attentivé, that at the very first lesson he learned the whole alphabet. He was greatly pleased at this first experiment, and could scarcely foébear running to Mr. Barlow, to let him know the improvement he had made; but he thought he should surprise him more if he said nothing about the matter till he was able to read a whole story. He therefore applied himself with such diligence, and little Harry, who spared no pains to assist his friend, was so good a master, that in about two months he determined to surprise Mr. Barlow, with a display of his talents. Accordingly, one day, when they were all assembled in the summer-house, and the book was given to Harry, Tommy stood up and said that if Mr. Barlow pleased, he would try to read. «Oh! very willingly,» said Mr. Barlow, «but I should as soon expect you to be able to fly as to read.» Tommy smiled with a consciousness of his own proficiency, and taking up the book read pretty fluently the following story.

40. Հրահանգ

ԵՐԿՈՒ ԴԱՆՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Տեսակ

Kind

Հարուստ

Plentiful

Աշխուժութիւն

Agility

Ողորկ

Sleek

Կալուածատէր

Landlord

Աղուոր

Comely

Հօտ	Floak	Դանդաղ	Unwieldy
կերպ ապրելոյ	Manner of living	Երկչոտ	Cowardly
Ետելի ոտք	Hind leg	Մեծ	Big
Խաղ	Trick	Արժէքաւոր	համարիլ
Ոստնումն	Gambol	Թուիլ, Երեւիլ	To appeer
Դրացութիւն	Neighbourhood	Պաշտպանել	To guard
Մսի կտոր	Broken victuals	Մեծնալ	To increase (in)
Ընդունելի	Acceptable	Շողոքորթել	To fawn (upon)
Տարբեր	Altered	Փայփայել	To caress
		Բերել	To fetch

Աշխարհիս մասանց մէկուն մէջ, ուր շատ վայրի եւ զօրաւոր կենդանիներ կան, մեծցուց աղքատ մարդ մը երկու շուն, որք իրենց մեծութեանը եւ սրտոտութեան համար (for) խիստ արժէքաւոր համարեալ են: Որովհետեւ ասոնք (thəy) սովորականէն աւելի զօրութիւն եւ աշխուժութիւն ունենալ կերելէին, կը կարծէր նա, որ նա իր կալուածատիրոջ, որ հարուստ մարդ մ'էր եւ մեծ քաղքի մը մէջ կապրէր, ընդունելի ընծայ մը պիտի ընէր եթէ (by) ինք անոր՝ անոնց մին, կասթօն անուամբ, տայ, քանզի ինք միւսն, որ Հալթան կը կոչուէր, ի պահպանութիւն բուն իր հօտին կը մեծցնէր: — Այս ասեանէն ետեւ երկու շանց ապրելու կերպը բոլորովին տարբեր էր: Կասթօն հարուստ խոհանոց մը խրկուեցաւ ուր նա կէս մը սիրելին եղաւ բոլոր ծառայից, որք կը զուարճանային անոր փոքրիկ խաղերովն եւ սիրուն ոստնումներովը եւ զանի (ատոր համար) շատ մը մսի կտորներով վարձատրեցին, որով նա շուտով հասակաւ մեծցաւ, ողորկ եւ ազուոր եղաւ: Այսպէս նա այնքան երկ-

չոտ եւ դանդաղ եղաւ որ նա մէկ լոկ կիսով
 չափ մեծ շունէ մը , քան ինք , կը փախչէր , (would
 run away from) բայց որովհետեւ նա ծառայից
 (footmen) շողքորթել սովորած էր եւ ետեւի ոտից
 վրայ կը կանգնէր (would stand) երբ իրեն հրամա-
 յէին , կը տանէր եւ կը բերէր , բոլոր դրացութենէ
 կը փայտայուէր :

41. Հրահանգ.

Bit	Խածուացք	Plump	Կոշտ հաստ
Combat	Կռիւ	Subject	Ենթակայ
Interjudity	Սնվախութիւն	To recommand	Ինքզինքը սիրցնել
Back	Կռնակ	To maintain	Սնուցանել
Assidnity	Ջանք	To expoxe	Ենթարկել
Protection	Պահպանութիւն	To turn	Դառնալ
Honesty	Համեստութիւն	To miss	Կորսուիլ
Temptation	Փորձութիւն	To overpower	Յաղթել
Thankfulness	Երախտագիտութիւն	To roast	Խորովել

Ծան. To fare well, Լաւ ապրիլ, To grow կամ
 becom rich, Հարստանալ.

Keeper, in the mean time, who lived at a cottage in the
 country, neither fared so well, looked so plump, nor, had
 learned all these pretty little tricks to recommend him: but,
 as his master was too poor to maintain any thing but what
 was useful, and was obliged to be continually in the air,
 subject to all kinds of weather, Keeper grew hardy, active
 and diligent: he was also exposed to continual danger from
 the wolves, from whom he had received many a severe bit
 while he was guarding the flocks. These continual combats
 gave him that degree of intrepidity, that no enemy could

make him turn his back. His care and assiduity so well defended the sheep of his master, that not one had ever been missing since they were placed under his protection. His honesty too was so great, that no temptation could overpower it, and, though he was left alone in the kitchen while the meat was roasting, he never attempted to taste it, but received with thankfulness whatever his master chose to give him.

42. Հրահանգ

Երեւոյթ	Appearance	Կոշտ	Rough
Նայուածք	Look	Թափթփած	Ragged
Վարպետութիւն	Address	Խիստ	Thick
Մազ	Hair	Ցցեալ	Bristling
Ոռնալ	Snarl	Սարսափելի	Horrid
Թուփ	Thicket	Շփոթ	Awkward
Օգնութիւն	Assistance	Աչքէ անցնել	To Examine
Պոչ	Tail	Նկատել	To View

Ծան. Ծննդեանս տեղին, The place of my birth. Դիպուածով, By means of an accident. Բոցավառ աչքեր, Eyes that sparkle like fire. Կորսուած համարիլ, To give over for lost.

Այս ժամանակ պատահեցաւ որ աղքատ մարդուն կալուածատէրը իր կալուածքներն (estate) երկրին մէջ աչքէ անցնելու եկաւ (went) եւ կասթօնը իր հետ իր ծննդեան տեղին բերաւ : Հոն հասած ատեն, չէր կրնար մեծ անարգանօք չնկատել կոշտ եւ թափթփած երեւոյթն Հալթանի, անոր շփոթ նայուածքը, որ չէր ցոյց տար (to discover) ոչինչ այն վարպետութենէն, որոյ համար նա կասթօնին վրայ այնքան կը հիանար : Այս կար-

ծիքը, սակայն, չուտով, արկածով մը, որ իրեն պատահեցաւ, (to happen) փոխուեցաւ (to alter): Երբ նա օր մը խիտ անտառի մը մէջ, ոչ ուրիշի ընկերութեամբ (in) քան երկուց շանց, պտըտել կերթար, ցատկեց (to rush out) անօթի գայլ մը, բոցավառ աչօք, ցցեալ մազերով եւ սարսափելի ոռնալով, թուփերէն դուրս եւ կերեւէր պատրաստ զինքը պատուելու (to devour): Թշուառ մարդը ինքզինքը կորսուած համարեցաւ, մանաւանդ երբ տեսաւ որ իր հաւատարիմ կասթօնը, փոխանակ իր օգնութեանը գալու, պոչը իր սրունքներուն մէջ ըլլալով եւ վախէն հաչելով (to howl with) փախաւ:

43. Հրահանգ

Despair	Յուսահատութիւն	Rather	Աւելի
Skill	Հանճար	To mangle	Փարատել
Wound	Վէրք	To feed	Կերակրել
Escape	Փախուստ	To comb	Սանարել
Cur	Վատ շուն	To observe	Նկատել, նայիլ
Spectacle	Տեսարան	To attack	Յարձակել
Undaunted	Անվեհեր	To exert	Ի գործ դնել
Humble	Խոնարհ	To trust	Վստահիլ
Bloody	Արիւնոտ	To own	Ստանալ, ունենալ
Genteel	Բարեբարոյ	To go on	Յառաջանալ
Valiant	Արի	To be wanting	Պէտք ունենալ

Ծան. The poor, Աղքատք. The rich, Հարուստք.
The great, Մեծերը:

But in this moment of despair, the undaunted Keeper, who had followed him humbly and unobserved; at a distance; flew to his assistance, and attacked the wolf with so much courage

and skill, that he was compelled to exert all his strength in his own defence. The battle was long and bloody, but, in the end, Keeper laid the wolf dead at his feet though not without receiving several severe wounds himself, and presenting a bloody and mangled spectacle to the eyes of his master who came up at that instant. The gentleman was filled with joy for his escape and gratitude to his valiant deliverer; and learned by his own experience, that appearances are not always to be trusted; and that great virtues and good dispositions may sometimes be found in cottages, while they are totally wanting among the great. — » What do you say to the story you have been reading, Tommy? would you rather have owned the genteel dog that left his master to be devoured, or the poor, ragged cur, that exposed his own life in his defence? « — Indeed, Sir, said Tommy, » I would rather have had Keeper; but then I would have fed him, and washed him, and combed him, till he had looked as well as Gaston.

But then perhaps he would have grown idle, and fat, and cowardly, like the other, « said Mr. Barlow: but let us read to the end of the story. « — Tommy then went on thus.

44. Հրահանգ

Ընթացք, վարք	Behaviour	Չնշին	Unprofitable
Յատկութիւնք	Manner	Ազնիւ	Comely
Սակաւ ուտելիք	Spare diet	Զօրաւոր	Vigorous
Յորդ անձրեւ	Shower	Պնդակազմ	Hardy
Վառարան	Fire-side	Տարբեր	Different
Ընդդիմութիւն	Reluctance	Նկատել	To consider
Յանձնարարութիւն	Comission	Շարժիլ	To move
			(with)
Կերպարանք	Look	Քաշուիլ	To sneak
Վարմունք	Treatment	Բանի տեղ դնել	To regard

Խստութիւն	Rigour	Յօժարիլ	To comply (with)
Գոհ	Pleased	Կախել	To hang up
Անպիտան	Worthless	Երեսէ լյնալ	To disgrace

Ման. Present, Ընծայ, To make a present of,
Ընծայել. Fond of exercise, Յօժար աշխատանաց.
With strict injunctions Մասնաւոր յանձնարարու-
թեամբ :

Կալուածատէրը Հալթանի ազնիւ ընթացքին
(վարք) այնքան գոհ էր որ նա աղքատ մարդէն խընդ-
րեց շունը իրեն ընծայելու որոյ սա, թէեւ մի քա-
նի ընդդիմութեամբ, յօժարեցաւ, ուստի Հալթան
հետը քաղաքը տարուեցաւ ուր նա ամենէն կը
փայփայուէր եւ կը կերակրուէր քանի որ երեսէ
ինկած Կասթօնը խրճիթին մէջ ետ թողուեցաւ մաս-
նաւոր յանձնարարութեամբ զանի իբր անպիտան
եւ չնչին անասուն մը կախելու : Կալուածատէրն
ճամբայ ելածին պէս կ'ուզէր (to be going) աղքատ
մարդը անոր յանձնարարութիւնն ի գործ դնել սա-
կայն շանը ազնիւ կերպարանքը (size) եւ գեղեցիկ
տեսքը նկատելով, ի գուժ շարժեցաւ խեղճ կենդան-
ւոյն համար եւ որոշեց անոր կեանքը խնայել եւ
տեսնել թէ արդեօք տարբեր վարմամբ նաեւ ու-
րիշ յատկութիւնք անոր մէջ յառաջ չեն կրնար
բերուիլ : Այս օրէն Կասթօն ամենայնիւ այնպէս
կը գործածուէր (վարուիլ) ինչպէս առաջ իր եղ-
բայրը Հալթան (կ'ըլլար), նա խիստ քիչ կը կերակ-
րուէր, եւ սակաւ ուտելիքով շուտով նա գործուն-
եայ եւ աշխատութեան յօժար էր : Առաջին յորդ-
անձրեւին ուր որ ինք կը գտնուէր (էր) նա փա-

խաւ ինչպէս նա առաջ ընել սովոր էր եւ վառա-
րանին տակ քաշուեցաւ : Սակայն երկրագործին կի-
նը դուրս վռնտեց զանի եւ ստիպեց զանի եղանա-
կին խստութիւնը տանիլ : Այս կերպով նա օր քան
զօր զօրաւոր եւ պնդակազմ եղաւ , եւ մի քանի
ամսոց միջոցին նա բանի տեղ չէր դներ ցուրտն եւ
անձրեւն իբրեւ թէ երկրին (դաշտի , country) վրայ
ձեծցած ըլլար :

45. Հրահանգ

Dread	վախ	Prey	Որս
Fury	Կատաղութիւն	Coward	Երկչոտ
Necessity	Կարօտութիւն	Retreat	Փախուստ
Terror	Երկիւղ	Throat	Կոկորդ
Exploit	Դիւցազնութիւն	Pusillanimous	Թուլասիրտ
Fondness	Քաղցրութիւն	Fain	Յօժարակամ
Approbation	Հաճութիւն	To hunt	Որսալ
Remembrance	Յիշատակ	To strangle	Խեղդել
Fault	Յանցանք	To stroke	Փայփայել
Gluttony	Որկրամոլութիւն	To animate	Քաջալերել
Insurmountable	Անյաղթ	To retain	Պահել
Fierce	Կատաղի	To cease	վերջացնել , դադրիլ
Swift	Արագընթաց	To exercise	վարժու- թիւն ընել

Ծան. To suffer , Տանիլ , թողուլ . We suffered
him to escape , թողուցինք որ փախչի . She would
not suffer or permit me to speak , Չէր թողուր որ
խօսիմ :

Changed as he already was . in many respects , for the better , he still retained an insurmountable dread of wild beasts till one day , as he was wandering alone through a wood , he was attacked by a large and fierce wolf , who jumping out of a thicket , seized him by the neck with fury , Gaston would fain have run , but his enemy was too swift and violent to suffer him to escape. Necessity makes even cowards brave. Gaston, being thus stopped in his retreat, turned upon his enemy, and, very luckily seizing him by the throat, strangled him in an instant. His master then coming up, and being witness of his exploit, praised him, and stroked him with a degree of fondness he had never done before. Animated by this victory, and by the approbation of his master, Gaston. from that time, became as brave as he had before been pusillanimous, and there was very soon no dog in the country which was so great a terror to beasts of prey.— In the mean time, Keeper, instead of hunting wild beasts, or looking after sheep, did nothing but eat and sleep, which he was permitted to do from a remembrance of his past services. As all qualities both of mind and body are lost, if not continually exercised, he soon ceased to be that hardy, courageous animal, he was before, and acquired all the faults which are the consequences of idleness and glouttony .

46. Հրահանգ

Քաջութիւն	Prowess	Գետին	Ground
Յանդգնութիւն	Intrepidity	Երկչոտութիւն	Cowar-
Կրթութիւն	Discipline	Յարմար	Proper [dice
Յարձակում	Onset	Մերձակայ	Neighbouring
Վախ	Timidity	Շուտ	Quickly
Կռիւ	Contest	Ի վուր	In vain
Ծուլութիւն	Indolence	Ցոյց տալ	To exercise
Հանգիստ	Repose	Վարուիլ	To behave

Բնաւորութիւն Character Յառաջ վազել To spring
 վարժութիւն Exercise Ողբալ To lament [forward
 Հին Ancient Կախեալ ըլլալ To depend upon
 Հոն Thither Փոխել To change (into)
 Սիրուն Beloved Մտադիր լինել To be willing

Ծան. Կեանք վարել, To live a life. Գտայ որ
 միեւնոյն շունն էր, I found him to be the same dog.

Այս ժամանակ կալուածատէրն դարձեալ երկիր
 գնաց, եւ իր շունը հետն առնելով կուգէր (մտա-
 դիր էր) որ ասի (նա) դարձեալ իր քաջութիւնը իր
 հին թշնամեաց, գայլերուն, գէմ ցոյց տայ: Երկ-
 րագործք շուտով մերձակայ անտառաց մէկուն մէջ
 հատ մը գտան, եւ պարոնը իր շունովն հոն գնաց,
 սպասելով զանիկայ իրեն մօտենալը տեսնել, ինչպէս
 նա առջի տարին ըրած էր: Սակայն որքան մեծ
 է իր զարմացումը, երբ առաջին յարձակման նա իր
 սիրուն Հալթանին վախի ամէն նշաններով փախ-
 չիլը տեսաւ: Այս վայրկենին ուրիշ շուն մըն ալ վա-
 ղեց, որ զգայլը ամենամեծ յանդգնութեամբ բռ-
 նեց, եւ զանի արիւնոտ կռիւէ մը ետեւ մեռեալ
 գետինը թողուց: Կալուածատէրը չէր կրնար իր սի-
 րելոյն երկչոտութիւնը չողբալ եւ միւս շան ազ-
 նիւ արիութեանը (spirit) չզարմանալ զոր գտաւ,
 յամենամեծ զարմացումն իւր, միեւնոյն կասթօնն
 էր զոր նա անցեալ տարի վռնտած էր: «Այժմ
 կը տեսնեմ», ըսաւ նա երկրագործին, որ ի զուր է,
 անոնցմէ, որ ծուլութեան եւ հանգստութեան
 կեանք մը կ'անցնեն, արիութիւն սպասել, եւ որ
 լոկ շարունակական վարժութիւն եւ յարմար կըր-

թութիւն կարող են , ատելի բնաւորութիւնք բարեքի փոխելու , « յիրաւի » , ըսաւ Պրն . Պարլօ , երբ պատմութիւնը վերջացաւ , « ուրախ եմ ի բոլոր սըրտէ , որ թօմին կարգաւ սովրեցաւ : Նա այժմ մէկէ մը կախեալ պիտի չըլլայ , այլ պիտի ինքզինքը զուարճացնէ երբ (whenever) իրեն հաճոյ թուի » :

47. *Հրահանգ*

Arbour	Պարտիզատուն	Insupportable	Անտանելի
Remedy	Միջոց	Vast	Մեծ , ընդար-
Hardships	Ծնչում	Trackless	Անել , [ճակ
Flesh	Միս , մարմին	Dreary	Տխուր
Thorn	Փուշ	To betake	Երթալ
Brambles	Մացառ	To hide	Ծածկուիլ
Solitude	Անապատ	To tear	Պատուել
Cavern	Այր	Altogether	Ի միասին

Ծան. To continue , Շարունակել . To continue to live , Երկար ապրիլ .

The next day , Mr . Barlow desired Harry . when they were altogether in she arbour , to tead the following story of

ANDROCLES AND THE LION

There was a certain slave named Androcles , who was so illtreated by his master , that his life became insupportable . Finding no remedy for what he suffered , he at length said to himself ; » It is better to die , than to continue to live in such hardships and misery as I am obliged to suffer I am determind therefore to run away from my master . if I am taken again , I know that I shall be punished with a cruel death ; but it is better to die at once , than to live in misery . If I escape , I must betake myself to deserts and woods , inhabited only by wild beasts . but they cannot use me more cruel-

ly than I have been used by my fellow-creatures. therefore I will rather trust myself to them, than continue to be a miserable slave. «Having formed this resolution, he took an opportunity of leaving his master's house, and hid himself in a thick forest which was at some miles' distance from the city. But here the unhappy man found that he had only escaped from one kind of misery to experience another. He wandered about all day through a vast and trackless wood, where his flesh was continually torn by thorns and brambles; he grew hungry, but could find no food in this dreary solitude; at length he was ready to die with fatigue, and lay down in despair in a large cavern which he found by accident.

48. Հրահանգ

Մռնչիւն	Roar	Շարաւ	Matter
Բերան	Mouth	Անհանգստութիւն	Uneasiness
Մահ	Destruction	Վիթխարի	Prodigious
Քայլ	Pace	Մեղմ	Gentle
Թշնամութիւն	Enmity	Անսովոր	Uncommon
Կտտաղութիւն	Rage	Խղճալի	Mournful
Թաթ	Bal	Յանդուգն	Resolute
Պատճառ	Occasion	Ուռած	Swelled
Զայն	Voice	Վիրաւոր	Wounded
Բնութիւն	Disposition	Վախցնել	To terrify
Պարագայ	Circumstance	Ցատկել	To start up
Հիւր	Guest	Փախչիլ	To escape
Ժամանակ	Leisure	Արձակել	Utter
Թաթիկ	Paw	Մտնալ	To penetrate
Վիրաբոյժ	Surgeon	Շահիլ	To acquire (from)
Հիւանդ	Patient	Վերցնել	To take hold
Ուռ	Swelling	Քաղել	To extract

կաղուծիւն	Lameness	ձնչել	To press
Ընտանուծիւն	Familiarity	Սեղմելով հանել	To discharge
Հեղուծիւն	Gentleness	Ընդունել	To receive
Բժնումն	Blandishment	Յառաջ գալ	To proceed

Ծան. Տեսայ որ վրաս կուգար, I saw coming towards me. Փախուստն արգելուլ, To prevent any possibility of retreat. Բան մը անհրաժեշտ սեպել, To believe something to be inevitable Օգնուծիւն խնդրել, To demand the assistance (of). Մէկ սըրունքի վրայ կաղալով, To limp upon one of his legs. Հեռու վշտանալէ, Far from resenting something.

Այս թշուառ մարդը դեռ երկայն (ատեն) այրին մէջ չէր պառկած, երբ (before) նա որեւէ վայրի կենդանիի մը մունչիւնը լսեց, որ զինքը խիստ վախցուց: Նա ցատկեց փախչելու նպատակաւ (a design), եւ այրին բերանը արդէն հասած էր, երբ նա վիթխարի մեծութեամբ առիւծ մը տեսաւ որ վրան կուգայ որ իրեն ամէն փախուստ կարգիլէր: Թըշուառ մարդը արդ մահը անհրաժեշտ սեպեց, սակայն ի մեծ զարմացումն իւր կենդանին եկաւ մեղմ քայլով, դէպի իրեն եկաւ, առանց ոեւէ թշնամութեան եւ կատաղութեան նշանի, եւ արձակեց տեսակ մը խղճալի ձայն իբր թէ նա մարդէն օգնուծիւն կը խնդրէր: Անտրօքլէս, որ ի բնէ յանդուգն բնութիւն ունէր, այս պարագայէն քաջալեբութիւն ստացաւ, իր հիւրն քննելու, որ իրեն ասոր համար բաւական ժամանակ թողուց, նա տե-

սաւ , երբ առիւծը իրեն մօտեցաւ , որ նա մէկ սը-
րունքի վրայ կը կաղար , եւ որ ոտքը խիստ ուռած
էր : Նա վիրաւոր թաթիկը վեր վերցուց , եւ քննեց
զանի , ինչպէս վիրաբոյժ մը իւր հիւանդն կը քնն-
նէ : Յայնժամ տեսաւ նա , որ փուշ մը , անսովոր
մեծութեամբ , անոր ոտքին թաթին մէջ մտած
եւ ուռեցքին եւ կաղութեան պատճառն էր , զոր
նշմարած էր : Անորօքլէս գտաւ , որ կենդանին , հե-
ռու իր ընտանութենէն վշտանալու , զանի ամե-
նամեծ հեզութեամբ ընդունեց , եւ կը թուէր թէ
իր քծնումներովն զանի յառաջ երթալ կը հրաւիրէր :
Ուստի փուշը դուրս քաշեց եւ ուռեցքը ճնշելով ,
սեղմելով շատ մը շարաւ դուրս հանեց , որ այսքան
ցաւոց եւ անհանգստութեան պատճառ էր եղած :

49. Հրահանգ

Spaniel	Շուն	Unguardedly	Անզգուշութեամբ
Law	Օրէնք	To testify	Վկայել
Crime	Եղեոն	To wag	Պոչ շարժել
Hospitality	Հիւրասիրու.	To lick	Լզել
Wanton	Լիրբ	To relieve	Սփոփել
Enormous	Ահագին	To try	Դատաստանի
			[Ենթարկել
Guilty	Յանցաւոր	To apprehend	Ձերբակալել
Pretended	Ցեւացեալ	To conduct	Տանիլ
Additional	Բարձր	To inspire	Գրգռել, լեցնել

Ծան. To sally forth in quest of prey, Աւարի
երթալ :

As soon as the beast felt himself thus relieved, he began to
testify his joy and gratitude, by every expression within his

power. He jumped about like a wanton spaniel, wagged his enormous tail, and licked the feet and hands of his physician. Nor was he contented with these demonstrations of kindness; from this moment Androcles became his guest: nor did the lion ever sally forth in quest of prey without bringing home the produce of his chase, and sharing it with his friend. In this savage state of hospitality, did the man continue to live during the space of several months. At length, wandering unguardedly through the woods, he met with a company of soldiers sent out to apprehend him, and was by them taken prisoner, and conducted back to his master. The laws of that country being very severe against slaves, he was tried and found guilty of having fled from his master, and, as a punishment for this pretended crime, he was sentenced to be torn in pieces by a furious lion, kept many days without food, to inspire him with additional rage

Մէջտեղ	Midst	Որոշել	To destine
Մարտատեղի	Area	Տիրել	To prevail
Լուռութիւն	Silence	Ուղղել	To turn
Զոհ	Victim	Փոխուիլ	To convert
Փարատում	Destruction	Փարատել	To destroy
Ամբոխ	Multitude	Սողալ	To crouch
Մռնչիւն	Yell	Քծնիլ	To fawn (upon)
Հանդիսատեսք	Spectator	Յնծալ	To rejoice (over)
Սարսափ	Terror	Վերստին ձեռք ձգել	To recover
Վանդակ	Den	Ժողովել	To assemble
Բաշ	Mane	Նայիլ	To view
Ժանիք	Jaws (յգ).	Զարնել	To strike
Գերեզման	Sepulchre	Բաց թողուլ	To set open
Ընդարձակ	Spacious	Յառաջ նետուիլ	To dart forward
Ողբալի	Mournful	Լայն բանալ	To gape

Անպաշտպան	Defenceless	Բոցավառել	To flame
Ահռելի	Dreadful	Հլու	Submissively
Անզէն	Unarmed	Յանկարծ	Presently
Փակեալ	Enclosed	Իսկոյն	Instantly
Յցեալ	Erected	Կլոր	Round

Ծան. Ամէն կողմէն, On every side. Հազարա-
ւոր մարդիկ, Many thousand people.

Երբ որոշեալ վայրկեանն հասաւ, դժբաղդ մար-
դը անզէնք դուրս թողուեցաւ ընդարձակ բոլոր
կողմէն փակեալ մարտատեղիի մը մէջտեղը, որոյ
չուրջը հազարաւոր մարդիկ ժողովեալ էին, տխուր
տեսարանին ներկայ ըլլալու համար: Յանկարծ
լուեցաւ ահռելի մռնջիւն մը որ հանդիսատես-
ներն երկիւղով լեցուց, եւ վիթխարի առիւծ մը
ցատկեց վանդակէ մը, որ դիտմամբ բաց թողուած
էր, եւ յառաջ նետուեցաւ ցցեալ բաշով եւ բոցա-
վառ աչօք եւ ժանիքով մը, բաց գերեզմանի
մը նման: Ողբալի լուռթիւն մը տիրեց իսկոյն: Ա-
մէն աչք թշուառ զրհին վրայ էր ուղղեալ, որոյ
փարատումը անհրաժեշտ թուեցաւ: Սակայն ամ-
բօխին գուրթը շուտով ի զարմացում փոխուեցաւ,
քանզի առիւծը, փոխանակ իր անպաշտպան աւարը
փարատելու, հլութեամբ անոր ոտիցը քով սողաց,
քծնեցաւ անոր շուրջը, ինչպէս հաւատարիմ շուն
մը իր տէրօջը շուրջը (ընէր պիտի) եւ կը ցնծար ա-
նոր վրայ, ինչպէս մայր մը որ, իր զաւակը (off-
spring) վերստին ձեռք կը ձգէ:

50. Հրահանգ

Mystery Գաղտնիք Inoffensive Անվնաս

Disposition	Հակամիտութիւն	Delighted	Բերկրեալ
Pardon	Թողութիւն	Unanimous	Միաբերան
Adventure	Արկած	To explain	Բացատրել
Entertainer	Սնուցիչ	To join	Միանալ
Unintelligible	Անհասկնալի	To entreat	Աղերսել
Unpitying	Անգութ	To soften	Մեղմացնել
Innate	Ընդարոյս	To grant	Շնորհել
Harmless	Անվնաս	To present	Ընծայել

Ծան. To conclude by saying, Սա գիտողութեամբ աւարտել:

The governor of the town, who was present, then called out with a loud voice, and ordered Androcles to explain to them this unintelligible mystery; and how a savage of the fiercest and most unpitying nature should thus in a moment have forgotten his innate disposition, and be converted into a harmless and inoffensive animal. Androcles then related to the assembly every circumstance of his adventures in the woods, and concluded by saying, that the very lion which now stood before them, had been his friend and entertainer in the woods. All the persons present were astonished and delighted with the story, to find that even the fiercest beasts are capable of being softened by gratitude and moved by humanity; and they unanimously joined to entreat for the pardon of the unhappy man from the governor of the place. This was immediately granted to him; and he was also presented with the lion, who had in this manner twice saved the life of Androcles.

52. Հրահանգ

Ընտանի	Tame	Տանջել	To plague
Կատաղի	Fierce	Չարչարել	To torment
Գիշատել, ուտել	To devour	Պատահել	To meet

Ծան. Իրաւ որ, Upon my word. Ամէն էակ,

Every thing . Առանց որեւ է պատճառի , Without
any reasons . Կտոր կտոր ընել , To tear to pieces .
Չարիք ընել , To do mischief .

« Իրաւ որ » , ըսաւ Թօմի , սաի խիստ գեղեցիկ
պատմութիւն մ'է , սակայն երբեք չէի հաւատար
(երբէք չիպիտի հաւատայի) որ առիւծ մը այնքան
ընտանի կրնայ ըլլալ , կը խորհէի , որ վագր , առ-
իւծ եւ գայլք այնպէս կատաղի եւ վայրենի են
որ նոքա ամէն էակ , որոյ կը պատահին կտոր կտոր
պիտի ընէին » : — « Երբ անոնք անօթի են » , պա-
տասխանեց Պ . Պարլօ , « անոնք ամէն կենդանի կըս-
պանեն , որոյ կը պատահին , բայց լոկ զանոնք ու-
տելու համար , քանզի անոնք միայն միտով կապ-
րին ինչպէս բազում այլ կենդանեաց տեսակներն :
Սակայն եթէ անօթի չեն , նոքա հազիւ ուրիշ կեն-
դանի մը չարիք կընեն , ուստի նուազ կատաղի
են , քան շատ մարդիկ , զորս ես տեսած եմ , եւ
մինչեւ իսկ քան բազում տղայք , որք զկենդա-
նիս առանց որեւէ պատճառի կը տանջեն եւ կը
չարչարեն » :

53. Հրահանգ

To use	Վարուիլ	To blubber	Լալ , ողբալ
To meddle	Խառնուիլ	To hurt	Ցաւցնել
To dodge	Փախուստ տալ	To dart (at)	Վրան վազել
To knock	Չարնել , նետել	Fast	Շուտ

Ծան. I think so , Իրաւ է . Daddy հայր (երա-
խայական լեզուաւ) . Ass , էջ . Jack ass , Արու էջ ,
Go about your business , Բանդ (գործդ) գնա :

«Indeed, Sir,» said Harry, «I think so. And I remember, as I was walking along the road, some days past, I saw a little naughty boy that used a poor jack-ass very ill indeed. The poor animal was so lame, that he could hardly stir; and yet the boy beat him with a great stick as violently as he was able, to make him go on faster.» — «And what did you say to him?» said Mr. Barlow. — Harry: Why, Sir, I told him, how naughty and cruel it was; and I asked him, how he would like to be beaten in that manner by somebody that was stronger than himself? — Mr. B.: And what answer did he make you? — H.: He said, that it was his daddy's ass, and so that he had a right to beat it; and that if I said a word more, he would beat me. — Mr. B.: And what answer did you make, any? — H.: I told him, if it was his father's ass, he should not use it ill; for that we were all God's creatures, and that we should love each other, as He loved us all; and that as to beating me, if he struek me, I had a right to stricke him again, and would do it, though he was almost as big again, as I was, — Mr. B.: And did he strike you? — H.: Yes, Sir, He endeavoured to strike me upon the head with his stick, but I dodged, and so it fell upon my shoulder, and he was going to strike me again, but I darted at him and knocked him down. and then he began blubbering, and begged me not to hurt him. — Mr. B.: It is not uncommon for those who are most cruel, to be at the same time most cowardly. But what did you? — H.: Sir, I told him, I did not want to hurt him but that, as he had meddled with me, I would not let him rise till he had promised me not to hurt the poor beast any more: which he did, and then I let him go about his business.

54. Հրահանգ

Աղաղակ	Noise	Նիզակ	Javelin
Նապաստակ	Hare	Վնասակար	Mischievous
Եղջերու	Deer	Արագաշարժ	Nimble

Որսորդ շուն *Howud Գրգռել*

To worry

Խուճբ *Pack Դրդել ստիպել*

To provoke

Ժամանակ մը ետքը երբ Հէնրի եւ Թօմի ի միասին ժուռ կուգային, անոնք յանկարծ որսորդ շանց խուճբի մը աղաղակը լսեցին քիչ մը հեռուն։ Թօմի հարցուց Հէնրիին, թէ արդեօք գիտէ ինչ ըլլալը (what they were about)։ «Այո», ըսաւ Հէնրի, կալուածատէրն Չէյզ եւ իր շուներն խեղճ նապաստակի մը ետեւէն են ինկած, կը զարմանամ թէ արդեօք չէին ամչնար, խեղճ կենդանիի մը հետ այսպէս վարուիլ որ ինքզինք չկրնար պաշտպանել։ Եթէ որսորդութեան բաղձանք ունին, ինչո՞ւ առիւծոց, վագրերու եւ ուրիշ վնասակար կենդանեաց ետեւէն չեն խնար, ինչպէս ուրիշ երկիրներու մէջ կընեն։ — «Ոհ, սիրելի Հէնրի», հարցուց Թօմի, «ինչ ըսիր. ասի անշուշտ խիստ վտանգաւոր պիտի ըլլայ»։ — «Ի՛նչու», ըսաւ Հէնրի. պէտք է գիտնաս, որ մէկ քանի երկիրներու բնակիչք, սովոր են, գրէթէ մերկ պտըտելու, ասի զանոնք այնպէս խիստ արագաշարժ կընէ, որ նոքա եղջերուի մը նման կրնան վազել. եւ երբ առիւծ մը կամ վագր մը իրենց շրջանը (դժբաղնութիւն) գայ, եւ անոնց ոչխարներն եւ եզերն գիշատէ, վեց կամ եօթն ի նոցանէ կերթան նիզակներով գինեալ, կը վազեն անտառներուն մէջէն, եւ ամէն տեղ կը քննեն, մինչեւ զանի գտնան, յայնժամ նոքա սարսափելի աղաղակ մը կընեն, որպէս զի զանի իրենց վրայ յարձակելու գրգռեն (գրդեն)։

55. Հրահանգ

Կողմ	Side	Վրան ցատկել	To spring (at)
Պոչ	Tail	Նետել	To throw (at)
Շուն	Grayhound	Կատղեցնել	To enrage
Կայծակ	Lightning	Փախչիլ	To avoid
Տեսք	Sight	Չարչարել	To torture
Ցորեն	Corn	Ուտել	To eat
Չարմանալի	Strange	Գոռալ	To roar
		Իաց ի	Excepting

Ծան. Կուզէի, I should like Ատի չէի ուզեր, So should not I. Մեռեալ գետինը իյնալ, To drop down dead. Ճամբէն փախչիլ, To jump out of the way. Պատուհանէ մը, Out of a window. Բուն իր ապահովութեանը համար, In his own defence.

«Առիւծը կսկսի գոռալ եւ իր կողմերն պոչովն ծեծել, մինչեւ նա, մեծ կատաղութեամբ իրեն ամենամօտ եղող մարդուն վրայ կը ցատկէ», — «Ոհ, Հէնրի», ըսաւ (to remark) Թօմի, «նա արագապէս կտոր կտոր պիտի ըլլայ»: — «բնաւ երբէք», (no such thing), պատասխանեց Հէնրի, «նա շան նման ճամբէն կը փախչի երբ միւս մարդը իր նիզակը անոր վրայ կը նետէ եւ գուցէ անոր կողմը կը վնասէ Ասի զանի ս'լ կատաղագոյն կընէ, նա կը վազէ կայծակի նման ան մարդուն վրայ որ զինքը վիրաւորեց, սակայն այս մարդը անկէ կը փախչի, ինչպէս միւսը, եւ ի վերջոյ, խեղճ կենդանին վերքով լեցուած մեռեալ գետինը կ'իյնայ»: — «Օ», ըսաւ Թօմի, «ասի խիստ զարմանալի տեսարան մը պիտի ըլլայ՝ կուզեմ պատուհանէ մը, ուր ապա-

հով եմ, ասի տեսնել» : — Ատի չէի ուզեր» , պատասխանեց Հէնրի , «քանզի մեղք (a great pity) է , այսպիսի ազնիւ կենդանիի մը չարչարուիլն եւ մեռցըուիլն տեսնել , սակայն անոնք պարտաւորեալ են բուն իրենց ապահովութեանը համար ընել : Բայց խեղճ նապաստակներն մէկու մը մնաս (any harm) չեն ըներ , բացի երկրագործին , որոց ցորեանը նոքա երբեմն կուտեն :

56. Հրահանգ

Scent	Հոտ , հետք	To cast	Նետել
Game	Որս	To repeat	Կրկնել
Tone	Ձայն	To leap off	Վեր ցատկել
Rascal	Սրիկայ	To lash	Խարազանել
Hesitation	Յապաղումն	Mounted upon	Հեծեալ
Whip	Խարազան	Unmerciful	Անգութ

Ծան. As I am alive , ինչպէս որ կենդանի եմ .
I wont Փոխ , I will not .

As they were talking in this manner, Harry, casting his eyes on one side, said: «As I am alive, there is the poor hare skulking along! I hope they will not be able to find her; and, if they ask me, I will never tell them which way she is gone.» Presently up came the dogs, who had now lost all scent of their game, and a gentleman mounted upon a fine horse, who asked Harry if he had seen the hare? Harry made no answer; but, upon the gentleman's repeating the question in a louder tone of voice, he answered that he had.— «Sir, I don't choose to tell you,» answered Harry, after some hesitation.— «Not choose!» said the gentleman, leaping of his horse; «but I'll make you choose it in an instant;»— and coming up to Harry, who never moved from the place where he had been standing, began to

lash him in a most unmerciful manner with his whip, continually repeating: «Now! you little rascal, do you choose to tell me now?» To which Harry made no other answer than this: «If I would not tell you before, I won't now though you should kill me.»

57. *Հրահանգ*

Հաստատամտութիւն	Fortitude	Խառնուիլ	To involve
Բարբարոս	Barbarian	Մատնել	To betray [(in)
Անգթութիւն	Brutality	Հեծնել	To mount
Հիանալի տղայ	Prodigy	Սրընթաց քշել	To gallop
Արուժիւն	Spirit	Ընկերացեալ	Attended [away
Զգոյշ ըլլալ	To take care	Հաւասար	Equal

Ծան. Ի սէր Աստուծոյ, For Gods sake. Ի՛նչ կընէք. What are you about, Ամենայն արագութեամբ վազցնել, To ride up full speed. Հեաքը նորէն գտնել, To recover the scent. Գիտեմ որ միւս տղան ... է, I know the other boy to be ...

Սակայն Հէնրիի Հաստատամտութիւնը եւ թօմիի արտասուքը, որ ամենադառն կերպով կուլար, ազդեցութիւն չըրին այս բարբարոսին վրայ, որ իր անգթութիւնը շարունակեց, մինչեւ ուրիշ պարոն մը ամենայն արագութեամբ (ձին) վազցնելով ըսաւ. «Ի սէր Աստուծոյ, պարոն ի՛նչ կընէք, դուք տղան պիտի մեռցնէք, եթէ զգուշ չըլլաք»: — «Փոքրիկ շունը արժանի է» պատասխանեց նա, «նա տեսաւ զնապաստակը, եւ չուզէր ինձ ըսել, որ ճամբան ան փախած է»: — «Զգուշ եղիք», ըսաւ պարոնը, եւ տհաճելի բանի (affair) մը մէջ մի խառնուիք, ես գիտեմ, որ միւս տղան, մօտը (ի դրաց-

նութեան) հարուստ ազնուականի մը որդին է» : Եւ
Հէնրիին դառնալով ըսաւ թէ, «ինչո՞ւ սիրելիս,
պարոնին չես ուզեր ըսել, թէ նապաստակը որ ճամ-
բան գացած էր» : Հէնրի փոքր ինչ հանգարտելէ
ետեւ, պատասխանեց. «քանզի ես զթշուառն չեմ
ուզեր մտանել» : — «Այս տղան», ըսաւ պարոնը,
«հիանալի տղայ մ'է, եւ ուրախալի բան մ'է (a
happy thing) ձեզ համար, որ իր տարիքը իր արու-
թեանը հաւասար չէ» : Այս բոպէիս շուներն նորէն
նապաստակին հետքը գտան. պարոնը նորէն իր
ձին հեծաւ եւ սրընթաց քշեց իր ընկերներովն ըն-
կերացեալ :

58. Հրահանգ

Sword Դաշոյն Affectionate Խանդակաթ
Pistol Ատրճանակ Sore Ցաւած, վիրաւոր

Ծան. A good-for-nothing man, Անպիտան մարդ
մը. That does not signify, Բան մը չէ :

When they were gone, Tommy came up to Harry in the most affectionate manner, and asked him how he did?— «A little sore.» said Harry, «but that does not signify.»— Tommy: I wish I had a pistol or a sword!— Harry: Why, what would you have done with it?— T.: I would have killed that good-for-nothing man who treated you so cruelly.— H.: That would have been wrong, Tommy; for I am sure he did not want to kill me. Indeed, if I had been a man, he should not have used me so; but it is all over now, and we ought to forgive our enemies, as Mr. Barlow tells us Christ did; and then perhaps they may come to love us, and be sorry for what they had done.

59. Հրահանգ

Outcry	Աղաղակ	To hitch	Բռնուիլ
Rider	Հեծեալ	To vault over	Գլտորել
Stirrup	Ասպանդակ	To alight	Իջնել
Gup	Ծակ, փոս	To stare	Նայիլ
Bridle	Սանձ	To disengage	Ազատել հանել
Jade	Գրաստ	Confounded	Անիծեալ
Flow	Ճեղքուած	Material	Էական
Numskull	Գլուխ (ծաղր)	Wet	Թաց
To converse	Խօսակցիլ	Scandalous	Անամօթ
To drag	Քաշուտել	Why	Հա՛, ահա՛

Ծան. Along, Յերկայնութեան. To gallop along, Արշուէլ սրընթաց. Come with me կամ along with me, Հետս եկուր. Take it (along) with you, Հետդ տար. To make a pause, Լսել, շուարիլ. To stop from proceeding, կայնեցնել. They set him upon his legs, Չանի կանգնեցուցին. An act of humanity, Մարդասիրական գործ մ'է :

As they were conversing in this manner, they heard a great outcry, and, turning their heads, saw a horse that was galloping violently along, and dragging his rider along with him, who had fallen off, and, in falling, hitched his foot in the stirrup. Luckily for the person, it happened to be wet ground, and the side of a hill, which prevented the horse from going very fast, and the rider from being much hurt. But Harry, who was always prepared to do an act of humanity, even with the danger of his life., and, besides that, was a boy of extraordinary courage and agility, ran up towards a gap which he saw the horse approaching, and just as he made a little pause before he vaulted over, caught him by the bridle, and effectually stopped him from proceeding. In an ins-

tant, another gentleman came up with two or three servants, who alighted from their horses, disengaged the fallen person, and set him upon his legs. He stared wildly round him for some time: as he was not materially hurt, he soon recovered his senses, and the first use he made of them was to swear at his horse, and to ask who had stopped [the confounded jade? — «Who,» said his friend: «Why, the very little boy that you used so scandalously this morning: had it not been for his dexterity and courage, that numskull of yours would have had more flaws in it than it ever had before.»

60. Հրահանգ

Ամօթ	Shame	Խօթեւ, դնեւ	To put
Խոնարհում	Humiliation	Ձգեւ	To drop
Կապոց	Bundle	Դուրս քաշեւ	To pull out
Լիրա	Guinea	Մերժեւ	To reject
Կռուել	To struggle	Ձեռք առնել	To take up

Ծան. Պատահածին վրայ շատ կը ցաւիմ, I am sorry for what had happened.

Ազնուականը նկատեց զՀէնրին այնպիսի երեսով մը, որոյ մէջ ամօթ եւ խոնարհում դեռ կերեւէր, թէ կը կռուէին իր բնական անամօթութեան հետ, բայց ի վերջոյ, ձեռքը գրպանը խօթելով, լիրա մը դուրս հանեց, զորն Հէնրիին տուաւ, քսելով որ պատահածին վրայ շատ կը ցաւի: Սակայն Հէնրի մերժեց զպարզեւն անարգանաց նայուածքով մը եւ կապոցն ձեռք առնելով, զորն ձգած էր, երբ ազնուականին ձին բռնեց, գնաց, իր բարեկամէն Թօմիէն ընկերացեալ:

Պ Ա Տ Ե Ր Ա Ձ Մ

Ի Մ Է Ջ Կ Ա Ր Մ Ի Ր Ե Ի Ս Պ Ի Տ Ա Կ

Վ Ա Ր Դ Ո Ի Յ *

(Թարգմանեցիկ ետեւ գոց ընկերու հ)

1

** Upon the summit¹ of a hill² that overlooked³ an extensive⁴ plain⁵ in Yorkshire, there stood two men, apparently⁶ deeply interested⁷ in the scene before them⁸. They were both dressed in the wildest and most uncouth⁹ way¹⁰, and armed with fearful-looking¹¹ weapons¹²; but still something in the demeanour¹³ of the younger proclaimed¹⁴ that he was not of so reckless¹⁵ or hardened¹⁶ a disposition as his companion. Shading¹⁷ their eyes with their hands from the blaze¹⁸ of a summer's sun, they were gazing intently¹⁹ upon the field beneath them; and it was evident²⁰ that the feelings of the younger man were excited to the highest pitch²¹.

«Look, look!» he cried, «the king's troops give way²². See! they throw down their swords²³. Now, by St. George! yon's a most valiant²⁴ knight²⁵ he rallies²⁶ them — he leads them back to the charge²⁷. Now they meet²⁸ again — the white roses fall, and King Harry will be conqueror²⁹ yet!»

«And what matters it³⁰,» said the elder man, «whether Lancaster or York be king? — 't will be much the same to thee³¹ I'll warrant³².»

*Եօրքի եւ Լանքասթրի սանց վասն Անգղիական զահուն ըրած 30 ամեայ պատերազմունք այսպէս կոչին:

** Փոքրիկ թուանշանք սոյն պատմութեան վերջն դրուած բառացանկին մէջ բառերուն նշանակութիւնը գտնելու համար են :

2

«I'm thinking, captain,» replied the former speaker, «he'll be but¹ a cold-blooded² fellow that can keep his hand from drawing sword either for one side or the other, there's not a man in England but will fight to his death about the colour of a rose; and, as I am³ a loyal⁴ subject I'm for King Harry of Lancaster,»

«Ha! ha!» laughed the captain, «thou'rt a loyal subject⁵ truly! — if shooting⁶ the king's deer⁷ or robbing the kings, lieges⁸ be loyalty, then mayst thou boast⁹ of it. I tell thee, Will, I care not a straw¹⁰ whether the red rose or the white bloom¹¹ the brighter¹² though't is pretty¹³ plain¹⁴ King Edward has won this day. See yò not yon horseman spurring¹⁵ his steed¹⁶ over the brook?¹⁷ —'t is Henry of Lancaster! — I know him by his helmet¹⁸; —look, his army is routed¹⁹; see, they all follow him.»

«Curses²⁰ on the cowardly loons!²¹» criel Will, drawing his sword and brandishing²² it in the air; «I would I were nearer the rascals²³; I dare swear²⁴ they've not run so fast for many a month.»

«But who are these that seek²⁵ our wood?» interrupted²⁶ the other; «a woman unattended²⁷ and a child. 'Fore²⁸ George! there's²⁹ some work for us. Haste thee, Will, to Hexham Castle³⁰, agd tell the news of this battle: I'll³¹ to aur comrades³².»

3

«She youth¹ immediately parted from his companion; and, plunging² into a dense³ forest that covered the ground behind them, was soon lost to sight.⁴ The other hesitated⁵ for a moment, to watch⁶ the course⁷ of the fair⁸ fugitive⁹, and then giving a shrill¹⁰ whistle¹¹, which was immediately replied to from a distant part of the wood, sprung quickly away in the direction from which it had proceeded.

It was; indeed, as the bandit had supposed¹². After a most severe battle, in which many of the Lancastrian nobles had been killed, King Henry had only saved himself by the swiftness of his horse; and Margaret, his Queen, with her son, the young Prince of Wales, were obliged, unguarded¹³ and on foot, to fly from the pursuit¹⁴ of the victorious¹⁵ Yorkists.

4

Margaret of Anjou was even at this time a very handsome woman. When, at an early age, she married Henry of Lancaster, she was admitted¹ by all to be the most beautiful lady of the time. Her manners were likewise befitting² the exalted³ station⁴ which she was destined to fill; and, although some few years of deep anxiety⁵ and suffering had left their traces⁶ upon her once polished⁷ brow⁸, yet there still remained the piercing⁹ lustre¹⁰ of her eyes, and a dignity¹¹ that at once arrested the attention¹², and commanded¹³ the obedience, of those who were subject¹⁴ to their influence¹⁵.

5

At the battle of Hexham, the Queen had stationed herself upon an eminence² slightly removed³ from the royal army whence she could plainly see the various events⁴ in that important contest⁵ which was to decide her husband's and her own fate. Assisted by the kings of Scotland and of France, she doubted not but that her cause would again be triumphant; and, in expectation⁶ of receiving many noble prisoners, she had arrayed herself⁷ in all the regal⁸ magnificence⁹ that she could command. Her head was encircled¹⁰ with a diadem of precious stones and her dress sparkled¹¹ with diamonds, more befitting the splendour¹² of a court than the rough usages¹³ of a battle-field. It was with no little grief, therefore, that she beheld the partisans¹⁴ of the Red Rose wa-

ver¹⁵ and fall back¹⁶ in the beginning of the action; joy returned to her when the Yorkists in their turn were routed; but who can describe the anguish¹⁷ that she felt when she beheld her husband flying from the field, followed by his panic-stricken¹⁸ soldiers, and hotly pursued by a victorious enemy. Seeking their own safety, her attendants¹⁹ fled. She was left alone with her child. For a moment the disappointed²⁰ woman buried²¹ her face within her hands, and wept; but she soon recovered herself, and, taking her boy by the hand, hurried from the spot, and sought to escape unnoticed²² from the plain²³.

6

This young prince, the only son of the unfortunate Henry, was the sole hope of the Lancastrian party, though but a boy of tender years. Bred up in the midst of war and strife¹, and continually surrounded by arms and warriors, it is said that, even at this early age, he had given proofs of his superior valour and understanding. Proud indeed was Margaret of him; and long did she struggle² in order to have him acknowledged³ heir to the throne of England.

«Edward, my child,» cried the fond mother, as she led her precious charge⁴ towards a dense and thickly tangled⁵ wood, «here must we seek refuge⁶ from our foes⁷. Thy father is obliged to fly for his life; his friends are killed; and we are left desolate⁸.»

«Mother,» replied the boy, looking innocently in her face, «let us hasten into the forest; if they do follow us, they will never find us among all these trees.»

«My child,» replied the Queen, «danger often lurks⁹ in these dark and secret places; but we have no other resource¹⁰. If, Edward, we meet with enemies, fly and conceal thyself. Thou mayst yet live to be King of England.»

7

As she spake, they reached an opening in the wood that had been used by the inhabitants as a shorter path from one

part of the country to another; they entered into it, and, in a few moments, were buried in the gloom of the overhanging foliage³.

«I heard a rustling⁴ among the bushes,» whispered the boy, ere they had proceeded far. «Are there any wolves here, mother?»

«I fear not wolves,» replied the Queen; hastening onwards; «but men worse than wolves, who, —»

She paused; — for at that moment a man stepped from behind a tree, and stood in the pathway before her.

«Why do you stay⁵ me,» exclaimed Margaret, in a bold determined tone. «You will not molest⁶ an unprotected⁷ woman?»

«You must go with me,» replied the man, grasping her arm in his broad hand. «We've a law in this forest, that whoever passes through shall pay toll⁸ for it.»

«Stand back⁹, ruffian!» cried the Queen, recovering the use of her imprisoned¹⁰ hand, and violently pushing aside the robber. «Though I be a woman, thou shalt know to thy cost,¹¹ that I am no coward!»

8

The man, taken by surprise this sudden assault, retreated a few steps, and drew his sword half-way from its scabbard²; but, recollecting himself, he pushed it hastily back again, and gave a shrill whistle. In an instant, Queen Margaret was surrounded by men, whose appearance at once made known their intentions. Two of them seized her by the arms, while another tore away the boy, who had clung to his mother's side; and, without a word, hurried them off⁵ in the direction that the first robber led them. Leaving the beaten road⁴, the bandits bore their prisoners along paths that scarcely admitted the hard-hunted⁵ deer to pass through them unscathed⁶. Briers⁷ and thorns caught their feet at every step; while huge⁸ branches⁹ of trees, which, from the

prevailing¹⁰ gloom, were almost invisible, often barred¹⁴ their onward progress¹² until they almost crept upon the earth. At length, they reached a small open space¹³, where the sun's rays were permitted to shine upon smooth¹⁴ and mossy¹⁵ turf¹⁶; near the centre of this little spot stood an old and almost withered¹⁷ oak, whose gnarled¹⁸ trunk¹⁹ and twisted²⁰ branches showed strangely in contrast with the bright green leaves that here and there covered the young twigs²¹ which sprung vigorously from its dying²² boughs²³.

9

The ruffians drew Margaret and her son beneath it: and them, viewing¹ with delight the jewels² with which she was adorned³, proceeded⁴ remorselessly⁵, and without opposition⁶, to strip⁷ them from her dress. The young prince, too, had on his head a beautiful velvet⁸ cap, ornamented with precious stones; and, at his side, an exquisitely finished⁹ sword, with its hilt¹⁰ studded¹¹ with gold. These the robbers quickly possessed themselves of and placed in a hollow¹² of the old oak.

While they were busy at their cruel work, the bandit who first met the Queen, and who was the same that had stood upon the hill to view the battle, fancied that he saw one of the others secrete¹³ a bracelet beneath his clothing¹⁴.

«Hark ye¹⁵, cried he to the offender¹⁶, «if thou puttest not that toy¹⁷ into the robber's oak, thou't pay dearly for it!»

«I've taken nothing,» replied the man sullenly.

«I saw thee take a bracelet¹⁸ from her arm,» said the captain fiercely. «Give it up, man, or — » her he tapped¹⁹ the hilt of his sword, and looked round to his companions.

10

The men gloying¹ in a quarrel², although between two of their own comrades, soon interfered⁴; some taking the side

of the accused, and some that of his accuser. Words ran high⁵ and, leaving their victims⁵ they all entered warmly into the contest. Swords were drawn; and one man fell, severely wounded. A fierce battle ensued⁶; and as the parties were pretty equal, it continued for some time.

Queen Margaret, who had been half-killed by the inhuman treatment she had experienced, gained courage as she saw a chance⁷ of escape thus present itself⁸. She drew her child to her side and whispering him to be firm, and follow her closely, she suddenly glided⁹ into the wood unperceived by the combatants.

Without daring to turn her head¹⁰, she pressed forward through the bushes, scarcely feeling the wounds inflicted by their thorns; and, followed by the young prince, soon reached a beaten path. Grasping her child's arm, she then hurried on at the utmost¹¹ speed¹² she was capable of exerting¹³, until she at last perceived an open plain at the end of the walk before her. Uttering a cry of joy, she redoubled¹⁴ her exertions¹⁵, and was just on the point of emerging¹⁶ from the hated wood, when her path was again stopped¹⁷, and an armed man stood before her.

11

Margaret drew back as the robber threatened her with his naked sword pointed¹ at her breast²; while young Edward, like a frightened³ bird, crept close to the side of his mother, who, almost overcome⁴ with the fatigue and terror⁵ that she had endured⁶, well nigh fainted⁷.

Suddenly, as if moved by some secret impulse⁸, she recovered herself; and, taking the prince between her arms, stepped forward.

«Here, my friend,» said she to the robber, in a soft and kindly tone, «I commit⁹ to thy care the safety¹⁰ of the heir to the throne of England. This is the Prince of Wales.»

The robber— it was Will, who had speedily¹¹ returned from Hexham Castle, in the hope of sharing¹² the spoil¹³— stood for a moment silent and motionless: then, dropping¹⁴ his sword, and bending upon his knee¹⁵.

«Pardon!» he cried; «pardon me, most gracious¹⁶ lady!»

«Alas!» replied Margaret, «we are in thy power. If thou canst assist us in our distressed condition¹⁷, thou mayst have occasion hereafter to bless the day on which thou didst help Queen Margaret.»

«My cottage is close at hand¹⁸,» said the bandit. «If you will but take refuge within its walls, you will find me to be a true friend of the Red Rose.»

The mother whispered to her son, to take courage; and turning to the man, bade him to lead the way¹⁹.

12

Will did as he was bidden. Winding¹ through narrow paths, and assisting the royal fugitives where the difficulties of the road rendered it necessary, he soon conducted² them to the foot of a rock³ that overhung⁴ a rippling⁵ stream. Then, drawing a little bugle⁶ from his side, he sounded a few quick notes, and in a moment, a large hound⁷, with long, drooping⁸ ears, bounded⁹ along the path, and, with loud baying¹⁰, jumped¹¹ upon his master. Queen Margaret gazed¹² with wonder upon the animal, for she could not make out¹³ whence it had come; but presently she perceived a young and pretty woman emerge from a recess¹⁴ in the rock: and, stepping over a few large stones that were laid in the bed of the streamlet¹⁵, trip¹⁶ lightly to meet them.

«Marian,» said Will, when she drew nigh, «these are the Queen of England and her son. They seek a refuge in our cottage from the pursuit of enemies.»

The women looked with astonishment from Will to the fugitives, and again to Will, scarcely believing what she

had behard; but, a last, convenced by his manner and the tone of his voice, she made a lowly¹⁷ obeisance¹⁸, and requested¹⁹, the fugitives to follow her.

13

Marian offered her hand as an assirtance to the Queen, as they passed over the brook, while Will bore the young prince in his arms. After walking a few steps on the other bank¹, they came to a cleft² in the rock, in which trees, even of the larger size, found means to vegetate³; the acclivity⁴ on either side was also covered with bushes and young trees, almost excluding⁵ the daylight, which just peeped⁶ through the opening above. In the furthest⁷ corner of this dark recess, Will, with the assistance of some comrades, had raised a slight⁸ cottage, built with large grey stones, and covered with the boughs of trees, which served him the double purpose of a dwelling-place⁹ for him self and Maroan, his wife, and a place of concealment¹⁰ when hard pressed¹¹ by the officers of justice.

«Your majesty will find but little comfort¹² in our poor hut,» said Marian, as they all stooped¹³ under the low door that afforded¹⁴ entrance to it.

«We have been used to hardsgips, lately, good Marian,» replied the Queen; «and care little, at the present moment, whether our dwelling be a cottage or a palace so long as we can safely trust our host¹⁵.»

«I pray you, doubt me not,» answered Will. «Though I be a robber,— an outcast¹⁶ from civilised men,— a savage, whose dwelling-place is amidst rocks and forests, yet am I a man. I have said before, that I am a friend of the Red Rose; and by this cross I swear, that, to my death, I will defend Queen Margaret and her son»; and drawing his sword, he knelt down and kissed its hilt.

«Believe him, gracious madam, I entreat you believe

him,» cried Marian, throwing herself at the Queen's feet. —
«He will protect you; he cannot, shall not harm¹⁷ you.»

«Thanks, thanks, good friends,» replied Margaret. «If Henry of Lancaster ever regain¹⁸ the throne of England, Will of Hexham Wood shall not be unrewarded.»

14

On looking around her, the Queen found that, though in a rough state, the interior of the cottage was very superior to what might have been anticipated¹ from its outside² walls. A few coarse³ articles of furniture⁴ were arranged neatly round the apartment; the earth was made to serve them for a flooring⁵, but it was well covered with the finest sand; while around the single opening that served as a window, shrubs⁶ and flowers of the most fragrant⁷ kind were tastefully⁸ planted. A little door opened into another, smaller room, where a straw couch⁹ was spread upon large boughs of trees, placed crosswise¹⁹ upon each other.

In this humble¹¹ cottage, Queen Margaret and the young prince passed many days, treated with the greatest kindness by Marian; while Will sought anxiously for means¹² of escape¹³ for his distinguished guests. At last, he learned that a vessel¹⁴ was about to sail to Flanders, from a port not many miles distant. He imparted¹⁵ this intelligence¹⁶ to the Queen, who immediately determined upon attempting to escape by so favourable an opportunity. Will borrowed¹⁷ two horses from his comrades— for he was not fortunate enough to have procured one for himself —and, mounting¹⁸ the Queen upon one, while he carried the prince before him upon the other, at early sunrise they, one morning, left the forest. Marian, to whom Margaret had given a cross of gold, which had escaped the notice of the robbers, stood, with tearful eyes, to witness¹⁹ their departure²⁰, thanking heaven that she was a poor peasant's wife, rather than the consort²¹ of a dethroned king.

15

The Queen and her son arrived safely at the seacoast, where they found that the ship was just ready to sail: they lost no time in embarking¹; and, having extorted² from Will a promise, that he would find them out³, if he heard that they had again arrived in England, they set sail, and were quickly borne across the narrow sea to Flanders. Here Margaret had no difficulty in discovering friends to her cause; and with little delay⁴, she passed to her father's kingdom, where, finding consolation in the hopes held out⁵ to her, in the cause of her son, Prince Edward, she spent many years in retirement⁶.

After the battle of Hexham, King Henry was more unfortunate than his Queen; although he contrived⁷ to escape, and conceal himself among his friends in Lancashire, his enemies soon discovered him, and delivered him to King Edward, by whose order he was imprisoned in the Tower.

Edward's authority was now pretty firmly established⁸ throughout the country; supported by the parliament, and almost universally acknowledged by the people, there was little danger of its being called in question⁹; but a singular occurrence¹⁰ overthrew¹¹, for a time, this apparently well-grounded supposition¹².

16

After the fatigues of a hunting party, Edward one day alighted² at the house of the Duchess³ of Bedford, at Grafton, in Northamptonshire. The Duchess had some years before married a private gentleman, a Sir John Woodeville, and had several children. One of the daughters, named Elizabeth, remarkable for the grace and beauty of her person, as well as for the most amiable accomplishments⁴, was united⁵, when very young, to a gallant⁶ knight⁷, Sir John Gray of Groby. In the second battle of St. Alban's, Sir John, who fought

on the side of the Lancastrians, was slain. As was then customary⁸ his estate was confiscated⁹, and Lady Gray, with several children, being thus left without provision¹⁰, returned to live in her mother's house, where she was staying at the time of the king's visit. Thinking this a most favourable opportunity for obtaining some grace from so gallant a monarch as Edward the fourth, the young widow threw herself at his feet, and entreated him to have compassion on her impoverished¹² and distressed children. The sight of such beauty in affliction strongly affected¹³ the young King. Raising her from the ground, he assured her of his compliance¹⁴ with her request, and finding his love increased by the conversation of this amiable lady, he was in turn¹⁵ reduced¹⁶ to the posture¹⁷ of a supplicant¹⁸ at her feet. He offered to share his throne, as well as his heart, with one whose beauty and dignity entitled¹⁹ her to both. With some reluctance, Lady Gray complied; the marriage was privately solemnised²⁰ at Grafton, and for some time kept a profound secret.

17

Shortly before this, the Earl of Warwick had been sent by King Edward into France, to demand in marriage Bona of Savoy, sister of the Queen of Lewis the Eleventh. The negotiation¹ had been perfectly successful, and Warwick was just about to bring the princess over to England, when he received intelligence of Edward's marriage with Lady Gray. The earl, considering himself affronted², both by being employed in such a fruitless enterprise, and also by not being treated with the King's confidence, immediately returned to England, inflamed with³ rage and indignation⁴.

Several incidents occurred to widen⁵ the breach thus made between the King and his powerful subject. The Queen's family were one after another quickly raised to some important titles: her father was created⁷ Earl of River; her brother made Lord Scales; and her three sisters married to noblemen

of the first quality. Her eldest son, also, Sir Thomas Gray, was married to a daughter of the Duke of Exeter.

18

Not only the Earl of Warwick, but the King's brother, the Duke of Clarence, and many other nobles, were disgusted¹ with this partiality² for the Woodevilles. Insurrections broke out in various parts of the kingdom; but although beaten in one or two skirmishes³, the King's party at length prevailed, and obliged Clarence and Warwick to flee the country. These noblemen repaired to the court of the French King, by whom they were warmly received. Margaret of Anjou and her son Prince Edward were sent for; and, strange as it may seem, an alliance⁴ was formed, in which it was stipulated⁵ that the Earl of Warwick should use his best endeavours⁶ to recover the crown of England for Henry the Sixth: so great had become that nobleman's hatred⁷ to the reigning monarch.

Warwick also persuaded his brother, the Marquis of Montague, who was one of Edward's generals, to enter into the confederacy⁸, and obtained from him a promise that he would join them, with all his forces⁹, so soon as they should land in England. King Edward paid but little attention to the storm that was gathering¹⁰ around him; he sent over to the Duke of Clarence, to endeavour to detach¹¹ him from his enemies; but beyond that, he made no preparations for the approaching conflicts¹².

19

While he was in the north, suppressing¹ an insurrection, the Earl of Warwick, the Duke of Clarence, and many of the first nobility, took advantage of his absence, sailed across from France, and landed at Dartmouth. Thousands flocked² to the standard of the Earl — some from love to him, others

from zeal³ for the House of Lancaster, and many more from a spirit of discontent⁴ that had lately manifested itself⁵ in all parts of England. Warwick soon found himself at the head of sixty thousand men, with which he boldly set out to meet King Edward, who was advancing against him. The rival armies encamped⁶ within sight of each other⁷ at Nottingham, where a decisive battle was every hour expected. Lord Montague, who commanded a large body of troops on King Edward's side, thought that this was a favourable opportunity for him to strike the first blow; and, in the dead of night, arming his men, with loud shouts⁸, he assaulted⁹ the King's quarters.

20

Edward, hearing the war-cry usually employed by the Lancastrians, started¹ from his couch; and being informed of his danger by one of his attendants mounted on the first horse that could be brought to him, — rode swiftly, accompanied by a slight escorte² only, to Lynn, in Norfolk; where he embarked on board a vessel that was just about to sail for Holland. Thus, in eleven days, the Earl of Warwick was left entirely master of England. For form's sake³, Henry the Sixth was restored⁴ to the throne, and the Lancastrian nobles to their former possessions; but Warwick and Clarence were appointed⁵ regents⁶, and the whole power of government lay in their hands. Edward remained for nearly six months in Holland, uncertain to whom to apply for assistance, and hearing daily of the successes of his enemies. At last, his brother-in-law⁷, the Duke of Burgundy, furnished⁸ him with four ships, and about two thousand men; with this small force, he attempted to land on the coast of Norfolk; but, being repulsed⁹, he sailed northward, and disembarked¹⁰ at Ravenspur, in Yorkshire. The partisans of the White Rose flocked by him in crowds; he was admitted into the city of York, and soon after marched to the capital, where the gates were readily opened to him.

21

The Duke of Clarence, resolving to support the interests of his own family, joined¹ his brother, with twelve thousand men; and Edward soon found himself in a condition to meet the Earl of Warwick, who had posted himself at Barnet, near London. A battle was fought with the greatest obstinacy on both sides; the two armies, in imitation of their leaders, displayed most extraordinary valour, and the victory for a long time was undecided; an accident determined it in favour of the Yorkists. Edward's cognizance³ was a blazing⁴ sun; that of Warwick, a star⁵ with rays; and the mistiness⁶ of the morning rendering it difficult to distinguish them, the Earl of Oxford, who fought on the side of the Lancastrians, was attacked by his own friends, and driven from the field. Warwick, contrary to his usual custom, fought that day on foot; and perceiving his men give way, led them on again in person against the foe. He was slain in the thickest of the engagement; his brother, Lord Montague, was likewise killed; and the whole army routed with great and undistinguised⁸ slaughter⁹.

22

On the same day that this decisive battle was fought, Queen Margaret and her son, supported by a few French troops, landed at Weymouth. The young prince had just reached his eighteenth year; and by his noble spirit, and the talents which he had displayed, gave great hopes to those who still adhered¹ to the Lancastrian family. The earls of Pembroke and Devonshire, and many more noblemen, immediately joined them, and exhorted them still to hope for success, and fight for the crown of England. Every hour brought fresh support² to the army, but in five days from their landing, King Edward met them at Tewkesbury, on the banks of the Severn. A long and bloody battle was fought, from

sunrise to sunset, when Margaret of Anjou, who had escaped so many battles, was at last taken prisoner, together with her son, Prince Edward; and their troops totally routed.

As soon as the King heard of these important captures³, he commanded the prisoners to be brought to his tent. He was immediately obeyed.

«How daredst thou enter this realm⁴ with banners displayed⁵, against thy King?» asked Edward of the young prince.

«To recover my father's kingdom, and heritage!» boldly answered the youth; «from his father and grandfather to him, and from him to me, right lineally⁶ descended.»

«Presumptuous⁷ boy!» cried the King, striking him upon the mouth with his gauntlet⁸. «Darest thou brave⁹ me thus?»

23

The young prince staggered at the blow; and before he could recover himself, the Duke of Gloucester stabbed² him with his dagger³, and laid him lifeless at his mother's feet.

«Kill, oh! kill me, too,» cried the unfortunate Margaret. «Have ye no children?» — fiends⁴ that ye are, — you could not have done this if ye had!»

«Bear her hence,» exclaimed the King; «away with her to prison!».

«May the fate of this poor boy be yours and your children's!» cried the distracted⁵ mother, as she was forcibly carried away: «May heaven's vengeance light upon you!» The poor Queen was taken captive to the Tower; where she was confined⁷ until her father, by selling his kingdom to Lewis the Eleventh, was enabled to pay the heavy ransom⁸ that was demanded for her liberty.

A few days after the battle of Tewkesbury, King Henry the Sixth was found dead in his bed. Many say that he was murdered by the Duke of Gloucester: certain it is that he died suddenly; and although his body was exposed to public view, yet all men were persuaded that he had not fairly met his death⁹.

24

All the hopes of the House of Lancaster seemed now to be utterly extinguished¹. Every legitimate² prince of that line was dead; and Edward's claim to the throne was wholly unopposed. He quickly gave himself up to the pursuit of pleasure; and not being called upon to defend himself against any important enemies, he passed the rest of his life in the quiet possession of his throne.

I must not, however, conceal an act of barbarity of which he was guilty in accusing his own brother, the Duke of Clarence, of high-treason, on the most frivolous³ grounds. He even appeared against him in the House of Peers; and when the unfortunate duke was condemned to death, Edward only gave him his choice of the mode of its execution.

Clarence, who was a weak prince, and much addicted⁴ to drinking, chose to be drowned⁵ in a butt⁶ of Malmsey wine, into a cask⁷ of which he was plunged head-fore⁸ most, in the Tower of London.

1

¹Գազաթ. ²ըլուր. ³վրան նայիլ. ⁴ընդարձակ. ⁵ղաշս ⁶յայս-
նապէս. ⁷զգածուիլ. ⁸իրենց աչաց ներկայացեալ տեսարանին
վրայ. ⁹սարօրինակ. ¹⁰ձեւ. ¹¹սարսափելի. ¹²զէնք. ¹³չարժուածք.
¹⁴ցուցնել. ¹⁵վասասիրտ (անհոգ). ¹⁶խիս. ¹⁷շուք ընել. ¹⁸ցուլ-
ցում. ¹⁹ուշի ուշով. ²⁰յայտնի. ²¹վերջի աստիճան. ²²ես բաշուիլ.
²³թուր. ²⁴արի. ²⁵ասպետ. ²⁶վերսին հաւաքուիլ. ²⁷յարձակում.
²⁸յարձակիլ. ²⁹յաղթող. ³⁰ինչ փոյթ. ³¹միեւնոյն բան է. ³²կ'ե-
րաշխաւորեմ.

2

¹Նա լով. ²պաղ արիւն. ³քանի որ ես. ⁴հաւասարիմ. ⁵հպա-
սակ. ⁶զարնել. ⁷եղջերու. ⁸իշխան. ⁹սլարծիլ. ¹⁰փոյթս չէ բնաւ

¹¹ծաղկիլ. ¹²ամենաշքեղ կերպով. ¹³բանական. ¹⁴սոյզ. ¹⁵մտրակել.
¹⁶ճոյզ. ¹⁷առու. ¹⁸սաղաւարտ. ¹⁹ցրուել. ²⁰անէծք. ²¹վաս.
²²շողացնել. ²³անօրէն. ²⁴նշմարիտ որ. ²⁵մօտենալ. ²⁶ընդմիջել.
²⁷առանձինն. ²⁸before, յանուն Սբ. Գէորգայ. ²⁹there is, կայ.
³⁰միջնաբերդ. ³¹I will. ³²ընկեր:

3

¹Պատանի. ²խորն թափանձել. ³խիտ. ⁴անսես ըլլալ. ⁵յապա-
ղիլ. ⁶զիտել. ⁷ուղղութիւն. ⁸գեղանի. ⁹փախսական. ¹⁰սուր
¹¹սուլել. ¹²կարծել. ¹³առանց հսկողութեան. ¹⁴հալածուիլ.
¹⁵յաղթող:

4

¹Ընդունիլ. ²համաձայնիլ. ³վեհ. ⁴զիրք. ⁵կսկիծ. ⁶հետք. ⁷փայ-
լուն. ⁸ճակատ. ⁹գրաւիչ, խոր թափանցող. ¹⁰փայլ. ¹¹վեհանձ-
նութիւն. ¹²ուշադրութիւն գրաւել. ¹³հրամայել. ¹⁴հպատակ.
¹⁵ազդեցութիւն:

5

¹Կեցած էր. ²բլուր. ³ոչ այնքան հեռու. ⁴դէպք. ⁵կռիւ. ⁶ա-
կնկալելով. ⁷զարդարել. ⁸արքայական. ⁹փառք. ¹⁰պսակել.
¹¹կայլիլ. ¹²շքեղութիւն. ¹³կատարի գործողութիւնք. ¹⁴կողմնա-
կից. ¹⁵դարանիլ. ¹⁶ես մղուիլ. ¹⁷ահուող. ¹⁸հարեկեալ. ¹⁹ըս-
պատուոր. ²⁰խաբանած. ²¹ծածկեց. ²²առանց տեսնուելու.
²³պատերազմի դաշտ:

6

¹Կռլլ. ²մարտնչիլ. ³ճանաչել. ⁴բեռ. ⁵խիտ. ⁶պատասան ⁷թըշ-
նամի մինակ. երեսէ ձգուած. ⁹թաքեալ սպասել. ¹⁰ազատութեան
միջոց:

7

¹Փոխ. ²թոք. ³մթութիւն. ⁴ստրողք. ետ բռնել. ⁵ար-
գիլել. ⁶վշտացնել. ⁷անպաշտպան. ⁸մաքս. ⁹ես գնա. ¹⁰հօր.
¹¹ի վնաս թ:

8

¹Յարձակուի. ²պատեան. ³զանոնք ցրուեցին. ⁴բացուած
ճանապարհը. ⁵խոսիւ հալածեալ. ⁶անվնաս. ⁷մացառ. ⁸ահագին
ծանր. ⁹ճիւղ. ¹⁰իշխող. ¹¹գոցել. ¹²յառաջադիմութիւն. ճամբայ

¹³սեղ. ¹⁴կակուղ. ¹⁵մամուային. ¹⁶մարգագեսին. ¹⁷փոսած ¹⁸կո-
ծաւոր. ¹⁹կոճղ. ²⁰հիւսեալ. մէջէ մէջ անցած. ²¹ընծիւղ.
բողբոջ. ²²մեռնող. չորցող. ²³ճիւղ:

9

¹Ձննել. ²զոհար. ³զարդարել. ⁴յառաջ գնա. ⁵խոտորուծեամբ.
⁶ընդդիմութիւն. ⁷փրցնել. ⁸թաւիշ. ⁹ճարտարուեստ. ¹⁰կոթ.
¹¹դրուագեալ. ¹²խոռոչ. ¹³ծածկել. ¹⁴հանդերձ. ¹⁵ո՛վ դու. ¹⁶աւա-
զակ. ¹⁷բան. ¹⁸մանեակ. ¹⁹ծեռքը թուրին կոթին վրայ դնել:

10

¹Ուրախանալ. ²կռիւ. ³միջամտել. ⁴ծանրացան. ⁵զոհ. ⁶յա-
ջորդել. ⁷հնարաւորութիւն. ⁸ինքնին ներկայացած. ⁹սողալ.
¹⁰չորս դին նայիլ. ¹¹ամենայն. ¹²արագութիւն. ¹³յառաջ բերել.
¹⁴կրկնապատկել. ¹⁵ճիգ. ¹⁶դուրս ելլել. ¹⁷կեցնել արգելել:

11

¹Ուղղեալ. ²կուրծք. ³սարսափեալ. ⁴յաղթուած. ⁵սարսափ.
⁶սանիլ. կրել. ⁷մարել. ⁸բնագղում. ⁹յանձնել. ¹⁰ապահովու-
թիւն. ¹¹արագութիւն. ¹²մասնակցիլ. ¹³աւար. ¹⁴վար առնել.
¹⁵ծունր դնել. ¹⁶ողորմած. ¹⁷թշուաւ կացութիւն. ¹⁸հոս մօտնէ.
¹⁹ճամբան ցոյց տալ:

12

¹Դառնալ. ²առաջնորդեց. ³վէմ. ⁴կախուիլ. ⁵կարկստող.
⁶եղջիւր. փող. ⁷որսորդ շուն. ⁸կախուած. ⁹վագել. ¹⁰աչել.
¹¹ցատկել. ¹²նայիլ. ¹³հասկնալ. ¹⁴ծակ. խոռոչ. ¹⁵աւուակ.
¹⁶ցատկել. ¹⁷խոր. ¹⁸խոնարհութիւն. ¹⁹խնդրել:

13

¹Եզերք. ²ճեղքուածք. ³աճիլ. ⁴զառի վեր. ⁵արտաքսել. ⁶ցո-
լանալ. ⁷էն առ ջեւի. ⁸փոքր. ⁹բնակատեղի. ¹⁰ծածկութիւն սեղ,
պահարան. ¹¹խիստ հալածեալ. ¹²հանգստութիւն. ¹³ծուել. ¹⁴մա-
սուցանել. ¹⁵հիւրընկալ. պանդոկապետ. ¹⁶վոնսուած. արտաքս-
եալ. ¹⁷վնաս տալ. ¹⁸վերսին ձեռք բերել:

14

¹Կարծել. հետեւցնել. ²արտաքին. ³ստորին. ⁴հա կարասիք.

⁵սախսակամած. ⁶թուփ. ⁷քաղցրահոտ. ⁸վայելուչ. ⁹բազմոց.
¹⁰խաչածեւ. ¹¹խոնարհ. աղբասիկ. ¹²անձկանօք միջոց խորհիլ.
¹³փախուստ. ¹⁴նաւ. ¹⁵իմաց ճալ. ¹⁶լուր. ¹⁷փոխ առնել.
¹⁸հեծցնել. ¹⁹ի զննին կենալ. զիտել. ²⁰բաժանում. ²¹ամուսին:

15

¹նաւը մտնել. ²առնել. ³փնտել. այցելել. ⁴յապաղում. ⁵պահել.
⁶առանձնութիւն. ⁷ջանալ. ⁸հաստատել. ⁹սարակուսելի ընել.
¹⁰ղիպուած. ¹¹սապալել. ¹²ենթադրութիւն. կարծիք:

16

¹Որսորդութիւն. ²իջաւ. ³ըքսուհի. ⁴յասկութիւն. գերազանցութիւն.
⁵ամուսնացեալ. ⁶արի. ⁷ասպետ. ⁸ըստ սովորութեան.
⁹գրաւել. ¹⁰ապրուստ. ¹¹այրի. ¹²աղբասացեալ. ¹³ազդել. ¹⁴յօժարութիւն.
¹⁵իր կողմանէ ինքը. ¹⁶վերածել. բերել. ¹⁷հիրք. ¹⁸աղբերսիչ.
¹⁹արժանացընել. ²⁰սօնախմբել:

17

¹Բանակցութիւն. ²անպատուել. ³զայրացեալ. ⁴բարկութիւն
⁵ընդարձակել. ⁶բեկում. ⁷ստիճան առնել. կոչուիլ:

18

¹Բարկամամ. հիամիլ. ²կողմնակցութիւն. ³փոքր կռիւ. ⁴ղաշնադրութիւն.
⁵որոշել. ⁶ամենայն ջանք ի գործ դնել. ⁷ասելութիւն.
⁸ղաշնակցութիւն. ⁹զօրք. ¹⁰հաւաքուիլ. բարձրանալ.
¹¹աւրել. բառնալ զբարեկամութիւն. ¹²կռիւ:

19

¹ձնշել. մարել. ²խոնիլ. ³նախանձ. եռանդ. ⁴դժգոհութեան ոգի.
⁵երեւան ելլել. յայտնի ըլլալ. ⁶բանակ դնել. ⁷դիմացէ զիմաց.
⁸աղաղակ. ⁹յարձակիլ:

20

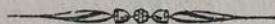
¹Վեր ցատկել. ²հսկողութիւն. ³լոկ ձեւի համար. ⁴վերահաստատուիլ.
⁵որոշել. անուանել. ⁶իշխող. ⁷քեռայր. ⁸ճալ. ⁹ես մղուիլ.
¹⁰ցամաքն ելլել:

¹Միանալ . ²յամառութիւն . ³դրօշակ . ⁴բոցավառ . ⁵աստղ .
⁶մառախուղ . ⁷խառնաշփոթութիւն . ⁸առանց նկատողութեան .
⁹կոտորած :

¹Հաւատարիմ մնալ . ²օգնութիւն . ³գերի ըլլալ . ⁴թագաւորու-
թիւն . ⁵պարգել , բանալ . ⁶ուղիղ գծով . ուղիղ յաջորդմամբ .
⁷յանդուզն , լիրբ . ⁸երկաթապատ ձեւնոց . ⁹յանդզնիլ . ընդդի-
մանալ :

¹Տասանիլ . ²խոցել . ³դաշոյն . ⁴հրէշ . ⁵խելագարեալ . ⁶բռնի
⁷բանտարկել . ⁸փրկանք . ⁹թէ բնական մահուամբ չմեռաւ :

¹Մարիլ . ²օրինաւոր . ³դաւաճանութիւն . ⁴նուաս . ⁵անձնա-
սուր լինիլ . ⁶խեղդուիլ . ⁷չափ մ'է . ⁸սակառ . ⁹գլխիվայր :

Հ Ա Ի Ա Տ Ա Ր Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

(Պէտք չէ Հայերէն ոճին ուշադրութիւն ընծայել)

1

Սկովտիացի մը , Ֆարքէր անուամբ , 1825ի ամա-
րան մէջ Գաղղիոյ հիւսիսային կողմը ծովեզերեայ
քաղաք մ'եկաւ , քանի մը շաբաթ հոն անցունելու
նպատակաւ (with the intention) : Հասնելուն ետքի
առաջի աւուրց մէջ դժբաղդութիւն ունեցաւ , իր
քսակը , կորուսանելոյ . նա կը պարունակէր բոլոր
դրամը զոր ինքը հետը (with him) ունէր , եւ նա
գիտէր , որ , եթէ նորէն չ'ստանար զանի , նա ամե-

նամեծ դժուարութեան մէջ պիտի խնար (to be reduced) : Ի զուր փնտռելէ (փնտռումներէ) ետեւ խորատեց (to advise) իրեն իր պանդոկապետը քաղքին կառավարիչին բանը իմացնելու (to state the circumstance) : Կառավարն ընդունեց զՊրն. Ֆարքէր ամենայն քաղաքավարութեամբ զոր Գաղղիացի մը միշտ օտարականին ցոյց կուտայ (to show) եւ նա խոստացաւ անոր ամէն հնարաւոր օգնութիւնը (assistance in his power) : Նա խրկեց (to dispatch) անմիջապէս մի քանի ոստիկան (officer of police) որք քաղքին բոլոր թաղերուն մէջ հարցաքննութիւն ընեն (to make inquiries) եւ ուշի ուշով նկատեն (to observe) թէ արդեօք աղքատ մը տեսնուած է մէկ անսովոր (unusual) գումար մը դրամ խարճել : Նա խնդրեց զՊրն. Ֆարքէր հետեւեալ օրը նորէն գալ հետազօտութեանց հետեւանքն լսելու համար :

2

Թողունք (to leave) Պրն. Ֆարքէրն իր տրամու-
թեանը մէջ վայրկեան մը եւ դառնանք (to go) փոք-
րիկ խրճիթ մը ծովուն եզերքը (by the seaside) զոր
Բիէռ Լէրօ, աղքատ ձկնորս մը կը բնակէր. (կր.)
մենք ոչ ոք ի տան պիտի գտնենք, քան Քաթարին,
իր կինը, որոյ խորհուրդներն հեռուն կը տատանէին
(to be absent with) դէպ ի իր էրիկը եւ զաւակունքը
որք առտուն կանուխ ձկնորսութեան գացած էին,
(to go to fish) եւ որոյ տարաժամեալ (to lengthen)
բացակայութիւնը զինքը անհանգիստ ընել (to fill
with apprehension) սկսեց : «Ոհ, իմ խեղճ Բիէռս,»

կը խորհէր նա ինքնիրեն, «ինչպէս պէտք է նա օր
քան քօր (day after day) իր կեանքը հին նաւակին
(մէջ) վստահիլ: Նա ալ բնաւ չիգար անշուշտ անոր
բան մը պատահած է (to happen) եթէ նա միայն
ուրիշ նաւակ մ'ուեննար, չիպիտի այսքան շատ հոգ
ընէի (to mind it), բայց նա խիստ հինցած (worn-
out) եւ ծակ ծակ (leaky) եղած է: Եթէ լոկ դրամ
ուեննայինք ուրիշ մը գնելու կամ ասի նորոգելու
(to get mended) համար: Բայց տղայք պէտք է կե-
րակրուին (to feed) թէեւ (though ever) խնայողու-
թեամբ (poorly) եւ սղտիկներն թիկնոց պէտք է ու-
նան, եւ բոլոր գրամը զոր մենք կրնանք աւելցնել
(to spare) ուսկանաց նորոգմանը կ'երթայ (to go to
mending) որք հին եւ գէշ կ'ըլլան: Ոհ, Աստուած—
ձկնորսի մը կեանքը սարսափելի կեանք մ'է, մա-
նաւանդ (particularly) երբ նա լոկ հին եւ ջնջին նա-
ւակ մ'ուենի:»

3

Հոս ինքնիրեն խօսելն ընդմիջեցաւ իր աղջկան
Յովհաննայի ներս մտնելովն, դեռահասակ օրիորդ
մը իբր ութ տարեկան, որ գէշ հագուած (clad) եւ
բոկոտն կերթար: «Ոհ մայր, սիրելի մայր,» գոչեց
տղան, տես ինչ ունիմ (what I've got) եւ նա անոր
առջին բռնեց (to hold out) կարմիր (crimson) մե-
տաքսեայ քսակ մը որ ըստ երեւոյթին (apparently)
լաւ լցուած էր:

«Ատի ի՞նչպէս ձեռք անցուցիր» (to come by),
ըսաւ մայրը, «անշուշտ ատի չգողցար:»

«Օ, ոչ» պատասխանեց տղան, «շատ ապերջա-

նիկ պիտի ըլլայի եթէ այդպիսի չար բան մը (such a wicked thing) ըրած լինէի, ես գտայ զայս :

Երբ ժայռէն (cliff) վեր կ'ելլէի (to clamber up), տեսնելու համար թէ հայրին նաւակը շուտով կուգայ, դիպուածով տեսայ կարմիր եւ գեղեցիկ բան մը աւազին մէջ (on the sands) կեցած, ճիշդ մեծ քարին քով, զոր նստարան շինած ենք : Մէկ ցատկերուս վար եկայ եւ — ահա : Ոհ, այս ինչ աղուոր քսակ է — եւ այսքան ալ լեցուն :

4

Քաթարինա այս միջոցին (by this time) զայն ի պարունակութենէն պարպեց (to empty) եւ 49 ոսկի համրեց եւ քիչ մ'ալ մանր դրամ : Նա դեռ այսքան դրամ ի միասին տեսած չէր, եւ հազիւ թէ իր աչաց կը վստահէր (to believe), եւ համրեց զանի անդադար, վստահ ըլլալու համար (to be quite sure) . ոչ, երազ չտեսնէր : Նա բարի, համեստ արարած մ'էր, եւ բնաւ ամենաջնջին բանը (absolutely not any thing) չպիտի գողնար : Սակայն գողնալուն եւ գտնելուն մէջտեղի մերձակայ կապակցութիւնը (close connection) լաւ չէր կրնար ըմբռնել (not to understand) : Իր միտքը անգամ չինկաւ (never to occur) որ դրամը իր օրինաւոր (lawful) ստացուածքն էր եղած, եւ ուստի արդէն սկսաւ զանի գործածելու զանի շատ մը կարօտութեանց գոհացմանը (supply) որօշկելով : Առաջին եւ ամենագլխաւոր բանը նոր նաւակ մ'էր, յետոյ նոր հանդերձներ իրեն եւ իր տղայոցը համար, յետոյ ան-

կողին մը, սեղան մը, կով մը եւ ի վերջոյ լաւագոյն եւ մեծագոյն անակ մը :

Իր աշխոյժ (busy) երեւակայութիւնը ամենայն առարկայներու էր գացած (to run over) որոց նա կարօտ էր կամ գուցէ յետոյ կարօտ պիտի ըլլար : Դրամը իրեն անհատնում կ'երեւար եւ տասն րոպէի մէջ նա զայն տասն անգամէն աւելի (ten times over) խարճած էր :

5

Այս հաճոյական (pleasant) խորհրդածութեանց (cogitation) մէջ (in the midst of) մէյմ 'ալ Բիէռ իր որդւոց հետ ետ գարձաւ, բոլորովին թաց, յոգնած, պաղ, անօթի եւ իրենց աշխատութեան գէշ հետեւանաց (success) տրամեալ (out of spirits of) : Ալ ձկներուն (fish) վրայ մի խորհիւր (never mind) , ըսաւ իր կինը, «ես բան մ'ունիմ որ այնքան արժէք ունի, քան բոլոր ձկներն զորս դու այս տարի կրնաս բռնել, տես ինչ ունիմ,» քսակը տեսներուն Բիէռ անոր վրայ նայեցաւ զարմացած եւ երկիւղով (alarmed) :

«Ինչպէս եկար ատոր» հարցուց նա, «Բոլորովին պատուաւոր կերպով մը Յովհաննա գտաւ զայն աւագին մէջ,» «կարծեմ (I suppose) մէկը զանի ձրգած (to drop) է,» «Ատով, հիմա ինչ պիտի (to mean) ընես,» հարցուց իր այրը (husband) :

«Ինչ ընեմ — հա — ամեն բան պիտի գնեմորոյ պէտք ունիմ, Դու դրամին կէսը (կէս ստակը) պիտի ստանաս, քեզի նոր նաւակ մը գնելու համար, եւ մնացեալ մասը պիտի գործածեմ, մի քանի նոր հան-

դերձներ գնելու համար, եւ ալ ինչ որ (whatever else) պէտք ունինք: Ես մեր Յովհաննաին շըր-
ջագգեսա (petticoat) մը անցեալ կաղանդին խոս-
տացայ, սակայն ատոր համար դրամը մինչեւ ցարդ
ձեռք չկրցայ ձգել (to get). բայց հիմա...: «Բա-
թարինա», ընդմիջեց զանի Բիէռ մեծ եռանդով
(with earnestness), «այս դրամը մեզի չվերաբերի
անոր հետ բնաւ բան մը չունինք (we have no bu-
siness to meddle with it)»:

«Հետը բան չունինք — բայց որու կը վերաբերի
նա» . «Քսակը իր տիրոջը կը վերաբերի, — ան ան-
ձին, որ զանի կորոյս» : «Բայց մենք չենք գիտէր,
նա ո՛վ է» :

6

«Պարտիմք ջանալ տէրը գտնել (to find out). Եթէ
դրամը պահենք, յայնժամ գողէ լաւ չենք» : «Աշ-
խարհի մէջ բնաւ գողնալ չեմ ուզեր, սակայն ասոր
մէջ անիրաւութիւն մը չեմ տեսներ (there is no harm
in it) որ գտածնիս պահենք» : «Եթէ ուսկաններս
կորուսած ըլլայի, սոյն մարդը որ զանի գտնէր պիտի
իրաւունք ունենար զանի իբր իր ստացուածքն (իբր
իր բուն) պահել առանց ջանալու զանի գտնել, որոյ
նա կը վերաբերի » :

«Ո՛հ, ստոյգ ոչ. — սակայն դուն ձկնորս մ'ես,
եւ յիրաւի զարհուրելի (shocking) բան պիտի ըլ-
լար աղքատ մարդու մը, ինչպէս դու ես, որ եւ է
բանը առնել: Սակայն քսակը անչուչտ որ եւ է հա-
րուստի մը կը վերաբերի, որոյ համար այս կորուստը
բան մը չէ, եւ ասի հարկաւ մեծ տարբերութիւն մը
կընէ » :

«Անշուշտ անոր նայելով (as regards him) բայց ոչ թէ մեզի նայելով, մեր անիրաւութիւնը (fault) բոլորովին նոյնը պիտի մնայ» :

7

Այժմ Բաթարինա ներկայացուց իր էրկանը իր նաւուն խղճալի (deplorable) վիճակը . որովնա միշտ իր եւ իր որդւոց կեանքը վտանգի կ'ենթարկէ (to risk) խեղճ Բիէն հառաջեց նա (իգ .) դրամը սեղանին վրայ տարածեց (to spread) . Բիէն անոր վրայ նայեցաւ եւ յետոյ իր որդւոց վրայ . որք մեծ ախորժակով իրենց սակաւ (scanty) ընթրիքը կ'ուտէին : Նա կ'զգար թէ իր հաստատամտութիւնը (resolution) ինչպէս կը տատանէր (to give way) . զօրաւոր (stout) պատճառները (argument) որոնցմով ինք անոնց օգնած (to strenghten) էր , տկար կերեւէին հզօր փորձութեան քով (by the side) :

Իր կինը իր խօսակցութեան արդիւնքն տեսնելով շարունակեց . « Ինչպէս կրնաս , այնքան յիմար ըլլալ , այս պարգեւն մերժելու (as to) , զոր Աստուած մեզ պարգեւեց » :

« Աստուծոյ » անուան վրայ Բիէն յանկարծ արթընցաւ (to start) երազէն (reveries) որոց մէջ նա ընկղմած (to fall) էր , եւ նոր քաջութիւն մտաւ (to come) իր սրտին մէջ : « Ոչ » , դոչեց նա , « Աստուած մեզ ասանկ փորձութեանց չխրկէր , նոքա այլ կողմէ (quarter) կուգան : Եթէ զիս կը սիրես , Բաթարինա , դրամը մէկդի դիր , եւ ալ անոր վրայ բան մի ըսէր (to say no more about it) :

8

Քաթարինա իր ամուսնոյն հրամանին (entreaty առաջին մասին հնազանդեցաւ (to obey), եւ դրաւ (to deposit) քսակը գզրոցի (drawer) մը մէջ, սակայն միւսը իրեն անկարելի էր: Բիէռ գանգատեցաւ յողնած ըլլալուն վրայ եւ անկողին գնաց, բայց նա քիչ քուն ունէր, եւ բազում, անհանգիստ երազներէն ետեւ շատ կանուխ արթնցաւ, անհանգիստ (uneasy) եւ առանց նոր զօրութիւն գտած (unrefreshed) զգալու: «Ասի այլ երկար (no longer) չպիտի տանիմ» կը խորհէր նա ինքնին, «քանի որ այս անպիտան (vile) քսակը տունն է, ոչ ցերեկ ոչ գիշեր (day or night) խաղաղութիւն պիտի ունենամ»:

Նա բան մը չըսաւ, որպէսզի նա (lest he should) իր կինը չ'արթնցնէ, առաւ քսակը գզրոցէն եւ առանց ձայնի հեռանալէն (to steal away) ետքը կառավարչին տունը վազեց, քսակը անոր յանձնելու եւ զանի անոր քով թողլու (to leave) եւ բուն անոր տէրը գտնելու նպատակաւ:

9

Երբ կառավարչին տունը հասաւ, գտաւ որ դեռ ոչ ոք ելած (up) էր: Ուստի որոշեց փողոցը սպասել: Հոս միայնակ, քսակն ի ձեռին փորձութիւնը զինքը նորէն բռնեց (to assail) « ո՛վ գիտէ » . նա ինքնին կը խորհէր, «քանի որ ես նորին Բարձրութիւնը (his worship) դեռ չեմ կրնար տեսնել, գուցէ ասի երկնից նշան մ'է, որ ես դրամը պահելու եմ

(am to)»: Որքան որ ասոր վրայ խորհէր, (to think of), այնքան հասկնալի (plausible) եղաւ իրեն:

«Ո՛հ» գոչեց նա ի վերջոյ, «ալ չ'ըլլար (that will never do), ես հոս չեմ կրնար ծոյլ կայնիլ մնալ (to wait) պիտի երթամ եւ գործ մը փնտռեմ (to set about some employment), եթէ ոչ չեմ գիտեր, ասի գեռ ինչպէս վերջնայ պիտի»: Նա ծովեզերքը (quay) վազեց, որ իր նաւակն կեցած էր, եւ սկսաւ զբաղիլ (to busy himself) ուռկաններն շիակելով (to prepare):

Սակայն ամէնն ալ ցաւալի վիճակի մէջ էին եւ իր նաւակին երեւոյթը իր սրտին ծանրագոյն եղաւ (to press on) քան առաջ:

10

«Ո՛հ», խորհեցաւ նա, «եթէ այս դրամին կէսը իմն ըլլար, որքան հարուստ պիտի ըլլայի, կրնայի քանի մը նոր ուռկաններ ձեռք բերել (to get) եւ պէտք չէի ունենար այնքան յաճախ ձեռնունայն սուն երթալ: Եթէ լոկ երկու ոսկի մեջէն առնեմ, ասի ինձ անհուն բարիք (a world of good) պիտի ընէ, տէրը գուցէ հոգ չ'ընէր, — կառավարիչը բնաւ չ'գիտէր թէ քսակին մէջ քանի ոսկի կար —»: «Բայց», շարունակեց նա, ինքզինքը նորէն շուտ մ'ուղղելով (to recover himself) «գիտեմ եւ կրնամ յուսալ որ յաջող նաւագնացութեան (a lucky voyage) համար աղօթքներն երբէք պիտի լրսուին. (to grant), եթէ նաւակիս մէջ բան մ'ունենամ որ անհաւատարմութեամբ (not honestly) ստաց-

եալ (to get) է : Ոչ, ոչ, կառավարիչը այժմ (by this time) անշուշտ ելած է, շուտով հոն պիտի արտորամ, եւ անիծեալ (plaguy) քսակէն ազատեն ինքըզինքս (to get rid of), անոր միջոցով դարձեալ փորձութեան մէջ խնալէ (to be tempted) առաջ :

11

Բիէն աճապարեց, անմիջապէս ներս ընդունուեցաւ (to admit) եւ պատմեց կառավարչին քսակին պատմութիւնը, առանց բան մը թողոյ (to omit) : Կառավարիչը ճանաչեց (to recognize) քսակը անմիջապէս ըստ այն նկարագրութեան զոր Պրն. Փարքէր անոր վրայ ըրած էր. նա համբեց զգրամն եւ գտաւ որ նա ներկայացուածին (the statement) բութրովին համաձայն է (to tally) :

«Դուք համեստ մարդ մ'էք», ըսաւ կառավարիչը, «եւ արժանի էք (to deserve) բան մը ձեր բարի ընթացքին համար : Ըսէք ինձ, Բիէն, տէրօջը բոլոր այս դրամին գտնուիլն յայտնելու» (to discover) «Ի՞նչ վարձք կուզէք դուք ունենալ (to expect) ես վարձք չեմ ուզեր» (to want), ըսաւ ձկնորսը «ոչ, քանզի շատ ուրախ եմ քսակէն ազատելու» (to get rid of), եւ ես ճշմարտապէս (really) կը հաւատամ եթէ մենք զանի երկարագոյն տուներնիս պահէինք ես կնոջս հետ ատոր համար շատ կռուէի (to quarrel about) պիտի, եւ մենք բնաւ կռիւ ըրած չունինք, — կամ գուցէ ես դրամը պիտի վատնէի, եւ ասի այլ եւս վատ պիտի ըլլար » :

Անդորր (lightened) սրտով մը Բիէն երգելով

անկէ հեռացաւ , երբ նա ծովեզերքն եկաւ , իր ուռ-
կաններն այնքան գէշ չգտաւ նա ինչպէս անոնք
առաջ իրենց թուած էին , նաեւ իր նաւակը լա-
ւագոյն երեւցաւ — մէկ խօսքով ամէն բան ալ լաւ
եւ ալ զուարթ (cheering) երեւոյթ (aspect) մ'ունէր :

Արդեօք իրօք փոխուած էր . ոչ . բայց բուն ինք
ուրիշ եղած էր , նա իր հոգւոյն մէջ ուրախ կզգար
(to be at ease in his mind) նա մեծ յաղթուած թիւն
մը տարած էր (to obtain) եւ իր բարոյական մաք-
րութիւնը (integrity) անբիծ պահած էր (to preserve :

12

Քանի որ բոլոր այս բաներն (all these things)
կը պատահէին , խեղճ Քաթարինան տունը մնացած
էր ամենաբարձր գրգռման (anxiety) վիճակի մը մէջ :
Նա քսակը չգտնալով կը խորհէր (imagine) որ իր
փաստերն (argument) Բիէռին կասկածներն (scru-
ple) փարատած (to conquer) էին եւ թէ նա հիմա
գացած էր նոր նաւակ մը գնելու , եւ ընծաներ
իրեն եւ տղայոց համար , եւ իր երեւակայութիւնը
արբած էր (to revel among) բոլոր այն բաներով
զորս անիկա գուցէ հետը պիտի բերեր :

Վերջապէս նա սկսաւ անոր երկար բացակայու-
թեանը վրայ զարմանալ : Նա միշտ աւելի անհան-
գիստ (alarmed) կ'ըլլար : Գուցէ մէկը քսակը անոր
քով գտաւ եւ զանի գողութեան (robbery) համար
բռնել տուաւ (to take up) . նա երթալով անհան-
գիստ կ'զգար (to get uneasy) , երբ նա Պարոնի մը
ներս մտնելովը , յանկարծ վեր ցատկեց (to startle) ,
որ ըստ երեւոյթին օտարական մ'էր :

Պրն. Ֆարքէր որոշեալ ժամուն կառավարիչին ներկայացած էր (to attend) եւ հոն մեծ ուրախութեամբ ընդունեց իր կորսուած քսակը: Նա խիստ յուզեալ էր, համեստ ձկնորսին պատմութենէն (account) եւ ընթացքէն եւ որոշեց (appointed) ժամանակ չկորսնցնել զանի գտնալու համար (in): Նա գաղիարէնը լաւ չէր հասկնար եւ դժուարութիւն ունէր ինքզինքը հասկցնելու (to express himself):

Սակայն ֆաթարինա հասկցաւ (to comprehend) որ նա քսակին տէրն է եւ կը կարծէր (to suppose) որ նա այժմ եկած էր զանի պահանջելու (to claim it):

13

Իր գրգռումը խիստ մեծ էր, « Ոհ », կը խորհէր նա, « Բիէս իրաւունք ունէր, եթէ անիրաւութիւն չ'ըլլար քսակը պահել, այսքան յանցաւոր եւ ամօթով չպիտի զգայի »:

Նա (իգ.) շատ երջանիկ (glad) պիտի ըլլար եթէ զանի անոր կարենար նորէն տալ (to restore) եւ նա արդէն ինքզինքը արդարացնելու (իր արդարացմանը) համար թոթովախօսելու (to stammer) եւ մի քանի շիոթ (confused) բառեր ըսելու (to utter) վրայ էր, երբ նա յանկարծ տեսաւ որ Պրն. Ֆարքէր միեւնոյն (the identical) քսակը գրպանէն հանեց:

« Ոհ, Աստուած օրհնեալ ըլլայ (thank God) » գոչեց նա, դուք ունիք զայն:

Նա զգաց իր սիրտը ծանր բեռէ մը թեթեւցած:

Այս վայրկենին Ռիէո ներս մտաւ իր փոքրիկ աղջկան ձեռքէն բռնած (to lead) :

«Դուք Ռիէո լեռուան էք» հարցուց Պրն . Ֆարքէր ձկնորսը ասի հաստատելէն (to reply in the affirmative) ետեւ , նա շարունակեց « ուստի դուք շատ համեստ մարդ մ'էք , եւ ես եկած եմ զձեզ անոր համար վարձատրելու , որ դուք իմ քսակս գտաք » :

«Ներեցէք» , ըսաւ Ռիէո , «ես ատոր հետ բան մը չունէի , այս փոքրիկ աղջիկը գտաւ զայն» :

«Ուստի , ես զանի պէտք է վարձատրեմ .» պատասխանեց Պրն . Ֆարքէր : «Հոս , սիրելիս , ոսկի մը , զոր ես քեզի անոր համար կ'ընծայեմ (to give) քանզի դուն բարի զաւակ մ'ես եւ քսակը անմիջապէս քու մօրդ բերիր , զանի գտածիդ պէս» :

14

Յովհաննա ուրախութեամբ կը ցատկէր (to skip about) եւ փոփոխակի (in turn) ոսկին իր հօրը , մօրը եւ եղբայրներուն ցուցնելէն եւ զանի բազում անգամ պագնելէն ետեւ շուտով մը առնէն դուրս արտորաց (to run) դրացնութեան մէջ եղող կնոջ մը գեղեցիկ բանը ցոյց տալու համար , զոր իրեն բարի պարօնը ընծայած էր . «հիմա» , ըսաւ Պրն . Ֆարքէր «աղուն , որ քսակը գտաւ , ընծայելէս ետեւ , ինչ որ իրաւացի է , պարտիմ նաեւ մարդուն արժանի վարձքը տալ , որ զանի նորէն ինձ վերագարծուց : Անշուշտ չեմ կրնար (I cannot conveniently) ձեզ անոր բոլոր պարունակութիւնը ընծայել սակայն կէսը ուրախութեամբ (willingly) ձեզ կու-

տամ», Ասի ըսելով, դրաւ նա 25 ոսկի Բիէռի ձեռքը: «Առէք զայս», շարունակեց նա, «եւ ընդունեցէք զանի այնքան ուրախութեամբ (willingness) ինչպէս որ ես կ'ըզամ երբ զանի ձեզի կուտամ:»

15

Բիէռ փորձեց խօսիլ, բայց արտասուք եւ զարմանք արգիլեցին (to choke) իր խօսքը (utterance), ամէնը զոր կրնար ինք ըսել աս էր, «Ոհ տէր, ես չեմ արժան: — դուք շատ մարդասէր էք — ես բան մ'ալ չ'ըրի, — խիստ շատ է», օտարականը խրճիթը թողելէն ետեւ Բիէռ իր կնոջ ձեռքը բռնեց (to take) եւ ըսաւ:

«Ոհ, Քաթարինա, չի՞ պիտի աւելի ուրախանանք (to enjoy the) դրամին վրայ զոր մենք մեր ստացուածքն կրնանք կոչել, քան երբ մենք բողբոջ անիրաւաբար պահէինք (to keep wrongfully):»

Քսակին պատմութիւնը շուտով բոլոր Անգղիացի ընտանեաց ծանօթ եղաւ (to be made known), որ ան տեղը կը բնակէին եւ Բիէռի ձուկերն միշտ առաջիններն էին զոր շուկան կը փնտռուէին (to make inquiry for): Նա նոր նաւակ մը գնեց եւ իր վիճակին նայելով (for his condition) շատ հարուստ եղաւ, անանկ որ նա իր ընտանիքը լաւ (comfortable) տուն մը կրնար բերել (to remove): Իր տղայքը բարի եւ առաքինի էին, եւ նա անոնց ամէն օր խրատ կուտար (to instruct) բնաւ հաւատարմութենէ չզատուիլ (to part) որ աղքատ մարդուն ժառանգութիւն է (inheritance):

ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ՈՃԵՐ

1. ՄԱԿԲԱՅՔ ԵՒ ՄԱԿԲԱՅԱԿԱՆ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔ

(Լաւ գոց ընկերու հ)

As for me,	Ըստ իս
As it were,	Իբր թէ
At sight	Մէկ տեսնելուն
At a quick pace	Արտորնօք
At a slow pace	Համբ ընթացքով
At a moderate pace	Չափաւոր ընթացքով
At parting	Ի բաժանման
At a loss	Անստոյգ
At pleasure	Ըստ հաճոյից
At present	Առ այժմ
At intervals	Ատեն ատեն
At odds	Անմիաբան
At random	Անհոգու թեամբ
At a high rate	Սուղ
At a low rate	Աժան
At a moderate rate	Չափաւոր
At any rate, at all events	Անհրաժեշտ
At one draught	Ի մի կուլ
At one blow	Ի մի հարուած
At stake	Ի վտանգի
At a venture	Ըստ բաղդի
At leisure	Ըստ քմաց
At full speed	Շտապաւ

At variance	Երկպառակեալ
At every turn	Ամէն պատեհոյթեամբ
At length, at last	Ի վերջոյ
At least	Գոնէ
All at once	Մէկ անգամէն
All on a sudden	Յանկարծ
All day long	Բոլոր օրն
All my life long	Ի բոլոր կենաց
All over	Շուրջանակի
A great way, a long way	Հեռու
A great while, a long while,	Երկայն
And so on	Եւ այլն
In a fortnight	Երկու շաբթուն մէջ
A fortnight back	Երկու շաբթ օր առաջ
A twelvemonth ago	Տարիէ մ'առաջ
Beyond measure	Չափէ դուրս
Beyond all doubt	Անաարակոյս
Beyond reach	Անհասանելի
Beyond censure	Անպարսաւելի
Beyond description	Անբացատրելի, անճառելի
Before now	Յառաջագոյն
But just now	Ճիշտ այժմս
By far	Բնաւ
By all means	Ամենայնիւ
By no means	Երբէք
By letter	Նամակաւ
By oneself	Առանձին
By nature	Ի բնէ
By name	Անուանեալ, անունով
By profession	Արհեստիւ
By sight	Կերպարանքով
By mistake	Սխալմամբ
By sea	Ծովով
By land	Յամաքով
By heart	Գոց բնել
By chance	Դիպուածով

By hearsay
By degrees
By turns
By the way
By and by
Side by side
Day by day
Bit by bit
Little by little
Ere long
Ever so little
Ever since
Ever and anon
Face to face
Far about
For the future
For as much
For instance
For life
For shame
For my part
For the most part
From the cradle
From time to time
In due course
In a twinkling
In use
In low spirits
In high spirits
In plain terms
In general
In person
In doors
In haste
In fashion
In some measure

Ի լրոյ
Աստիճանաւ
Կարգաւ
Անցած ատեն (օ տէյիլ ամա)
Քիչ մը յետոյ
Կից
Օր քան զոր
Փոքր առ փոքր
Կամաց կամաց
Քիչ ատենէն , շուտով
Որքան որ ալ փոքր
Յայնմ հետէ
Շարունակ
Դէմ առ դէմ
Հետուսն շուրջանակի
Ապագային
Քանզի
Զօր օրինակ
Յկեանս
Ամօթ
Ըստ իս
Ըստ բազմաց
Օրօրոցէն
Ատեն ատեն
Ժամանակին
Յակնթարթի
Սովորական
Տրտում
Զուարթ
Բացէ ի բաց
Ընդհանրապէս
Անձամբ
Իտան
Արարոնօք
Ըստ նոր ձեւի
Զափով իւրիք

In a hurry	Աճապարանօք
In former times	Անցեալները
In earnest	Յիշաւի
In due season	Ի պատեհ ժամանակաց
In short	Համառօտիւ
In a word	Միով բանիւ
In one's sleeve	Օձիկին փակչիւ (Խիստ մտեր-
In mourning	Ի սգոյ [մանալ)
In public	Հրապարակաւ
In private	Առանձին
In hopes	Յուսալով
In truth	Ճշմարտապէս
In writing	Գրով
In faith	Վստահութեամբ
In jest, in joke	Կատակաւ
In easy circumstances	Հարուստ
In poor circumstances	Աղքատ
Last but one	Վերջինէն մէկ պակաս
Last night	Անցեալ գիշեր
Last week	Անցեալ շաբաթ
Long ago	Շատոնց
No matter	Փոյթ չէ
No doubt	Անտարակոյս
On no account	Բնաւ
Now and then	Մերթ ընդ մերթ
Now-a-days	Մինչ ցայսօր, մեր օրերուն մէջ
Of late	Մօտերս
Of course	Անշուշտ
Of no consequence	Անկարեւոր
Of no value	Անօգուտ, ոչինչ
On the contrary	Ընդ հակառակն
On purpose	Դիտմամբ
On a sudden	Յանկարծ
On condition	Այն պայմանաւ
On the right	Աջ կողմը
On the left	Ձախ կողմը

On receipt	Ընդունած ատեն
On this side	Յայսկողս
On the other side	Յայնկողս
On horseback	Ձիով
On foot	Հետի
On tip-toe	Ոտքին մատերուն վերայ (ան-
Out of humour	Դատան [ձայն)
Out of doors	Դուրս
Out of hearing	Անլսելի
Out of money	Դրամն հատած
Out of use	Անգործածելի
Out of fashion	Նորաձևուլթենէ դուրս ձգուած
Out of pity	Գթալով
Out of sight	Հեռի ի տեսուլթենէ
Once more	Անգամ մ'ալ
Once for all	Լոկ մի անգամ
Once and all	Ամէնն ի միասին
One by one	Մէկիկ մէկիկ
One with another	Միջին հաշուով
Over and above	Ասկէ զատ
Over the way	Անդի կողմը
Pro and con	Վասն եւ ընդդէմ (բարեկամ
Quite the contrary	Ճիշդ հակառակը [եւ թշնամի)
So much the better	Այլ եւս լաւ
So much the worse	Այլ եւս գէշ
So much the more	Այլ եւս առաւել
Still better	Ալ լաւ
Still worse	Ալ գէշ
To the last	Մինչ ցվախճան
To the utmost	Յետին աստիճան
To a high pitch	Ծանր, բարձր աստիճանաւ
To no purpose	Ի զուր
To one's liking	Ըստ քմաց
To and fro	Վեր վար
To be sure	Ստուգիւ
This day week	Ասկէ շաբաթ մը ետքը

This day fortnight
 This day next year
 This day last year
 This way
 That way
 Thereon
 Therewith
 Up and down
 Upon the whole
 Upon good terms
 Upon my word
 With one accord
 Within hearing
 Within reach
 Worse and worse
 Worth while
 He lodges a story above me
 The clouds are above our heads

 I cannot stay above an hour
 She is above twenty years
 That is above my comprehension

 I detest lying, above all things
 Above all, don't forget me
 He is still above ground
 All good comes from above

Ասկէ երկու շաբաթ ետքը
 Ասկէ տարի մը ետքը
 Ասկէ տարի մ'առաջ
 Դէպ ի հոս
 Դէպ ի հոն
 Վրան (իւսթիւնտէ)
 Որպէս զի
 Վեր, վար
 Բոլորն մէկանց առնելով
 Բարեկամաբար
 Խօսքիս վերայ
 Միաբան
 Լքելի
 Հասանելի
 Գէշին գէշը
 Արժան աշխատութեան
 Նա ինձմէ յարկմը վեր կը բնակէ
 Ամպերն մեր գլխոյ վերայ են
 Ժամէ մ'աւելի չեմ կրնար կե-
 նալ
 Քսան տարին անցուցած է
 Ասի իմ ըմբռնումէս վեր է
 Պառկելը ամէն բանէ աւելի
 կ'ատեմ
 Ամէն բանէ առաջ զիս մի մոռ-
 Դեռ ողջ է [նար
 Ամէն բարիք վերէն կ'ուգայ

2

About
 In the towns about London
 We like to have some friends
 about us
 If you don't look about you,
 you will fall

Շուրջ
 Լոնտոնի շրջակայ քաղաքաց մէջ
 Մեր շուրջը բարեկամներ ու-
 նենալ կը սիրենք
 Եթէ շուրջդ չ'նայիս, պիտի
 կոխաս

We will take a turn about the town

By missing the road, we went at least seven miles about

The farthest way about, is often the nearest way home

That is very far about

It is ten miles about
The wind is come about
I have no money about me
He always has his wits about him

I was there about a year ago
She died about a year before her husband

He arrived about nine o'clock
The army consisted of about ten thousand men

Pray, speak to him about that business

There are various opinions about it

wish, he would go about his business

I am about to go away

What shall I go about first?

Mind what you are about

I don't care about it

3

Before

Behind

The carriage stopped before the door

I shall be there before noon	Կէս օրէն առաջ հոն պիտի ըլլամ
He got before them all	Ամենէն առաջ եկաւ
I will die before I behave so	Աւելի կուզեմ մեռնիլ քան վարուիլ այսպէս
How long will it be, before you return?	Ո՞րքան ատենէն պիտի դառնաք
It will not be long, before the breaking out of the war	Շատ չի պիտի քշէ որ պատերազմ սկսի
The King laid the treaty before the senate	Թագաւորը դաշնագրու թիւնը ծերակոյտին ներկայացուց
He drove the enemy before him	Նա թշնամին իր առջեւէն քշեց
You can conceal nothing before God	Աստուծոյ բան մը չես կրնար ծածկել
The general was before and behind	Զօրապետը (բանակին) առջեւն էլ ետին էր
He stood behind me	Նա ետեւս կանգնեցաւ
She rode behind her father	Նա հօրը ետեւէն ձիով կ'երթար
We were standing behind the door	Դրան ետին կայնած էինք
Look behind you	Ետիդ նայէ
He abused me behind my back	Ետեւէս զիս բամբասեց
Is any one behind?	Ետ մարդ մնացած է
You seem to have left your good sense behind you	Կ'երեւի թէ խելքերնիդ փախցուցեր էք

4

Among, amongst	Մէջ, մէջ տեղը
There are good people among all classes	Ամէն կարգի մէջ բարի մարդիկ կան
I have rummaged among the papers	Թուղթերն տակն ու վրայ ըրի
It is in vain to seek it among mine	Իմիններուս մէջ փնտռել ի զուր է
Amongst them all I know only one	Ամենուն մէջ միայն մէկը կը ճանաչեմ

Choose one from among mine	Իմիններէն մին ընտրէ
A large plain lay between the armies	Բանակաց մէջտեղը մեծ դաշտ մը կար
I distinguish between friends and acquaintances	Բարեկամաց և ծանօթաց մէջ- տեղ զանազանութիւն կը դնեմ
There's no difference between you and him	Ձեր և անոնց մէջ տարբերու- թիւն չ'կայ
Between ourselves, I think he is in great danger	Խօսքը մէջերնիս, կարծեմ թէ նա մեծ վտանգի մէջ է
The ball struck the ship between wind and water	Ռումբը նաւուն զարկաւ ջու- րէն քիչ մը վեր

5

Over	Վրայէն
We can look over the wall	Պատին վրայէն կրնանք նայիլ
I heard a noise over my head	Գլխուս վրայէն աղաղակ մը լը- սեցի
A storm hangs over them	Անոնց գլխին փորձանք մը պի- տի գայ
She has a veil over her face	Երեսը քողարկած է
You have spilt the coffee over my gown	Սուրճը հանդերձիս վերայ թա- փեցիք
They gained a great victory over the enemy	Թշնամուդն վերայ մեծ յաղ- թութիւն մ'ըրին
He triumphed over all obstacles	Բոլոր դժուարութիւններն յաղ- թեց
He is in debt over head and ears	Մինչև գլխուն գագաթը պարտ- քի մէջ է
All may change over night	Գիշերը ամէն բան կրնայ փո- խուիլ
The storm is over	Փոթորիկը անցաւ
We read the book over	Գիրքը լրմնցուցինք
I have long since given it over	Շատոնց անկէց քաշուած եմ
He was warned over and over again	Նորէն և նորէն զգուշացուցին զինքը

I walked after her, but could not overtake her	Անոր ետեւէն գացի բայց չըկրցայ հասնիլ
Some days after, a short time after	Քանի մ'օր ետքը, կարճ ատեն ետքը
Somebody has inquired after you	Մէկը քեզ հարցուց
After having viewed the house and garden	Տունը և պարտէզը աչքէ անցընելէ ետքը
After being confined to his bed six months	Վեց ամիս անկողնոյ ծառայելէ ետեւ
After I have performed such a journey	Այսպիսի ճանապարհորդուածիւն մը կատարելէս ետեւ

8

Against	Դէմ
I cannot act against his will	Իր կամաց դէմ չեմ կրնար գործել
It was against my advice	Իմ խրատիս դէմ էր
He that is not with us, is against us	Մեզի հետ չեղողը մեզի դէմ է
He swam against the stream	Հոսանքին դէմ լողաց
We were guarded against all accidents	Բոլոր արկածոց դէմ պաշտպանուած էինք
He defended her against all her enemies	Զանի իր բոլոր թշնամիներէն պահպանեց
He ran against a post	Սեան մը դէմ վազեց, գլուխը սեան զարկաւ
I have insured my house against fire	Հրդեհի դէմ տունս ապահովագրեցի
Put it against the wall	Պատին դէմ դիր զայն
The pictures hang against the wall	Պատկերը պատին դէմ կախուած էր
She lives over against us	Մեր դիմացի տունը կը բնակի
Much was said for and against it	Անոր ի նպաստ և հակառակ շատ բան ըսուեցաւ

For	Համար
She suffered for her credulity	Իր դիւրահաւանութեանը համար նեղուեցաւ
That will suffice for the present	Առ այժմ՝ ատի բաւ է
He did it for my sake, for your sake	Ինձ համար, քեզ համար ըրաւ
It is a shame for you	Ամօթ քեզ
I shall suffer for having listened to him	Անոր մտիկ ըրած ըլլալուս համար պիտի նեղուիմ
I take it for granted, I shall meet you to night	Խօսքը կտրուած կը համարիմ այս երեկոյ ձեզ պիտի տեսնեմ
He sold it for twenty pounds	Քսան լիւրայի ծախեց
How much did he sell it for?	Քանի՞ ծախեց
For all that I shall go	Այսուամենայնիւ պիտի երթամ
I did it for this reason	Այս պատճառաւ ըրի
Were it not for you, I should leave the country	Եթէ դուն չըլլայիր երկրէն պիտի ելլէի
Had it not been for you and your kindness	Դու ու քու մարդասիրութիւնդ եթէ զիս ետ չընէին
What are you for?	Որո՞ւ կողմէն էք, ի՞նչ որոշում պիտի ընէք
I am for staying at home	Տունը մնալ կ'որոշեմ
It is not well for him to do so	Այսպէս ընելն իրեն աղէկ չի բերեր
The thing speaks for itself	Բանը իրեն համար կը վկայէ
She trembled for fear	Վախէն կը դողար
Wait for me, I will soon be back	Սպասէ ինձ, շուտ ետ կը դառնամ
My uncle lived in the country for many years	Քեռորդիս շատ տարիներէ ի վեր ամառանոց կը բնակէր
He will be absent for the whole summer	Բոլոր ամառը բացակայ պիտի լինի
Come soon, for I have much to say to you	Շուտ եկուր, քանզի քեզի շատ բանիք ունիմ

10

With	Հեա, ընդ
With your permission	Ձեր թոյլտուութեամբ
He wrote it with his own hand	Բուն իր ձեռքովը գրեց
I'll do it with all my heart	Բոլոր սրտովս պիտի ընեմ
He is in favour with the prince	Իշխանին համակրութիւնը կը վայելէ
I am angry with you, Sir	Տէր իմ, ձեզի դէմ բարկացած
A word with you, Sir!	Տէր իմ, լկ խօսք մը [եմ
They are worth a guinea one with another	Իրարու վրայ հաշուելով հատը լիրա մը կընէ
't is the same with us	Մենք ալ մի եւ նոյն պարագային մէջ եմք
It is a rule with me	Սովորութիւնս է
I don't meddle with that	Ատոր չեմ խառնուիր
Don't find fault with him	Յանցանքը անոր մի գտնար
I met with it by chance	Դիպուածով անոր պատահեցայ
I have not got it with me	Քովս չէ
They went with the stream	Հոսանքն ի վար լողացին

11

Of, from	... էն, սեռական և բացառա-
The master of the house	Տանուտէրը [կան
This comes of your negligence	Քու անհոգութեանդ պտուղն է
I cannot tell what will come of it	Ատոր հետեւանքն ինչ ըլլալը ինձի մութ է
What will become of us?	Ինչ պիտի պատահի մեզի
That is well done of you	Լաւ ըրիք
The city of Hamburg	Համպուրկ քաղաքը
The kingdom of England	Անգղիոյ թագաւորութիւնը
I am of your way of thinking	Քեզի նման կը խորհեմ
He has a house of his own	Տուն մը ունի
Is it of your own making?	Ատի դո՞ւք շինեցիք

How can I judge of it?	Ատոր վերայ ի՞նչ դատողու- թիւն ընեմ
I come from America	Ամերիկայէն կուգամ
I will write to you from Lon- don	Լոնտոնէն ձեզի պիտի գրեմ
They went from me very early	Ինձմէ շատ կանուխ բաժնուե- ցաւ
You hinder me from writing	Գրելու արգելք կըլլաք ինձի
Armed from top to toe	Ոտքէն մինչեւ գլուխը զինեալ
I have chosen it from among them	Անոնց մէջէն ընտրեցի
He suffered much from his wounds	Իր վերքերէն շատ նեղուեցաւ
Translated from the French I know it from experience	Գաղղիարէնէ թարգմանեալ Փորձով գիտեմ
I have it from good authority	Աղէկ աղբիւրէ գիտեմ
From 60 to 70 houses are burnt	60—70 տուն սյրեցաւ Անկէց զիս ետ կեցուցին (վաղ կէչերտիլէր)
They dissuaded me from it	Մանկիկը չարթնցնելու համար լուռ կեցայ
I was silent from fear of wak- ing the babe	

12

By	... էն ... ով ... ըստ
This painting is by Raphael	Այս նկարը Ռափայիլէն է
His works are studied by all artists	Անոր գործքերէն բարձր արուես- տաւորք կուսանին
He fell by the sword	Սուրով ինկաւ
He took it by force	Բռնի առաւ
I found him by chance (by ac- cident)	Դիպուածով գտայ
By good luck we saw him	Բարեբաղդաբար զինքը տեսանք
I made my collection by little and little	Հաւաքածոյս կամաց կամաց ըրի
He had two children by his first wife	Իր առաջի կնոջմէն երկու տը- ղայ ունէր

He is a nobleman by birth
 A carpenter by trade
 A lawyer by profession
 It is four by my watch
 By the way I must tell you
 Do as you would be done by

Ծննդեամբ ազնուական մ'է
 Արհեստիւ հիւս
 Կոչմամբ օրէնսագէտ
 Իմ ժամացոյցիս նայելով 4ն է
 Առթիւ մը քեզի կըսեմ
 Ինչպէս կուզէք որ այլք ընեն
 նոյնպէս դուք ալ անոնց ըրէք

He sells by wholesale, but not
 by retail

Նա հատ հատ չի վաճառէր
 այլ մեծ քանակութեամբ

Will you please to sit by me?
 We passed by the house with-
 out looking up

Խնդրեմք բովը նստէք
 Տանը քովէն անցանք առանց
 վեր նայելու

They settled it by lot
 You are taller by a whole head
 She is prettier by far
 That way is nearer by seven
 miles

Վիճակաւ կարգի դրին
 Գլխով չափ բարձրագոյնն էս
 Նա ալ աւելի գեղեցիկ է
 Այն ճամբան եօթը մղոն աւե-
 լի մօտ է

I was standing by at the time
 I shall stand by you to the last

Այն ատենն էս հոն կայնած էի
 Մինչև վերջը քովդ պիտի կե-
 նամ

I travelled by moonlight

Լուսնի լուսով ճանապարհոր-
 դեցի

The way by sea is shorter, but
 I had rather go by land

Ճամբան ծովով աւելի կարճ է.
 բայց եւս աւելի ցամաքով
 երթալ կուզեմ

I shall be by myself
 You may go by yourself
 I abide by what I say

Առանձնանամ պիտի
 Ինքնիրենդ կրնաս երթալ
 Խօսքիս վրայ հաստատ եմ

13

To
 He had given his horse to his
 servant
 What has he done to you?
 I have the honour to announce
 to you etc

Տրական հորով
 Ձին ծառային տուաւ
 Քեզի ի՞նչ ըրաւ
 Պատիւ ունիմ ձեզ ծանուցա-
 նելու եւայլն

We must yield to the current of opinion	Կարծեաց հոսանքին գլուխ ծը- ռելու է
Leave that to me, if you please	Խնդրեմ, ատի ինձ Թողէք
That seems to us to be a vio- lation of the law	Մեղի կերեւայ Թէ ատի օրի- նաց եղծում է
God had revealed his will to man	Աստուած իր կամքը մարդուն յայտնեց
Are you not father to this boy?	Այս տղուն հայրը դու չե՞ս
My aunt is godmother to this girl	Մօրաքոյրս այս աղջկան կնքա- մայրն է
That lady is a relation to his uncle	Այդ տիկինը իր քեռորդւոյն ազգականն է
He was a friend to the poor and an enemy to dissipation	Նա աղքատին բարեկամ և շը- ռայլութեան Թշնամի էր
I was then a stranger to the world	Ես անատեն աշխարհի օտար էի
My brother is secretary to the Queen	Եղբայրս Թագուհիին գրագիրն է
He begged his bread from door to door	Գուռնէ դուռ հաց կը մնւրբար
He did the business to my sa- tisfaction	Գործը ըստ իմ գոհունակու- թեան կատարեց
It is nothing to what I saw in Paris	Փարիզի մէջ տեսածիս բով ա- տի բան մը չէ
Not to my knowledge	Գիտցածիս նայելով ոչ
To the best of my remembrance	Միտքս եկածին չափ
They fought hand to hand	Կուրծք կուրծքի կռուեցան

14

At	Ի, մէջ
He was born at (in) London	Լոնտոն ծնած էր
I shall be at home	Տուներ պիտի ըլլամ
He was at your house	Քու տունդ էր
While we were at table	Սեղան եղած ատեննիս
I spoke to him at the concert	Նուագահանդէսին՝ հետը խօ- սեցայ

You may do it at your leisure Պարտոյ ժամանակդ կրնաս ը-
նել
I am quite at your service Բարբոյի՛ն ձեր ծառայու[թեանը
պատրաստ եմ
At first I took him for you Առաջ զինքը զձեզ կարծեցի
What are you at? Ի՞նչ կրնէք
I know what he aims at Գիտեմ [թէ միտք ի՞նչ է
The horse goes at a great rate Ձին արագըն[թաց է
If my honour did not lie at Եթէ է պատիւս ի վտանգի չըլ-
stake, I would do it լար կընէի
I am at a stand (at a loss) Ի՞նչ պատասխանելու չեմ գիտեր
what to answer

15

In Մէջ
They were taken in the fact Ի գործողու[թեան ըռնուեցան
He is always in good humour Բեքը միշտ ատղն է
I could not dance, as I was in կօշիկներս հագած ըլլալուս չէի
boots կրնար պարել
Who is that lady in mourning? Ո՞վ է այդ սգագգեստ տիկինը
In obedience to your commands Ըստ ձեր հրամանաց
In token of friendship Ի նշան բարեկամու[թեան
Sick in body, but sound in Մարմնով տկար, մտք ով առողջ
mind
I know not, in whom to trust Չեմ գիտեր որու վստահիմ
You shall always find a friend Միշտ զիս ձեր բարեկամը պիտի
in me գտնէք
This is a great weakness in Ասի անոր տկար կողմն է
him
They received a reward either [թէ երկիր և [թէ դրամ ի վարձ
in land or money ընդունեցին
Words will not do, I must have Խօսքը օգուտ չընէր, դրու-
it in black and white [թեամբ կուզեմ
You are bound in honour to Ձեր պատուոյն համար պէտք է
consent հաւանու[թիւն տաք
I cannot pay more than five Լիրսյին 5 շիլինէ աւելի տուս

shillings in the pound	չեմ կրնար վճարել
In your place, I should act in a quite different manner	Եթէ ձեր տեղն ըլլայի բոլորովին տարբեր ընթացք մը պիտի բռնէի
We went into the house	Տանը մէջ մտանք
He threw himself into a chair	Աթոռի մը վերայ նետուեցաւ
He penetrated into the secret	Գաղտնիքին ծանօթացաւ
You have drawn me into your snares	Զիս ձեր թակարթը ձգեցիք
I shall inquire into the matter	Բանը քննուլթեան պիտի առնեմ
His windows look into my garden	Անոր պատուհաններն իմ պարտէզս կը նային
They fell into decay	Փտտեցան
He persuaded me into it	Զիս համոզեց
He does not like to enter into a conversation	Խօսքի չուզէր բռնուիլ
She burst into tears when she heard it	Լսածին պէս լալ սկսեց

16

Out of	Դուրսը, ներսը, մէջը
He dined out of the house	Տունէն դուրս ճաշեց
This dress is out of fashion	Այս հանդերձին սօսան անցած է
He is not yet out of danger	Դեռ վտանգը չանցուց
He is out of place, out of money	Գործ չունի, դրամ չունի
The book is out of print	Գրքին տպագրութիւնը սպա-
They are now out of sight	Ալ չեն երեւնար [ուած է
She is out of her wits	Խելքը կորոյս
That's out of my way	Ատի իմ գործս չէ
He is out of humour to-day	Այսօր ֆեֆը տեղը չէ
We got the secret out of him	Գաղտնիքը իրմէ իմացանք
The instrument is out of tune	Երգէհոնը աւրուած է
Out of sight, out of mind	Աչքէ հեռու, մտքէ հեռու

Your time is out	Ժամանակդ անցած է
All the story came out	Բոլոր եղելու թիւնը իմացուեցաւ
You are quite out	Բոլորովին կը սխալեք
Stay within doors	Տունը կեցեք
That is not within my power	Իմ կարողութենէս վեր է
It is not within my reach	Ատոր չեմ կրնար հասնիլ
Within ten years I shall be rich	Տասն տարուան մէջ պիտի հարստանամ
Within an ace of destruction	Կործանումէ մազի չափ հեռու
I heard her voice from within	Դերսէն ձայնը լսեցի
Is your master within?	Տէրդ նե՞րսն է
I thought within myself	Ինքնիներս խորհեցայ

17

Beside, besides	Քով,
Sit down beside me	Քովս նստէ
The soldiers stood beside their horses	Ձինուորք իրենց ձիերուն քով կեցան
He is beside himself with anger	Բարկութենէն խելքը կորոյս
That news put him beside himself	Այդ լուրը անոր խելքը թռցուց
There was nobody besides your uncle	Քեուորդիէդ զատ մէկն ալ չկար
Whom do you expect besides?	Ուրիշ որու կ'սպասէք
Besides a good estate he has a large sum in ready money	Լաւ կալուածքէ մը զատ, մեծ գումար մը պատրաստ դրամ ունի
Besides you know that I was abroad at that time	Բաց ի դմանէ, դուք գիտեիք որ այն ատեն ես դուրսն էի
He lives beyond the river	Գետին անդիի կողմը կը բնակի
Seven miles beyond London	Լոնտօնի անդիի կողմը 7 մղոն հեռու
Beyond all doubt	Անտարակոյս

Your time is out
All the story came out

Ժամանակդ անցած է
Բոլոր եղելու թիւնը իմացուե-
ցաւ

You are quite out
Stay within doors
That is not within my power
It is not within my reach
Within ten years I shall be
rich

Բոլորովին կը սխալեք
Տունը կեցէք
Իմ կարողութեանէս վեր է
Ատոր չեմ կրնար հասնիլ
Տասն տարուան մէջ պիտի հա-
րըստանամ

Within an ace of destruction
I heard her voice from within
Is your master within?
I thought within myself

Կործանուածէ մազի չափ հեռու
Ներսէն ձայնը լսեցի
Տէրդ նե՞րսն է
Ինքնիներս խորհեցայ

17

Beside, besides
Sit down beside me
The soldiers stood beside their
horses
He is beside himself with anger
That news put him beside him-
self

Քով,
Քովս նստէ
Ձինուորք իրենց ձիերուն քով
կեցան
Բարկու թենէն խելքը կորոյս
Այդ լուրը անոր խելքը թուցուց

There was nobody besides your
uncle

Քեռորդիէդ զատ մէկն ալ չկար

Whom do you expect besides?
Besides a good estate he has a
large sum in ready money

Ուրիշ որու կ'սպասէք
Լաւ կալուածքէ մը զատ, մեծ
դումար մը պատրաստ դրամ
ունի

Besides you know that I was
abroad at that time

Բաց ի դմանէ, դուք գիտէիք
որ այն ատեն ես դուրսն էի

He lives beyond the river
Seven miles beyond London

Գետին անդիի կողմը կը բնակի
Լոնտօնի անդիի կողմը 7 մղոն
հեռու

Beyond all doubt

Անտարակոյս

They were delighted beyond measure	Անդիի ծայր ուրախացան
It was far beyond my hopes	Յուսացածէս խիստ աւելի էր
Do not stay beyond your time	Ժամանակէդ անդին չ'կենաս
Do not go beyond my limits	Իմ խրատէս չանցնիս
He went beyond his orders	Հրամանը ստնակոխ բրաւ
Beyond the reach of calumny	Զրպարտութիւնք անոր չեն կըր-
Beyond all price	Անդին [նար դպչիլ

18

On	վերայ
It lies on the table	Սեղանին վերայ է
I depend (I rely) on you	Քեզի կը վստահիմ
They did it on purpose	Դիտամամբ ըրին
It is forbidden on pain of death	Մահուան պատժով արգել- եալ է
On my part I have neglected nothing	Իմ կողմանէս բան մը զանց չըրի
I set out on receipt of your letter	Նամակդ ընդունելու ճամբայ ելայ
I am resolved on it	Միտքս դրած եմ
Mrs. N. is not at home; she is on a journey	Տիկին Ն. տունը չէ, ճանա- պարհորդութիւն կրնէ
On opening the chest it has foun to be empty	Արկղը բանալով զանի դա- տարկ գտան
Walk on! Play on!	Յառաջ. խաղը շարունակէ (չալէ)
On my life you will succeed	Կենացս վկայ կերդնում որ պի- տի յաջողիս
We are on the eve of great events	Մեծ պատահմանց շատ մօտ ենք
He is on the verge (brink) of ruin	Կործանման եզերքն կը դռնուի
An uncle on the father's side	Հօր կողմանէ քեռորդիս
The victory was on the side of justice	Յաղթութիւնը արդարութեան կողմն էր

Off with your hat?	Գլխարկդ հանե
We are quite off from him	Անկէց բոլորովին զատուած ենք
He is very well off	Շատ ունեւոր է
It is very far off	Խիստ հարուստ է
Pull off your shoes	Կօշիկներդ հանե
He set off last week	Անցեալ շաբթու ճամբայ ելաւ
This article went well off	Այս վաճառքը լաւ քշուեցաւ
He put off his journey	Ճամբորդութիւնը ետ ձգեց
He is gone off with the money	Ստակը առաւ փախաւ
You are always off and on	Միշտ անստոյգ ես
I have not been off my legs	Բոլոր օրը քայլեցի
during the whole day	
Our town lies but a quarter	Մեր քաղաքը երկաթուղիէն
of a mile off the railroad	քառորդ մղոն հեռու է

19

Along	Դէպ ի երկայնութիւն
The fleet sailed along the coast	Նաւախուձբը ծովեզրն ի վեր նաւեց
Trees are planted all along the banks of the river	Գետին բոլոր եզերքն ի վեր ծառեր անկուած է
He lay all along on the floor	Պոյիև հետ պարսպար գետինը պառկեցաւ
As we were riding along on the road	Երբ ճամբան ի վեր ձիով կերթայինք
Will you go along with me?	Ինձի հետ կերթաս
Come along, or we shall be too late	Եկուր, եթէ ոչ պիտի ուշանանք
Get along with you!	Կորսուէ բանդ դնա
Take these things along with you	Այս բաներն հետերնիդ առէք
Let us go through this field	Այս դաշտերուն մէջէն երթանք
He got happily through his illness	Հիւանդութիւնէն ազէկ ընդհացաւ
He did it through pity	Գուժ է շարժեալ ըրաւ

He spoke to him through an interpreter
Թարգմանով հետը խօսեցաւ

We are wet through
Թափ թաց եղանք

She looked him through and through
Զանի լաւ մը աչքէ անցուց

We have flowers throughout the year
Բոլոր տարին ճաղիկ ունինք

The news was shread throughout the town
Լուրը բոլոր քաղաքը տարածուեցաւ

20

Amiss; Even
Սխալ, ճիշդ, ուղղիչ, մինչեւ իսկ

If I have done amiss, I repent
Եթէ սխալեցայ կը զղջամ

It would not be amiss to inform her
Գէշ չըլլար եթէ իրեն իմաց տանք

You cannot do amiss, if you follow his example
Սխալ չըլլար եթէ իր օրինակին հետեւիս

I thought it not amiss to give her a hint of it
Զանի ազդարարելն սխալ չհամարեցի

Nothing comes amiss to him
Սմէնքն ալ մէկ է անոր համար

Nothing comes amiss to a hungry stomach
Անօթի ստամոքսը ամէն բանի կը հաւանի

He took it greatly amiss
Շատ վշտացաւ ասոր վերայ

Pray, don't take it amiss
Խնդրեմ, մի վշտանաք

If any thing should go amiss
Եթէ բանը գէշի դառնայ

It is an even country
Հարթ երկիր մ'է

This is not even
Ասի ուղիղ չէ (հաւասար չէ)

These two weights are even
Այս երկու կշիռներն հաւասար են

I am even with you
Ալ ձեզի պարտք չունիմ

I will be even with you for it some day or other
Ուշ կամ կանուխ ձեզի կը վճարեմ (վրէժ)

Even reckoning makes lasting friends
Ուղիղ հաշիւը բարեկամներն կը պահէ

Six is an even number
Վեց ուղիղ (զյգ) թիւ մ'է

We played at even, or odd
Even in jest I would not lie

Չյոդ ու կոճաա (թէք և չիֆթ)
խաղացինք
Մինչեւ իսկ կատակի մէջ չեմ
ուզեր ասել

21

Either neither
He is richer than either of you
The loss was great on either
side

կամ մին, կամ, ոչ ոք
Ձեզմէ որեւէ մէկէն հարուստ է
Երկու կողմանց կորուստը մեծ
էր

He is either a fool or a knave
I will have either all or none

Նա կամ խենթ կամ սրիկայ է
կամ բոլորը կուզեմ կամ բնաւ
չեմ ուզեր

I have not seen either him or
his wife

Ոչ զինքը ոչ կինը տեսայ

He is neither covetous nor
prodigal

Նա ոչ կծծի ոչ ալ շռայլ է

Neither the one nor the other
has been here

Ոչ մին ոչ միւսը հոս էր

Neither you nor any one shall
make me believe it

Ոչ դու ոչ ալ այլ ոք զես կըր-
նայ հաւատացնել

He has given two explanations,
but I comprehend neither

Երկու բացատրութիւն տուաւ
բայց մէկն ալ չի հասկցայ

She does not like him, neither
do I

Նա՛ զանի չի սիրեր, ոչ ալ ես

Let me not be thought arrogant
neither

Թող յանդուզն ալ չերեւիմ

Neither is this all my grief

Բոլոր տխրութիւնս այս չէ

22

Ever
Did you ever hear any thing
so charming?

Երբէք, միշտ, բնաւ
Երբէք այսպիսի զմայլեցուցիչ
բան մը լսեցի՞ր

I would not go for ever so
much

Ինչ ալ ըլլայ չեմ ուզեր երթալ

I will come as soon as ever I can	Կրցածիս չափ շուտ պիտի գամ
It has ever been my wish	Ատի միշտ իմ բաղձանքս էր
He remembered it ever after	Անկէ ետքը միշտ յիշեց
I am ever at your service	Միշտ քու ծառայուլթեանդ պատրաստ եմ
Let him be ever so rich	Թող ուզածին չափ հարուստ ըլլայ
Give me some, though it be ever so little	Տուր ինձ, հոգ չէ որքան քիչ ըլլայ
He will never do it	Բնաւ չի պիտի ընէ
I can never consent to it	Ատոր ընաւ հաճուլթիւն չեմ տար
You must venture it now or never	Հիմայ պէտք է ատոր փորձն ընել կամ ոչ երբէք
I have never seen him since	Անկէ ի վեր զանի ընաւ չեմ տեսած
I have never yet seen him	Գեռ զանի տեսած չեմ
Never father loved his children better	Ոչ մի հայր իր տղայքը աւելի սիրեց
Never refuse him such a trifle	Այսպիսի փոքրիկ բանի մը մէջ ահոր խնդիրն մի մերժէք

23

But	Բայց, միայն
He is a good father, but a little too indulgent	Նա բարի հայր մ'է, բայց փոքր ինչ անհոգ
They did nothing but complain	Գանդատելէ զատ բան չըրին
There's, no doubt but it will succeed	Անտարակոյս պիտի յաջողի
He was here but just now.	ձեռք հիմայ հոս էր
He has been gone but a moment	Վայրկեան մը չ'կայ որ գնաց
Any body but you would consent	Բաց ի ձեզմէ ամէն մարդ հաճուլթիւն պիտի տար

In the last line but one

Վերջինէն մի պակաս գծին վերայ

You cannot but be sensible,
that you have done wrong

Պարտիք ստուգիւ զգալ որ
սխալմունք ըրիք

But a little more would do
But one step more and you are
undone

Քիչիկ մ'ալ և պիտի բաւէ
Քայլ մ'ալ և կորսուած ես

Not a day passes but he com-
mits some folly

Օր չանցնիր որ խենդութիւն մը
չընէս

Never did a man act thus but
he repented of it at the long
run

Ոչ որ այսպէս ըրաւ առանց
ժամանակին անոր վերայ չը-
ցաւելլու

Life is but short

Կեանքը միայն կարճ է .

There's nobody but knows it

Ասի չգիտցող չ'կայ

There's no man so perfect, hut
he has some failings

Այնքան կատարեալ մարդ չ'կայ
որ պակասութիւն չ'ունենայ

But for you I had been killed

Եթէ դուն չ'ըլլայիր պիտի
սպաննուէի

Not but I would forgive him
I doubt not but you will be
glad to hear. . .

Ոչ թէ ես անոր ներէի պիտի
Զեմ տարակուսիր որ ուրախ
պիտի ըլլաք ըսելու թէ . . .

All but one came

Մէկէն զատ ամենն ալ եկան .

If they were but here

Եթէ մէյմը հոս ըլլային

24

As

Երբ, երբ

They have as much wit and
civility as our ladies

Անոնք այնքան հանճար և քաղց-
րութիւն ունին որքան մեր
սիկնայք

He is as good as his word
She offered him a thousand
pounds as her ransom

Իր խօսքին պէս բարի է նա
Իբր փրկանք 1000 լիբա մատոյց

He is with me as a footman

Քովս ծառայի պէս է

He is as a father to me

Հօր պէս է ինձ

As sure as I am alive!

Կենդանի եմ որ ուղիղ է

- As I am an honest man! Համեստութեանս վերայ կ'երդ-
նում
- As rich as he is, he is yet al- Ո՛րքան որ հարուստ է, միշտ
ways in want կարօտութիւն կը քաշէ
- As well as I love you don't թէեւ ձեզ շատ կը սիրեմ՝ բայց
think I will do it մտքերնուդ չանցնի որ ատի-
ընեմ պիտի
- As to what my friend said Բարեկամիս ըսածին դալով
As to the fate of your son Ձեր որդւոյն արկածին նկատ-
մամբ
- I was so curious as to ask him Ա՛յնքան հետաքրքիր էի որ
հարցուցի
- Be so kind as to give it me Բարեհաճեցէք զանի ինձ տալ
I have not so much as heard Մինչեւ անգամ լսած չեմ ատի
of it
- I have as yet seen but a part Մինչեւ ցարդ քաղքին լոկ մի
of the town մասն տեսած եմ
- All such as were chosen Բոլոր ընտրուածները
Such as it is, you are welcome Եղածին պէս կրնաք առնել
to it
- Be that as it may Ինչ և իցէ
Use me as if I were your bro- Ձեւ եղբորդ տեղը դէր
ther
- Do just as if you were at home Ա՛յնպէս ըրէք իբր թէ ձեր տու-
նը եղած ըլլայիք
- I repeat the story as I received Պատմութիւնը լսածիս պէս կը
it կրկնեմ
- This was unnecessary, as their Ա՛րի աւելորդ էր, քանզի ա-
conduct was bad նոնց վարքը վատ էր

25

- Which? what? Ո՛ր, ի՞նչ
- In what room shall we dine Ո՛ր սենեակը պիտի ճաշենք այ-
to-day? սօր
- Which are the gloves you have Ընտրած ձեռնոցներդ սրո՞նք են
selected?

- At what hour does the Dutch mail go off? Հողանոսայի սուրհանդակը ժամը քանի՞ն հը մեկնի
- Which do you like best, tea or coffee? Ո՞րը աւելի հը սիրես, թէյ թէ սուրճ
- What play is to be performed to-night? Այս երեկոյ ի՞նչ խաղ պիտի կատարուի
- What gown shall I put on! Ո՞ր հանդերձը հագնիմ
- Bring me one of my waist-coats, no matter which թիկնոցներուս մին բեր հոգ չէ որն ըլլայ
- Of what country are you, and what is your name? Ո՞ր երկրէն ես եւ ինչ է անունդ
- Which preacher has the best delivery? Ո՞ր քարոզիչը ամենալաւ կերպով հը ճարտասանէ
- At what inn do you think of putting up? Ո՞ր պանդոկը իջնալ հը խորհէք
- You may have what horse you choose; tell me which you like best Ուզած ձիդ կընաս ունենալ ըսէք ո՞րը ամենէն աւելի ձեզի հաճոյ հը թուի
- Here are two walking-sticks, which will you have? Հոս երկու գաւազան կայ ո՞րն կուզէք
- What books do you recommend me to buy Ո՞ր գրքերն հը խրատէք ինձ գնել
- On what conditions will he part with his horse? Ի՞նչ պայմանաւ կուտայ ձին
- Which is the broadest street in the town? Այս քաղաքին ամենալայն փողոցն ո՞րն է
- In which room shall we dance this evening? Այս երեկոյ ո՞ր սենեակը պիտի պարենք
- At what o'clock do you generally rise in the morning? Առաւօտուն սովորաբար ժամը քանի՞ն կ'ելլէք
- Which road shall I take, on leaving the village? Գիւղէն ելած ատենս ո՞ր փողոցով երթամ
- One of his sisters has got married, but I do not know which Իր քոյրերէն մին ամուսնացաւ բայց չեմ գիտեր ո՞րը
- I am going to buy some lottery- վիճակահանութեան տոմսեր

tickets, what numbers shall I chose?

պիտի գնեմ, որ թիւերն ընտրեմ

26

If, when

Եթէ, երբ

If I have time to-morrow, I will pay you a visit

Եթէ վաղը ժամանակ ունենամ ձեզի այց պիտի առնեմ

It shall be done when I return

Երբ ետ դառնամ անոր ճարը կը նայինք

If it continue to rain, I will not go out to-day

Եթէ անձրեւը շարունակէ այսօր դուրս չի պիտի ելնեմ

When I want any money, I will ask you for it

Ստակ ուզած ատենս քեզմէ պիտի խնդրեմ

If you choose, I will introduce you to the family

Եթէ ուզէք զձեզ ընտանեացը պիտի ներկայացընեմ

If he comes, I will tell him so

Երբ գայ իրեն այսպէս պիտի ըսեմ

When he comes, he always begins to eat immediately

Երբ գայ, միշտ կսկսի անմիջապէս ուտել

When breakfast is over, I will go out

Նախաճաշն լմնալուն դուրս պիտի ելլեմ

If you are cold, come nearer (to) the fire

Եթէ կը մոխս կրակին աւելի մօտ եկուր

When I tell you the truth, you will not believe me

Եթէ քեզի ճշմարիտն ըսեմ ինձ չ'պիտի հաւատաս

If you will allow me, I will accompany you

Եթէ թոյլ տաք ձեզի հետ պիտի ընկերանամ

I shudder, when I think of it

Ատոր վերայ խորհած ատենս կ'սարսափիմ

His mother will be very unhappy, if he does not write to her

Մայրը շատ ասպերջանիկ պիտի ըլլայ եթէ իրեն նամակ չի գրէ

He is as rich as your uncle, if not richer

Նա քու քեռորդուդէ չափ հարուստ է, չըսեմ անկէ աւելի

If you will be advised by me, do not go there

Եթէ խրատս կընդունիս հոն մ'երթար

You will think differently, when you hear my reasons
 If he lends you his violin, when will you return it to him?
 When you come again, I will tell you the whole story, if you wish it

Երբ պատճառներս լսէք տարբեր պիտի խորհէք
 Եթէ չուծակը քեզ փոխ տայ զանի երբ իրեն կը վերադարձընես
 Երբ նորէն գաս, բոլոր պատմութիւնը, եթէ կուզես, քեզի ընեմ

27

Any, some
 I want some pens, have you any?
 If I had any, I would give you some
 Some of his relations have given him some money
 Shall I give her any almonds?
 Shall we give them some raisins?
 Is there any hope?
 There is still some hope
 I have heard something of it
 Have you anything to say to me?
 Some one shall pay for it
 If any one should come
 Any one may walk in this park
 Have you given him any bread
 I will give you some of my cherries
 Will you see some of my canary-birds?
 Have you never seen any of my canary-birds?

Մի քանի
 Գրիչ կուզեմ, ունի՞ս
 Եթէ ունենայի կուտայի
 Ազգականներէն ոմանք անոր դրամ տուին
 Նուշերս անոր տամ
 Անոնց քիչ մը չամիչ տամք
 Յոյս կա՞յ
 Տակաւին յոյս կայ
 Ատոր վերայ բան մը լսեցի
 Ինծի ըսելիք մ'ունի՞ս
 Ատոր ծախքը մէկը պիտի քաշէ
 Եթէ մէկը գայ
 Ամէն մարդ կրնայ այս պարտեզը շրջիլ
 Անոր հաց տուի՞ր
 Քեզի կեռաս պիտի տամ
 Դեղձանիկներէս մի քանին տեսնել կուզէ՞ք
 Դեղձանիկներէս մին բնաւ չե՞ս տեսած

I had no opportunity of doing any business with him
 He would have given me some money, if he had any
 Have you any reason to be dissatisfied with him?

Անոր հետ որեւէ դործ ընելու պատահում թիւն չեմ ունեցած
 Եթէ դրամ ունենար ինձ պիտի տար
 Ինձմէ դժգոհ ըլլալու պատճառ ունի՞ս

28

To say, to tell
 What did he say, when you told him that I was there?
 I am going to tell you every thing he said to me
 Would he not tell you his name?
 He talks a great deal, and says nothing
 I have something to tell you, said he to me
 He told me not to tell it you
 I have nothing more to say, said I to him
 Did he say anything to you about it?
 You must tell me the whole story, said he to the old man
 As I said before, I do not owe him a farthing
 I should like to know what you have to tell me (to say to me)
 Tell her that I did no say so
 I said it only in jest
 I have been told that you have something to say to me (to tell me)

Ըսել
 Ի՞նչ ըսաւ, երբ ըսիր թէ հոն եմ
 Ինչ որ ըսաւ քեզի պիտի ըսեմ
 Անունը չուզեց ըսել
 Շատ կը խօսի, բայց բան չի հասկցուիր
 Քեզի բան մը պիտի ըսեմ, ըսաւ
 Ըսաւ որ քեզի չըսեմ
 Ալ ըսելիք չունիմ, ըսի անոր
 Ատոր վերայ քեզի բան մը չըսա՞ւ
 Բոլոր եղելութիւնը պէտք է ըսես ինձի, ըսաւ ծերին
 Ինչպէս ըսի, անոր բարա մը անգամ պարտական չեմ
 Կուզեմ գիտնալ թէ ինձի ի՞նչ ըսել կուզես
 Ըսէ իրեն որ անանկ չըսի
 Կատակաւ ըսի
 Լսեցի որ ինձի ըսելիք մ'ունիք

Say these words after me
No sooner said than done
Shall I tell you the reason?
said be

Աս բառերն հետո ըսէ
Ըսածին պէս ալ ըրաւ
Պատճառն ըսե՞մք, ըսաւ նա

He said something which I
could not hear distinctly
Did he go away, without sa-
ying good night?

Բան մը ըսաւ, բայց որոշ չի
լսեցի
Գիշեր բարի չըսած գընա՞ց

29

To do, make
What are you doing there?
Has he made no mention of
my proposal?

Ընել
Ի՞նչ կընէք հոս
Իմ առաջարկութիւնս չյիշե՞ց

Do what you please with it
What is to be done in this
case?

Ուզածդ ըրէ ատոր
Այս պարագայիս մէջ ի՞նչ ը-
նենք

How does your mother do?
Be so kind as to make me ac-
quainted with it.

Ի՞նչպէս է մայրդ
Խնդրեմք ինծի իմացուցէք

The enemy is said to have
made no resistance.

Կըսուի թէ թշնամին դիմադ-
րութիւն չըրաւ

Has your brother not yet done
his exercise?

Եղբայրդ հրահանգը դեռ չը-
մընցո՞ւց

He made him that promise.
That is easily done.

Այդ խոստումը անոր ըրաւ
Ատի դիւրին է ընել

I have made a vow never to
dance again.

Երդում ըրի այլ եւս բնաւ չը-
պարեմ

What can one do with such a
thing?

Ասանկ բանով մը ի՞նչ կըլլայ

Have you done any good bu-
siness to day?

Այսօր աղէկ առ ու ատոր ը-
րի՞ք

You would do me much ho-
nour by dining with me.

Զիս յոյժ պիտի պատուէք ինձ
հետ ճաշելով

You have put no pepper into
your soup.

Ապուրիդ մէջ պղպեղ չ'ըրէք

I am sorry to give you so much trouble. Կը ցաւիմ՝ ձեզ այսքան նեղութիւն տալու
We have performed a long journey. Երկար ճամբորդութիւն մը կատարեցինք
You should not have taken this step. Այսպէս ընելու չէիք

30

To get, Ընդունիլ, ըլլալ
I have not got any thing. Բան մը չընդունեցի
If I could only get the nail out. Եթէ մէյմը դամը դուրս հանէի
When we had got to the top Երբ դագաթը հասանք
I cannot get my boots on (off) Կօշիկներս չեմ կրնար հագնիլ (հանել)

How did you get over the bridge? Կամուրջէն ի՞նչպէս անցաք

I cannot get up to him Անոր չեմ կրնար հասնիլ
He is getting better Կաղէկնայ կոր
It is getting worse and worse Երթալով կը գէշնայ կոր
How is your sore arm getting on? Վիրաւորեալ թեւերնիդ ի՞նչպէս է

It is getting dark Կը մթննայ կոր
Go and get (yourself) ready Գնա պատրաստուէ
I cannot get him away Զեմ կրնար զանի անկէց հեռացնել

He got the better of me Ինձմէ անցաւ
He got (had) the worst of it Յաղթուեցաւ
He got above them all Ամենէն անցաւ
Get you gone, get away, get out! Կորիւր, բանդ գնա

I am afraid he will get drunk Վախնամ պիտի գինովնայ
It is time to get up Ժամ է ելլելու
We soon got rid of him Շուտով խալեցանք անկէ
Get (take) it down վար առ
When we got down Երբ վար իջանք

We got among a crowd of spectators	Հանդիսատեսաց խումբի մը մէջ ինկանք
He got into the carriage	Կառքը մտաւ
He could not get upon the horse	Չէր կրնար ձին հեծնալ
All is now got in	Ամէնն ալ ներս մտած են հի- մայ
The people are getting together	Ժողովուրդը կը հաւաքուի

31

I must	Պարտիմ, պարտ էի
What must be must be	Ինչ որ պէտք է ըլլալ, պէտք է ըլլայ
Promises must be performed	Խոսմունքը պարտին կատարուիլ
You must not say so	Պէտք չէ այսպէս ըսես
Children must not know every thing	Տղայք ամէն բան գիտնալու չեն
Bring me a bottle of your cyder, but it must not be sour	Չէր օշարակէն շիշ մը բերէք ինձ, բայց թ[թու չըլլայ
I have some delicious tea, — I must have you taste it	Խիստ ազնիւ թ[եյ ունիմ, ան- պատճառ համը առնելու էք
You must have been born under a lucky planet	Բախտաւոր մնլորակի մը տակ ծնած լինելու էք
You must never do so again	Թէյ մ'ալ այսպէս ընելու չէք
Must I be so unhappy?	Ինչո՞ւ այսպէս թշուառ ըլլամ
Do what you ought, and come what will	Պարտքդ կատարէ, հոգ չէ ինչ որ պատահի
You ought to know that by heart	Ատի դոց գիտնալու էիր
I think I ought to know (it) better than you	Կարծեմ քեզմէ լաւ գիտնա- լու էի
You ought to have done it this morning	Այս առաւօտ ատի ըրած ըլ- լալու էիր
I ought to have written to London yesterday	Երէկ Լոնտոն գրած ըլլալու էի

Will, would. shall, should	Պիտի
I shall never forget his kindness	Իր մնորդասիրութիւնը բնաւ չի պիտի մոռնամ
I shall not breakfast at home to-morrow	Վաղը տունը չի պիտի նախաճաշեմ
We shall probably see him to-morrow morning	Հաւանականաբար զինքը վաղ առաւօտ պիտի տեսնեմ
Thou shalt have my horse	Ձեռ պիտի առնես
You shall never see me more	Ալ զեռ չի պիտի տեսնես
My servant shall fetch it in the evening	Ծառաս զանի երեկոյին ետ պիտի բերէ
I will by no means allow it	Բնաւ չի պիտի թողում
We will never forsake them	Զանոնք բնաւ չի պիտի ձգենք
It will rain to-morrow	Վաղը անձրեւէ պիտի
You will lose a great deal of time	Շատ ժամանակ պիտի կորսնչեցընէք
Will he not be glad to see us?	Զմեզ տեսնելուն չի պիտի ուրախանայ
Shall I tell you what he will do?	Ըսեմ ձեզի անոր ինչ ընելիքը
I shall (will) give him ten marks when he has done	Երբ լմնցնէ 10 պատուանիչ պիտի տամ
What will (shall) you do after dinner?	Ճաշէն ետեւ ի՞նչ պիտի ընես
I should be sorry if he were not willing to come	Եթէ գալ չուզէ պիտի ցաւիմ
We should not arrive at six o'clock, even if we set out now	Մինչեւ իսկ եթէ հիմայ ճամբայ ելլենք ժամը ճին չի պիտի հասնինք
You should love them with all your heart	Զանոնք ի բոլոր սրտէ սիրելու էիր
I would not do it, if I were you	Եթէ տեղդ ըլլայի չի պիտի Ընէի
If you could lend me two hundred-	Եթէ ինձի 200 լիւրա փոխ տայք

- Can I speak to the gentleman at present? Կրնամ՞ հիմայ պարոնին հետ խօսիլ
- What can be the reason of all that? Ատոնց պատճառն ի՞նչ կրնայ ըլլալ
- That may be; I will not dispute it Կրնայ ըլլալ, չեմ ուզեր ատի հերքել
- Take your umbrella with you; it may rain to-night Հովանոցդ հետդ առ, այս երեկոյ կրնայ անձրեւել
- It may be half past eight, or rather more Ութը կէս կամ աւելի կրնայ ըլլալ
- You could do us this favour, if you would Եթէ ուզէիք այդ շնորհքն մեզի կրնայիք ընել
- Do not provoke him; he might otherwise offend you Ձանի մի՛ գրգռէք, եթէ ոչ ձեզ կը վշտացնէ
- Might I ask you how old you are? Կրնամ՞ հարցնել ձեզ թէ քանի՞ տարեկան էք
- He could (might) have done it long ago Շատոնց ըրած ըլլալու էր
- I cannot let you go alone; I am afraid, you might miss your way Ձեմ կրնար ձեզ թողուլ առանձին երթալ կը վախնամ որ ճամբան կը կորսնցընէք
- It might probably happen as you have predicted Ձեր ըսածին պէս կրնայ պատահիլ
- That you may do; if you choose; nobody can have any objection Եթէ կուզէք կրնաք ընել, ոչ ոք ատոր առարկու թիւն կըրնայ ընել
- Who could deny him such a trifle? Ո՞վ կրնար իրեն այսպիսի ոչինչ բան մը մերժել
- You may depend upon it, he cannot accept your proposal Վստահ եղէք, նա ձեր առաջարկու թիւնը չի կրնար ընդունիլ
- Could you not send me word whether you can come or not, that I may not be disappointed? Ձէ՞ք կրնար ինձի լուր իրկել թէ կրնամք գալ թէ ոչ, որպէս զի ի զուր չսպասեմ

One, people

One is not always young and handsome

One is always better at home than elsewhere

One sees by your look that you are ill

We are not always happy when we appear to be so

They are constructing a railway from Coblantz to Treves

A man often blames others, though he does not like to be blamed himself

The Russians have won a battle —So it is said (so they say)

It was said yesterday, that the parliament is going to be adjourned

You are scarcely born, when sufferings begin to crowd upon you

How do you call that?

How do you translate that into English?

You are expected to pay for him

I am told he will come.

He has been advised to go to Carlsbad

You are known to be an honest man

We were shown over the town

Մարդս

Մարդս միշտ երիտասարդ և գեղեցիկ չէ

Մարդս միշտ լավագոյն է ի տուն քան սյլ ուրէք

Գեղեցիկ կերելի որ հիւանդ ես

Միշտ երջանիկ չենք երբ այնպէս ալ երեւնանք

Քօպլէնձէն ի թրէվ երկաթուղի մը կը շինեն կոր

Մարդս միշտ զայլս կը պախարակէ թէ եւ չուզէր որ զինքը պախարակեն

Ռուսերն յաղթու թիւն մը ըրին. —այնպէս կըրսուի

Երէկ կըսուէր թէ բարլամէն թը նիստերն պիտի դադրեցընէ

Մարդս ծնած չծնած նեղութիւնք անոր վերայ կը հաւաքուին

Ի՞նչ է ատոր անունը

Ատի ի՞չպէս Անգլիերէնի կը թարգմանուի

Կը սպասուի որ անոր համար վճարէք

Լսեցի որ պիտի դայ

Խրատեցին որ ֆարլսպատ երթայ

Զեզի համար համեստ է կըսուի

Քաղաքը պարտցուցին զմեզ

There is no saying what may happen Ըն որ կրնայ ըսել թէ ինչ պիտի պատահի

There is no believing what he says Անոր ըսածին չհաւատացուիր

What will people say of it? Ատոր համար ի՞նչ պիտի ըսեն

What can a person do in such a situation? Այդ վիճակին մէջ եղողը ի՞նչ կրնայ ընել

What is a body to say to such things? Այսպիսի ընթացքի մը ի՞նչ կրնաք ըսել

85

To leave, to let, to suffer, to cause etc Թողուլ

Who has left the door open? Դուռը ո՞վ բաց թողուց

The robbers had left us nothing but a few ducats Գողերն մի քանի տուքաթէ զատ բան մը չի թողուցին

I don't know where I've left my handkerchief Թաշկինակս ուր թողուլս չեմ գիտեր

If you will not go, leave it alone Եթէ չի պիտի երթաս, թող մնայ

Let this be a warning to you Թող ասի քեզ խրատ ըլլայ

Let him come, if he dare Կրնայ նէ թող գայ

Let the horse be saddled Թող ձիուն համետն դնեն

Allow yourself to be corrected Թող որ սխալը շտկեն

Why don't you suffer me to pass? Ինչո՞ւ չես թողուր որ անցնիմ

He would not permit me to say all I know Գիտցածս ըսելու չթողուց

You must get your books bound Գրեանքդ կաղմել տալու ես

I must have my hair cut tomorrow Վաղը մազերս կտրել պիտի տամ

The cunning rascal would have me pay for him Խարդախ սրիկան իրեն համար վճարել պիտի տար ինձ

If you do so again, I'll have you punished Եթէ նորէն ընես քեզ պատժել պիտի տամ

He made me wait half an hour
I'll have a pair of boots made
I make my children get up at
seven every morning

The general ordered the spy
to be hanged

The captain caused his vessel
to be tugged in

I've two barns building

We had then our church re-
pairing

He sent me word that the ce-
remony was over

I sent in my name

That is not to be done in this
way

That may easily be imagined

I shall take care not to do it

The matter does not admit of
being deferred

Կէս ժամ սպասել տուաւ ինծի
Զոյգ մը կօշիկ շինել պիտի տամ
Տղայքս ամէն առտու ժամը
Դին ելլել կուտամ

Զօրապետը լրտեսն կտեսել տը-
լաւ

Նաւապետը նաւը ներս քշել
տուաւ

Երկու ամբարանոց շինել կու-
տամ

Անտեսն եկեղեցինիս նորոգել
կուտայինք

Լուր խրկեց թէ արարողու-
թիւն աւարտած է

Լուր խրկեցի որ կը սպասեմ

Ատի այս կերպով չըլլար

Դիւրին է երեւակայել

Ձանամ պիտի չընել

Բանը ետ ձգել չըլլար

ԶԱՆԱԶԱՆ ՈՃԵՐ

Let us shake hands upon it Զեռքդ ինծի տուր, (ուխտեհք)

I have never seen the like Ատանկ բան մը չեմ տեսած

What have you done the while? Այն միջոցին ի՞նչ ըրիք

Have you a mind to go a shoot-
ing with me? Կուզէ՞ք ինձ հետ որսի ելթալ

I have been abroad Դուրս գացած էի

The thing has got abroad Բանը երեւան ելաւ

He came of his own accord Ինքնիրեն եկաւ

That admits of no dispute Ատոր վերայ վիճել հարկ չէ

I am very anxious to see him Խիստ կը բաղձամ զինքը տես-
նել

He was bound apprentice to a
joiner Ատաղձագործի քով աշկերտ
եղաւ

He turned his back on me	Կռնակը ինձի դարձուց
There is no bearing him	Անտանելի մարդ մ'է նա
There is no dealing with him	Անոր հետ գլուխ չելուելի
There is no jesting with him.	Անոր հետ կատակ չըլլար
Will you bear me company?	Ինձի կուզէ՞ք ընկեր ըլլալ
I beg to inform you .	Պատիւ ունիմ (ներեցէք) ձեզ ծանուցանելու
We made the best of our way home.	Շուտով տուն դարձանք
To the best of my knowledge.	Գիտցածիս համեմատ
To my certain knowledge .	Ստույգ գիտեմ որ
For ought I know.	Որքան որ գիտեմ
I am no better for it .	Ատով ինձի օգուտ չըլլար
You had better not .	Լաւագոյն է զանց առնել
I could not bring myself to . . .	Ինքզինքս չի կրցոյ ստիպել
That is no business of mine .	Ատի իմ գիտնալու բանս չէ
He was chairmen of the meet- ing .	Ժողովին կը նախագահէր
I have no change.	Մանր դրամ չունիմ
She gives the servant a good character.	Սպասուհւոյն լաւ վկայութիւն կու տայ
You can lay nothing to my charge.	Յանցանքը վրաս չէք կրնար ձգել
Keep a good heart!	Քաջասիրտ լիւր
Take it easy.	Այնքան հոգ մ'ընել
The sailors gave three cheers.	Նաւաստիք երեք հեղ «կեցցէ» գոչեցին
The child clapped its hands .	Տղան ծափ զարկաւ
How came it to pass?	Ի՞նչպէս եղաւ
Mind your own concerns.	Ձեր գործին նայեցէք
He was confined to his bed .	Անկողին ինկաւ
I can say nothing to the con- trary .	Ատոր ըսելիք չունիմ
It is a matter of course .	Ինքնայայտ ճշմարտութիւն մը
I dare say you are right .	Անշուշտ իրաւունք ունիք
Therein you are deceived.	Հոս խաբուած էք

I cannot do without it.
Have done with you!
That will do. That won't do.
Will you take a drive with me?
I have had enough of it.
It never entered (into) my mind.
I shall see you ere long.
It fell short of my expectation.
What is he fit for?

The coat fits you very well .

I lost my footing.
It is not for me to say so.
He is given to drinking .

Let not go your hold!
It grieves me to the heart .
Be upon your guard.
I had no hand in it .
I meant no harm.
Help yourself.
Let me help you to a glass of
wine .

Hold your tongue!
It is idle talk.
You cannot be ignorant of it .
Will you take the lead?
Have you any money left?
He is at liberty to go or to
stay .

I had like to have fallen.
He is not likely to recover.
Must I live to see that!
You must make shift as well
as you can .

Առանց ատոր չըլլար
Ա.Լ Վերջացած էք
Կըլլայ, չըլլար
Ինձ հետ կառքով ժուռ կուգա՞ք
Ատկից ալ կշտացայ
Միտքէս անգամ չանցաւ
Քիչ ատենէն զձեզ կը տեսնեմ
Սպասածիս պէս չելաւ
Ինչի՞ կուգայ, Ի՞նչ բանի յար-
մար է

Բաճկունը ձեզի շատ լաւ կը
յարմարի

Սահեցայ
Ինծի չիյնար ատանկ ըսել
Ինքզինքը գինովութեան է տը-
ւած

Թող մի տաք, օձիքը մի ձգէք
Ի սրտէ ցաւ կզգամ
Զգոյշ լեր

Ատոր մէջ մաս բաժին չունիմ
Միտքս փնտս ընել չէր
Հրամայեցէք (ուտելու ատեն)
Ներեցէք ինձ ձեզ գաւաթ մը
գինի տալ

Լուէ, լեղուդ քաշէ
Ոչնչաբանութիւն է
Անկարելի է որ չի գիտնաք
Կահսի՞ք, առաջնորդ կըլլաք
Աւելորդ դրամ ունի՞ք
Ուզէ երթայ ուզէ կենայ

Քիչ մնաց կյնայի պիտի
Զկարծուիր որ առողջանայ
Ատ ալ գլխուս պիտի գար
Կըցածնուդ չափ գլխունուդ
ճարը գտէք

- I can make shift without it. Առանց ատոր ալ կրնամ գործս
յառաջ տանիլ
- I must make up for the lost time. Կորսուածիս տեղ նորէն լեցը-
նելու եմ
- He does not know his own mind Ինչ ուզելն ինք չի գիտեր
It has escaped from my mind. Մտքէս ելաւ
- He is a native of England. Բնիկ Անգղիացի է
I am not in need of it. Պէտք չէ ինծի
The odds are on his side. Իր կողմը շահաւոր պիտի ելլէ
I have overslept myself. Քուսնս տարաւ
We had a party last night. Երէկ երեկոյ ժողով (երեկոյթ)
մը ունէինք
- He knows how to turn a penny. Խնայող մարդ է
I don't care a pin for him. Հոգս անգամ չէ
He pokes his nose into every thing. Ամէն բանի մէջ կեցնայ (կը
խառնուի)
- I am not positive as to that. Ատոր ստոյգ չեմ
I could not prevail on myself. Վրաս չէի կրնար առնել
He was put to silence. Պապանձեցուցին
Let me put in a word. Բառ մ'ալ ես ըսեմ
I could put up with it no longer. Ալ չամբերուածիւնս չատաւ
գըր.
- He is an early riser. Կանուխ կելլէ
The house is for sale. Տունը ծախու է
I sent him word. Իրեն լուր խրկեցի
Are you serious? Իրա՞ւ կըսէք
I am in earnest. Իրա՛ւ
He shrugged his shoulders. Ուսերն թօթուեց
That was a slip of the tongue. Սխալեցայ, շփոթեցայ
He thinks himself to be some- Կը կարծէ թէ բան մ'է
body.
- I have sore eyes. Աչքս կը ցաւի
We have enough and to spare. Պէտք եղածէն աւելի ունինք
Let us split the difference. Համաձայնութեան մը գանք
He has sprained his ankle. Ոտքը խախտեցաւ (փասուե-
ցաւ)

She never stirs from home.	Բնաւ դուրս չելլէր
We make no stranger of you.	Ձեզ օտարի տեղ չենք դրած
I was struck dumb.	Ձարմանքէս լեզուս կապուեցաւ
Be sure to do it.	Անշուշտ ընէք
Be sure not to do it.	Չըլլայ որ ընէք
The horse look fright.	Ձին խրտչեցաւ
Take it into consideration.	Նկատողութեան առ
Where have you taken up your quarters?	Ո՛ւր հաստատեցիք ձեր բնա- կութիւնը
They are on terms of intimacy.	Մտերիմ բարեկամներ են
I would thank you for the salt?	Խնդրեմ քիչ մը աղ տուէք
May I trouble you for the salt?	Կրնամ փոքր ինչ աղ խնդրել
Don't trouble yourself.	Հոգ մ'ընէք, մի նեղուիք
You trifle away your time.	Ժամանակնիդ պարսպ կանցը- նէք
It is my turn.	Կարգը իմն է
He has seen many ups and downs.	Աղէկ ու քէշ օրեր տեսաւ
I shall do my utmost.	Ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ
You are welcome to more.	Ալ աւելի կայ ձեր ծառայու- թեան պատրաստ
It is not worth while.	Աչխատութեանս չարժեր
I can make nothing of it.	Ատկէց բան մը չեմ հասկնար
You have hit upon it.	Գլխուն զարկի (գտար)

THE FIRST STEP
IN
ENGLISH COMPOSITION

ON
A NEW PLAN

P R E F A C E

THE makers of books on «Composition» seem to have quite forgotten its essential likeness to the building of a house. To this there are two things necessary—the Plan and the Materials. Both these are put into the hands of the workmen, and the house rises. All the books on «Composition» I have ever seen contain nothing but exercises on phraseology—on the changes of one set of words for another. Children are not interested either in words or in phrases. They think of the matter alone; and it is right that they should. It is only when the pupil's mind is full of its subject, and is not thinking at all about its phraseology, that he will write in a clear, manly, and sensible way. About mere «style» a young learner neither can think nor ought to think.

This little book is accordingly constructed on a

very simple plan. Part I. teaches the child to write SIMPLE SENTENCES, and Part II. to write COMPLETE SENTENCES.

The subjects given all relate to human life, as it was felt that the more a child's feelings are interested, the better and more clearly he will be likely to express himself.

The MATTER is always given, and to some extent also the FORM. The child has, therefore, only to bring to School with him—written on a slip of paper—the *Outlines* of each story, and the *Phrases* appended to it, and he can there fairly exercise his constructive power in putting these pieces together. It is recommended that the pupil should not be allowed to use the *book* in School.—This plan has been in use for some years with success.

It is believed that the pupil will thus have an opportunity of exercising himself in—

1. Clear and Precise Composition;
2. Clear Thinking; and
3. Spelling.

Most of the Fables and Stories have been re-written, for the purpose of keeping out subordinate sentences and too involved constructions.

The pupil ought to have an exercise in this book at least once a day. The child cannot begin to write his thoughts too early. The free power of making clear, exact, and concise statements about what is in his mind, will infinitely increase his progress—not only in Composition, but in every subject he learns.

SUGGESTIONS TO THE TEACHER.

1. It is earnestly recommended to the Teacher that, the day before an exercise is given, the fable or story which is the subject of the exercise, should be read aloud in class. It should first be read aloud by the best reader in the class, and then by the next two or three.

2. Then each sentence might form the subject of two or three well-put questions.

3. It is tolerably plain that good composition is really the complement of good reading. Both are the result—(1) of a complete sympathy with the subject; and (2) of imitation of the best models. If a pupil can read a sentence with the fullest perception of its meaning, with an exact knowledge of the emphatic word in each clause, with a proper feeling of the relative importance of the different members of the sentence, and of the length of the pause between each,—if, besides, he has a complete sympathy with the matter he is reading about, it is probable that he will be able to reproduce that sentence as well, or nearly as well, as it was written by the author. No number of mechanical directions will produce good reading, if sense and feeling are not present; and no number of rules, hints, or directions, will make a child write good English unless he has previously read it with real interest and care. Good reading will, moreover, accustom

him to a fine perception of the rhythm of a sentence.

4. Each pupil may be called upon to give his own title for the story. The two or three best should be pointed out, and reasons given both by the Master and pupils why they are the best.

5. He should bring the *Outline* and as much of the *Phraseology* as the Teacher thinks necessary to school with him next day, and write his composition-exercise in presence of the Master.

6. The papers may be corrected in the following manner:—

(a.) Let the class be divided into four, six, or eight sections. Let the Master correct the papers of the first or highest section; and let each section correct the papers of the one immediately below it.

(b.) The boys should first mark the errors in spelling, and then place them at the foot of the paper; then read it over again to discover grammatical errors, or errors in English; and then once more to see if the story has been fully told, and without leaving out any important element. The report at the foot of the paper may stand thus:—

Spelling,	6 errors.
Grammar,	2 »
English,	5 »
Omitted,	2 points.

Whole story told in a *dull and lifeless* (*satisfactory, unsatisfactory, abrupt, clear, inoadequade, &c.*) way.

(c.) The Master should then hear appeals and give

places, or enter the (numerical) value of each paper in his Register.

(d.) Or, as it is generally impossible for the Master to correct all the papers himself, he might draw at random six or eight and correct these. The others might be corrected by the writers themselves *with the book open before them*; and the list of errors checked by the higher boys and by the Master.

7. It might be well to keep the exercises of every boy in the class until he has gone through the whole book. He should then go through it a second time, and his two papers on each subject be read and compared by the pupil himself. There is nothing so instructive to ourselves as our own blunders.

After having worked twice through the present little book, he will be fit for the Manual of English Composition.

FACTS TO BE GOT UP BY THE PUPIL
AND
QUESTIONED ON BY THE TEACHER.

1. Every sentence must end with a *full stop*.
2. Every new sentence must begin with a *capital*.
5. If, for any reason, two sentences are thrown into one, they should be separated by a *semicolon*(;). Thus I may say, «I travelled down to Liverpool by

the afternoon train. When the train arrived, I found my father standing on the platform.» Here there are two sentences. But I may throw these into one, and then I shall separate them by a semicolon. Thus: «I travelled down to Liverpool by the afternoon train; and, when the train arrived, I found my father standing on the platform.»

4. *colon* (:) need only be used when a person begins to speak. As. Mr Gladstone rose and said: «Mr Speaker, I beg to be allowed», etc.

5. Make your sentences as *short* as possible; but do not let the ending of them sound harsh or abrupt.

6. *Never change the subject* in the same sentence. Thus, it will not do to say, «Mr Anson met me; and, as I was quite at leisure, I went with him to call upon his uncle». It would be better to say, «I met Mr Anson,» etc.

7. A sentence should have *one principal subject*, and only one.

«The little grey coat was the emperor; and the soldier was marched to the guardhouse, and gave himself up for lost.» Here a sentence ought to have stopped with *emperor*.

8. The pupil must always use *specific* and not general, terms, as *travel* or *ride*, instead of *go*. Therefore,

(a.) He should localise. Instead of saying, «In a certain city,» he should say, «In Liverpool,» «In the west of London,» or wherever the story may probably or naturally have happened.

(b.) He should put round a statement all the circumstances which will give it local colouring, or bring it into prominence. Instead of saying, «The thieves could not be found out,» say, «In spite of all the exertions of the police of the town, the thieves, etc».

(c.) He should give the motive for an action wherever he can. Instead of saying, «The magistrate was anxious to discover them,» say, «The magistrate, annoyed that the power of the law should fail so openly and grossly, determined to use every possible means to discover them.»

9. Avoid all *set* phrases, which are extremely stiff.

(a.) Instead of, «He set about it *in the following manner,*» say, «He lost no time in carrying out his idea (plan, purpose, etc.).»

(b.) Never use *this* and *that* in opposition, or *former* and *latter*. «I have always preferred cheerfulness to mirth; the latter I consider as an act, the former as a habit of the mind.» Either recast the sentence, or write «*the one . . . the other.*»

10. Never use *Present Participles*. They have the appearance of a *tag*, and give an air of looseness and febleness both to the style and to the thoughts.

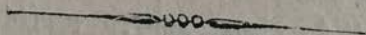
(a.) For «All having met,» write «When all had met.»

(b.) For «The doctor, hearing that his patient was better, did not come again,» write «The doctor heard that . . . and did not come again.»

11. Avoid such words as *therefore*, *thereby*, *consequently*, etc. The reader of the paper must always be credited with intelligence; and the connection between the incidents of the story, or the statements in the paper, is generally clear enough without the use of such expletives as these.

12. Get *all* the facts and circumstances into your mind, and try to feel as if they had happened to yourself, or to some near and dear friend. You will thus be better able to conceive all the necessary circumstances that surrounded the event, the feelings natural to the occasion, and the words that would be most likely to be used by the persons interested.

13. *Avoid the blunt.* Thus, «Lord Pelham, who inhabited a country-seat near London, went home one day,» is a very blunt and abrupt sentence, and has also the drawback of being utterly commonplace. The circumstance mentioned of his going home is not worthy of separate statement—of having a sentence to itself. It ought to be added to some other statement, thus: «As Lord Pelham, who had a country-seat not far from London, was one day going home, he met . . .»

ENGLISH COMPOSITION

PART I.

SIMPLE SENTENCES

1. THE DOG AND THE SHADOW

A DOG stole a piece¹ of meat out of a butcher's shop, and made² off home with it. He had to cross a small plank bridge over a stream³; and he saw his own shadow⁴ in the water beneath. He thought it was another dog, with another piece of meat; and he resolved⁵ to get⁶ hold of that also. He snapped⁷ at the shadow, dropped⁸ his own piece of meat, and so lost all.

OUTLINE.—1. A dog steals a piece of meat. 2. Crossing a brook, he thinks he sees another dog with another piece of meat. 3. He snatches at it, and loses his own.

PHRASEOLOGY.—1. Piece, bit; morsel. 2. Made off, ran away; trotted off; stole away. 3. Stream, river; brook. 4. Shadow, reflection. 5. Resolved, determined; decided. 6. Get hold of, win; obtain; secure. 7. Snapped at, clutched at; snatched at. 8. Dropped, let fall; let go.

2. THE FOX AND THE GRAPES

A fox, just at the time of the vintage, stole¹ into a vineyard. The ripe sunny grapes hung² high above him on the trellised poles. He longed³ to have a bunch. He made⁴ many a spring and many a jump; but they were too high, and at last he had to give⁵ it up. Going⁶ away, he muttered⁷ to himself — «Well! what does it matter⁸? The grapes are sour!»

OUTLINE.—1. A fox goes into a vineyard. 2. He jumps at some ripe grapes. 3. He cannot get at them. 4. He declares they are sour.

PHRASEOLOGY.—1. Stole into, crept softly; made his way into. 2. Hung high, dropped down. 3. Longed, desired earnestly; wished much for. 4. Made a spring, leaped. 5. Give it up, stop. 6. Going away, departing; leaving; moving off. 7. Muttered, mumbled low. 8. What matters it? No matter.

5. THE CREAKING¹ WHEELS

Some oxen were dragging² a loaded waggon along a heavy road, full of stones and ruts. The wheels immediately set up a tremendous³ creaking. «Stupids!» said the driver to the wheels, «what are you groaning for? The oxen have got all the weight⁴ to draw, and they don't utter⁵ a single sound.»

OUTLINE.—1. Some oxen drag a waggon along a stony road. 2. The wheels begin to creak. 3. The driver scolds them.

PHRASEOLOGY.—1. Creaking, jarring; grating. 2. Dragging, pulling; hauling. 3. Tremendous, frightful; terrible. 4. Weight, load; burden. 5. Utter a single sound, make the least cry or noise.

4. THE HARE AND THE TORTOISE.

A hare ¹jeered at a tortoise for the slowness of his pace. But the tortoise ²offered to run her a race any day, and to beat her too. «Agreed,» said the hare; and they ³started at once. The tortoise went off, and ⁴jogged along, without stopping for a moment, at his usual steady pace. The hare ⁵treated the whole matter very lightly. «I will soon ⁶overtake the tortoise,» she said, «so I think I will have a ⁷nap first.» Meanwhile the tortoise ⁸plodded on; but the hare overslept herself. ⁹Suddenly she started up, rubbed her eyes, bounded along the road, and arrived at the ¹⁰goal just in time to see the tortoise there before her.

OUTLINE.—1. A hare laughs at the slowness of a tortoise. 2. The tortoise challenged the hare to race. 3. The hare accepts; but thinks she has time for a nap. 4. The tortoise jogs on, and the hare awakes just in time to see the tortoise win.

PHRASEOLOGY.—1. Jeered at, scoffed at; flouted. 2. Offered, undertook; proposed; challenged. 3. Started, set off; began the race. 4. Jogged, pushed on slowly; crawled. 5. Treated, regarded; looked upon. 6. Overtake, get before; get up to. 7. Nap, snooze; sleep. 8. Plodded, trudged; went. 9. Suddenly, all at once. 10. Goal, winning-post.

5. THE HORSE AND THE STAG.

A horse had the whole ¹range of a ²meadow to himself; but a stag came and ³damaged the ⁴pasture, and the horse was ⁵eager for revenge. Ac-

cordingly, he went to a man, and begged him to help him to ⁶punish the stag. «Willingly,» said the man; «only let me put a bit in your mouth and get upon your back, and I will find the ⁷weapons.» The horse ⁸agreed, the man mounted, and together they hunted down and ⁹killed the stag. But from that time the horse has always been the ¹⁰slave of man.

OUTLINE.—1. A stag injures the pasture of a horse. 2. The horse wants revenge. 3. He goes to a man. 4. The man helps him, but makes him his slave for ever.

PHRASEOLOGY.—1. Range; extent. 2. Meadow, grass field. 3. Damaged, spoiled; injured. 4. Pasture, grass; herbage. 5. Eager, earnest; desirous. 6. Punish, chastise. 7. Weapons, armes. 8. Agreed, assented. 9. Killed, destroyed. 10. Slave, drudge; serf.

6. THE TRAVELLER AND THE HERMIT.

One cold winter day, a traveller ¹called at a hermit's cell, and ²asked for some ³refreshment. The hermit made a fire, put on the pot, and soon ⁴got ready for him some hot soup. The traveller, feeling cold, ⁵put the tips of his fingers in his mouth, and ⁶began to blow upon them «What's that for, my friend?» asked the hermit. «My hands are very cold; I blow on them to ⁷warm them.» Soon after, a basin of hot soup was placed before the traveller; and he began to blow upon that too. «What's the meaning of that now?» said the hermit. «Oh,» ⁸replied the traveller, «the soup is very hot, I do this to cool it.» «What!» ⁹exclaimed the hermit, ¹⁰star-

ting up in a rage, «Do you blow hot and cold with the same mouth? Out of my house, sir! I will have nothing more to do with you.»

OUTLINE.—1. A traveller visits a hermit. 2. He blows on his fingers to warm them. 3. The hermit gives him some hot soup. 4. He blows on the soup to cool it. 5. The hermit in a rage puts him out of his cell.

PHRASEOLOGY.—1. Called at, came to; arrived at, visited. 2. Asked for, requested; begged for. 3. Refreshment, food; nourishment; something to eat. 4. Got ready, prepared; cooked. 5. Put, placed. 6. Began. commenced; set to work. 7. Warm, to make hot. 8. Replied, answered. 9. Exclaimed, cried. 10. Starting up, jumping up.

7. THE FARTHING RUSHLIGHT.

A rushlight had grown fat and ¹saucy with too much grease, and ²boasted a great deal one evening before a large ³company. «I shine brighter,» he said, «than the sun, the moon, and all the stars.» At that very ⁴moment, a ⁵puff of wind entered the room and blew him out. The master of the house ⁶kindly lighted him again and said, «Shine on, friend rushlight, but hold your tongue. The lights of heaven are never ⁷blown out.»

OUTLINE.—1. A fat rushlight boasts. 2. A puff of wind blows him out. 3. The master of the house lights him again, and gives him advice.

PHRASEOLOGY.—1. Saucy, pert; insolent. ²2. Boasted.

bragged. 3. Company, party; number of people. 4. Moment; instant. 5. Puff, gust; whiff; breath. 6. Kindly, politely, benevolently. 7. Blown out, put out; extinguished.

8. THE 'TRUSTY DOG.

A thief threw a ² bit of meat to a watch-dog in his master's court-yard, in the hope of ³silencing his bark. But the mastiff ⁴disdained to be ⁵bribed. «What!» said the mastiff, «you want to ⁶stop my mouth, I suppose, and to keep me from barking in the ⁷service of my master. You are much ⁸mistaken; your sudden ⁹kindness ¹⁰means no good; and, depend upon it, I shall be more on my guard than ever.» The thief ¹¹slunk off, ¹²heartily ashamed for once in his life.

OUTLINE.—1. A thief throws a piece of meat to a watch-dog 2. The watchdog refuses to take it. 3. Speech of the mastiff. 4. Result.

PHRASEOLOGY.—1. Trusty, faithful; honest. 2. Bit, morsel; piece. 3. Silencing, quieting. 4. Disdained; scorned; spurned. 5. Bribed, corrupted. 6. Stop, close. 7. Service, employment; interest. 8. Mistaken, are wrong. 9. Kindness, benevolence. 10. Means, signifies; implies. 11. Slunk off, decamped; sneaked off. 12. Heartily keenly; acutely.

9. A DOG'S REVENGE.

A young Frenchman was ¹desirous to get rid of his dog, and for this purpose took it along with him to the river Seine. He hired a boat, ²rowed out

into the middle of the stream, and threw his poor friend into the water. The dog tried to climb up the side of the boat; but his master, struck him over the paws, and pushed him back again and again into the river. At last, in one of these ³struggles with the dog, he fell himself into the water, and was just going to drown. But the dog at once ⁴abandoned the boat, swam towards his master, ⁵seized him by the collar, and ⁶held his head above water. At last ⁷assistance arrived; and both master and dog returned home—the master ⁸repentant, and the dog doubly happy.

OUTLINE.— 1. A Frenchman wants to drown his dog. 2. Flings him into the Seine. 3. The dog tries to get into the boat. 4. The master strikes him, and falls in. 5. The dog saves him.

PHRASEOLOGY.— 1. Desirous, eager; anxious. 2. Rowed, pulled; sculled. 3. Struggles, violent attempts; exertion; efforts. 4. Abandoned, let go; left; forsook. Seized, grasped; took of. 6. Held, kept; sustained. 7. Assistance, help; aid; relief, 8. Repentant, contrite; with softened heart.

10. THE FOX AND THE EAGLE.

An eagle once flew away with the ¹cubs of a fox, and ²carried them to her eyry. The fox ran after her, and begged and ⁵implored her to have mercy on her and on her little ones. But the eagle's eyry was on the top of a very high tree; and the eagle thought herself quite ⁴safe, and paid no ⁵attention to her cries.

But the fox was ⁶cunning; and her natural cunning was ⁷sharpened by her ⁸maternal affection and her grief. She ⁹snatched a burning ¹⁰torch from a woodman's fire, and threatened to set fire to the tree. Upon this, the eagle not only ¹¹restored the cubs to the fox, but was glad to beg and pray for the lives of her own young ones.

OUTLINE.— 1. An eagle carries off the cubs of a fox to her nest in a tree. 2. The fox implores her to have mercy, but in vain. 3. The fox snatches a torch, and threatens to set fire to the eagle's tree. The eagle relents and has to beg the lives of her own young.

PHRASEOLOGY.— 1. Cubs, young ones. 2. Carried, brought; conveyed. 3. Implored, entreated; besought. 4. Safe, secure. 5. Attention, heed; notice; regard. 6. Cunning, sly; crafty. 7. Sharpened, made eager; strengthened. 8. Maternal, motherly. 9. Snatched, seized; clutched. 10. Torch, fagot. 11. Restored, gave up; returned.

11. BRAVERY.

Captain Douglas commanded H. M. S. *Royal Oak*. In an ¹engagement with the Dutch, he had ²received orders to ³defend his ship to the last. At last his vessel caught fire; but in the heat of battle, the admiral ⁴omitted to give the signal to ⁵abandon her. His officers ⁶tried to induce him to leave the ship, but in vain. To all their ⁷entreaties he only ⁸replied: «A Douglas cannot quit his ⁹post without orders.» The ship blew up; and he perished with her.

*Her Majesty's Ship.

OUTLINE — 1. Captain Douglas was the captain of a man-of-war. 2 In a battle with the Dutch he has orders to fight his ship to the last. 3. The ship takes fire. 4. Captain Douglas refuses to quit his post, and perishes with the ship.

PHRASEOLOGY — 1. Engagement, battle. 2. Received, got. 3. Defend, fight. 4. Omitted, neglected; forgot. 5. Abandon, leave; forsake. 6. Tried, attempted; eudeavoured. 7. Entreaties, requests; prayers. 8. Replied, answered; rejoined. 9. Post, station; place.

12. HARD WORK.

Gustavus Adolphus, the great king of Sweden, was ¹besieging Stettin one severe winter. The ground was frozen very hard; and in one of his rounds, Gustavus came upon a soldier at work on the ²fortifications. «Well, my friend,» said Gustavus; «how are you getting on!» «Very slowly,» replied the soldier; «the ground is very hard, and it is ³terrible work digging here.» «Nonsense,» answered the king; «a rock is soft to a ⁴persevering workman; and soft ground is hard digging to ⁵laziness and self-indulgence.»

OUTLINE — Gustavus Adolphus besieges Stettin. 2. He goes round to examine the progress of the work. 3. Has a talk with a soldier. 4. The soldier complains of the hard work, and the bitter winter. 5. The king's reply.

PHRASEOLOGY — 1. Besieging, attacking; investing. 2. Fortifications, intrenchments; siege-works. 3. Terrible, frightful; awful. 4. Persevering, steady; industrious. 5. Laziness, slothfulness; indolence.

15. THE LITTLE SPARROW.

Two children were sitting one evening in early spring in their nursery. ¹Suddenly they heard an odd rustling noise, and a young sparrow ²fell down the chimney at their feet. It ³hopped over the fender, and then away under the bed.

The children ⁴tried to induce it to come out by ⁵offering it crumbs; but it would not, and ⁶remained there all night. Next morning, the children heard a ⁷violent tapping at the window. They looked out, and were ⁸astonished to see two sparrows knocking at the window with their beaks. They ⁹opened the window and let them in. They were the father and mother of the little sparrow.

They hopped in, hopped all round the room, chirping and ¹⁰calling; and the little one under the bed began to chirp in ¹¹answer to them. ¹²Presently he popped out; and the three began a ¹³lively ¹⁴conversation. Then the little one hopped up on the window-sill; and the two old birds ¹⁵followed it. Upon this, the children opened the window again, and the birds flew away with the young sparrow between them.

They often came back for crumbs; and the children and the sparrows formed a lasting friendship.

OUTLINE.— A young sparrow falls down a chimney. 2. It hops under a bed. 3. In the morning comes a tapping at the window. 4. The children open the window, and two old birds hop in. 5. They converse with the young one, and take it away. 6. Friendship between the children and the birds.

PHRASEOLOGY.— 1. Suddenly, all at once. 2. Fell, tumb-

led; came down. 3. Hopped, jumped; skipped. 4. Tried, attempted. 5. Offering, holding out to; giving; putting before. 6. Remained, stayed; stopped. 7. Violent, forcible; impetuous; furious. 8. Astonished: amazed; surprised. 9. Opened, unbarred; unclosed. 10. Calling, inviting. 11. Answer, reply. 12. Presently, immediately; shortly. 13 Lively, brisk; animated. 14. Conversation, talk; chat. 15. Followed, accompanied; attended.

14. TRUE TILL DEATH.

A spaniel and a little boy were very great friends. They were ¹constant playmates, and many a ²pleasant excursion they had together in the country. The dog fetched and ³carried at the slightest sign from his little master, and ⁴seemed to ⁵understand all that was said to him.

One spring the boy ⁶caught a severe illness, and died; and the dog ⁷followed the funeral ⁸procession to the grave in ⁹silent sorrow. For several days after the animal was ¹⁰missed from home; but at last he returned, and began to look round the house as if in ¹¹search of something. He went away again, and returned again; and so it ¹²continued for some weeks. At last the family began to miss several of the old playthings of the dead boy. They ¹³watched the dog, and one day saw him ¹⁴seize his young friend's pegtop, and run off with it to the ¹⁵graveyard.

They followed the dog, and found him ¹⁶lying on his friend's grave. He had ¹⁷scraped a hole in the little mound, and there in the hole they found a cap,

a pair of shoes, a hammer, a ball, and several marbles.

They took the poor dog away, and ¹⁸shut him up at home; but he ¹⁹refused his food, and did nothing but ²⁰moan piteously. At last they could ²¹stand his moans no longer, and let him go. He ran off to the grave, and remained there till he died.

OUTLINE.— 1. A little boy had a spaniel. 2. The boy dies. 3. The dog disappear. 4. He returns to the boy's home again and again. 5. The boy's playthings disappears. 6. They are found in a hole in the grave. 7. The dog is taken home, but is miserable. 8. He is let go, and returns to the grave. 9. He remains there till he dies.

PHRASEOLOGY.— 1. Constant, perpetual. 2. Pleasant, happy; delightful. 3. Carried, brought; conveyed. 4. Seemed, appeared. 5. Understand, know; comprehend. 6. Caught, took; was seized with. 7. Followed, attended; accompanied. 8. Procession, party; company. 9. Silent, quiet; dumb. 10. Missed, lost; absent. 11. Search, quest; pursuit. 12. Continued, went on; lasted. 13. Watched, looked after. 14. Seize, clutch. 15. Grave-yard, church-yard; burial-ground, cemetery. 16. Lying, resting; stretched out. 17. Scraped, scooped; scratched. 18. Shut, confined. 19. Refused, rejected; declined. 20. Moan, lament; howl. 21. Stand, endure; bear.

15. THE MOTHER-SNIPE.

One morning a sportsman ¹went out upon a moor to shoot, and he met with a snipe on the ²edge of a small ³lake.

«Friend,» said the snipe, «whatever you ⁴shoot, do not shoot my children.» «How shall I know your

children?» replied the sportsman, «what ³are they like?» «Oh!» said the snipe, «mine are the prettiest children in the whole ⁶moor!» «Very well, then,» said the sportsman, «I shall know them; I will ⁷take care not to shoot them; do not you be afraid.»

Towards ⁸evening he was going home with a whole string of young snipes in his hand; and the old mother-snipe met him again.

Oh dear! oh dear!» said the snipe, «why did you shoot my children after all?» «What! these your children?» replied the sportsman; «why, I shot the ugliest!» «Alas! alas!» said the snipe, «are you no ⁹wiser than that? Every mother thinks her own children the ¹⁰prettiest!»

OUTLINE.— 1. A snipe meets a sportsman. 2 Request of the snipe. 3. Promise of the sportsman. 4. The sportsman breaks his promise. 5. They meet in the evening. 6. Conversation.

PHRASEOLOGY.— 1. Went out, set out. 2. Edge, border; margin. 3. Lake, pool; tarn. 4. Shoot, kill; slay. 5. Are like, resemble. 6. Moor, heath; waste. 7. Take care, be cautious; take heed. 8. Evening, nightfall; dusk. 6. Wiser, more knowing. 10. Prettiest, fairest; comeliest.

16. THE KITE AND THE PIGEONS.

Some pigeons had long ¹lived in fear of a kite. But, by being ²constantly on the alert, and ³keeping near their dovecot, they for a long time contrived to ⁴escape the attacks of the enemy. At last the

kite, finding his open ⁵attacks unsuccessful, ⁶determined to ⁷employ cunning. «Why,» said he, «lead this life of ⁸constant anxiety? Make me your king; and I will keep you safe from the attacks of every ⁹enemy.» The ¹⁰silly pigeons ¹¹trusted to his fine ¹²professions, and called him to the throne. ¹³Firmly seated there, he began to exercise his ¹⁴royal privileges and prerogatives by ¹⁵devouring a pigeon a-day. One by one the happy family fell a ¹⁶victim to the ¹⁷greed and cruelty of their monarch. The last was heard to ¹⁸mutter just before his own ¹⁹doom, «We were fools; and it serves us right.»

OUTLINE.— 1. A family of pigeons lived in constant fear of a kite. 2. The kite offers to be their king. 3. They foolishly accept. 4. Consequences. 5. Reflections of the last pigeon.

PHRASEOLOGY.— 1. Lived, been; remained. 2. Constantly, always; invariably. 3. Keeping, staying; stopping. 4. Escape, avoid; shun. 5. Attacks, onsets; assaults. 6. Determined, resolved; decided. 7. Employ, exercise; make use of. 8. Constant, invariable; unceasing. 9. Enemy, foe; adversary. 10. Silly, foolish; stupid. 11. Trusted to, had faith in; believed in. 12. Professions, assertions; asseverations. 13. Firmly, securely; stably. 14. Royal privileges, regal rights. 15. Devouring, eating; gobbling up. 16. Victim, sacrifice; prey. 17. Greed, voracity; gluttony. 18. Mutter, mumble; speak low. 19. Doom, death; destruction.

17. THE WOLF AND THE CRANE.

A wolf, while devouring his prey with ¹unusual greed, got a bone ²stuck in his throat. He ran

up and down in the greatest ²agony, beseeching every ⁴animal on the road to relieve him, and hinting a ⁵promise of a very handsome reward. At last he met a crane. She was ⁶moved by his pain and his promises, ventured her long neck down his throat, and ⁷drew out the bone. She then ⁸modestly asked for the promised ⁹reward. Upon this the wolf grew ¹⁰furious. «Ungrateful and ¹¹impudent creature! You have had your head in the jaws of a wolf, and you drew it out safe again—and yet you ¹²ask for a reward!»

OUTLINE. 1 · A wolf got a bone stuck in his throat. 2 · He offers a reward · 3 · The crane undertakes to be surgeon. 4 · After the operation she asks for the reward · 5 · The wolf's reply ·

PHRASEOLOGY.— 1 · Unusual, unwonted. 2 · Stuck, fixed; fastened. 3 · Agony, torture; suffering. 4 · Animal, creature; beast · 5 · Promise, assurance; pledge · 6 · Moved, influenced; incited. 7 · Drew out, extracted; took out · 8 · Modestly, bashfully; diffidently. 9 · Reward, recompense; remuneration · 10 · Furious, savage; exasperated · 11 · Impudent unblushing; shameless · 12 · Ask for, demand; request.

18. THE ANT AND THE GRASSHOPPER.

One cold frosty day, an ant was ¹dragging out of her ²store some corn to dry in the winter sun. A grasshopper, perished with hunger, was passing, and ³besought the ant for the smallest ⁴morsel to keep him in life. «What were you doing,» said the ant, «all last summer?» «O!» replied the grasshopper, «I was not ⁵idle; I kept singing all the summer

long.» «Did you?» said the ant, laughing and
‘shutting the door of her granary, «you were
singing all summer? Then you can dance all
winter.»

OUTLINE.— 1. A grasshopper meets an ant one winter day,
and begs from her. 2. The ant’s question. 3. The grasshopper’s
answer. 4. The ant’s reply.

PHRASEOLOGY.— 1. Dragging, pulling; drawing. 2. Store,
hoard; stock. 3. Besought, entreated; petitioned. 4. Morsel,
bit; crumb. 5. Idle, lazy; slothful. 6. Shutting, closing; bol-
ting. 7. Granary, corn-store; barn; garner. 8. Dance, skip;
caper.

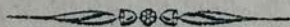
19. PERSEVERANCE

Robert the Bruce, in Kg of Scotland, had been
‘defeated by the English forces again and again.
After one of these battles, he was ²parted, in the
hurry and confusion of flight, from his ²attendants;
and he took shelter for the night in a farmer’s barn.
Next morning, on awaking, his eye ⁴happened to fall
upon a spider climbing up a beam in the roof. The
spider fell, but instantly made a second ⁵attempt.
Again he fell; and again he at once began a new
attempt to climb. The king’s curiosity was ⁶excited,
and he could not take his eyes off the little ⁷insect.
Twelve times did it try the difficult task, and twelve
times it was beaten back. «Will it try again?»
thought the king. It did, and the thirteenth time
it ⁸succeeded. The king was ⁹startled by the like-
ness to his own ¹⁰experience. He too had made

twelve attempts to drive the English out of his country, and twelve times had he been defeated. He ¹determined to imitate the spider, and to try once more. He ²assembled his scattered follovers, and soon after fought and won the ³decisive battle of Bannockburn. The English king had to leave the country, and the ⁴independence of Scotland was secured.

OUTLINE — 1. Defeat of Robert the Bruce. 2. He takes refuge in a barn. 3. He sees a spider in the morning. 4. What the spider did. 5. Bruce's reflections. 6. The battle of Bannockburn.

PHRASEOLOGY — 1. Defeated, beaten; worsted. 2. Parted, separated; wandered away from. 3. Attendants, followers; servants; suit. 4. Happened, chanced. 5. Attempt, trial; endeavour. 6. Excited, roused; stirred up. 7. Insect, tiny creature. 8. Succeeded, triumphed; gained or won its points. 9. Startled, surprised. 10. Experience, past history. 11. Determined, resolved. 12. Assembled, got together; collected; gathered; mustered. 13. Decisive, quite successful. 14. Independence, freedom; liberty.

PART II

COMPLEX SENTENCES.

1. THE LECTURE

One hot summer day, a boy was bathing in a river, and got out of his depth. A gentleman was ¹passing, and the boy called out ²loudly to bid for help. The gentleman began to ³read the boy a lecture on his ⁴rashness and folhardiness in ⁵venturing into deep water when he could not swim. But the boy ⁶cried out, «O save me now, sir, and read me the lecture when I have got to ⁷land.»

OUTLINE.— 1. Boy bathing. 2. Gets out of his depth. 3. Is drowning. 4. A gentleman passes. 5. Lecture. 6. What the boy said.

PHRASEOLOGY.— 1. Passing, coming by; walking past. 2. Loudly, in a loud voice; vociferously. 3. Read, give; deliver. 4. Rashness, temerity; recklessness. 5. Venturing, going. 6- Cried out, exclaimed; shouted. 7. Land, shore.

2. THE THREE OPINIONS.

In ancient times, the Persian army was ¹marching upon a little town in Greece. A ²council of the

citizens was called to discuss³ the best means of fortifying⁴ it. A bricklayer gave it as his opinion that brick was the best material⁵ for the purpose. A carpenter⁶ rose, and begged leave to suggest⁷ that timber would be much better. Upon this, a tanner started up, and shouted from the farthest end of the room: «Gentlemen, when all is said that can be said, you will find there is nothing like leather.»

OUTLINE. — 1. The Persian army is going to attack a small town in Greece. 2. Meeting and consultation of the inhabitants. 3. Opinions of the bricklayer, carpenter, and tanner.

PHRASEOLOGY. — 1. Marching upon, going to attack. 2. Council, a meeting or assembly for the purpose of deliberating; senate. 3. Discuss, examine into; inquire; seek into. 4. Fortifying, making stronger; strengthening with works. 5. Material, substance. 6. Carpenter, joiner. 7. Suggest, advise; recommend.

3. HELP EACH OTHER

An ant was drinking¹ at a fountain, and fell in. He was just drowning², when a dove, which happened to be sitting on a neighbouring tree, plucked³ off a leaf, and dropped⁴ it in front of the ant. He mounted on it, and was soon wafted⁵ safely ashore. Soon after, a fowler was spreading⁶ his net, and had nearly⁷ caught the dove, when the ant crept⁸ up to him and bit him in the heel. The fowler gave a great start, and dropped his net; and the dove at once saw the net, changed⁹ her course, and flew safely away.

OUTLINE. — 1. An ant drinking, falls into a fountain. 2. The dove plucks off a leaf. 3. The ant gets safe to shore. 4. A fowler tries to catch the dove. 5. The ant bites his heel. 6. Narrow escape of the dove.

PHRASEOLOGY.— 1. Drinking, sipping water. 2. Drowning, going down. 3. Plucked off, snipt off; cropt off; tore away. 4. Dropped it, let it fall. 5. Wafted, conveyed. 6. Spreading, setting. 7. Caught, captured; got possession of; taken. 8. Crept, crawled. 9. Changed, altered; shifted.

4. A FILIAL RAT.

A gentleman was walking in a meadow¹ one summer evening, and suddenly came upon a great² troop of rats in the act of migrating from one place to another. He stood perfectly still, and the whole band passed³ close to him. He was very much astonished⁴ to see an old blind rat, which held a piece⁵ of stick at one end of his mouth, while a younger rat had hold of the other end of it; and in this way was leading⁶ his blind companion⁷.

OUTLINE.— 1. A gentleman is walking in a field one summer evening. 2. He sees a large number of rats travelling across it. 3. Filial behaviour of a young rat to an old blind one.

PHRASEOLOGY.— 1. Meadow, field. 2. Troop, band; number; swarm. 3. Passed, went: moved. 4. Astonished, amazed; thunderstruck. 5. Piece, bit. 6. Leading, guiding; conducting. 7. Companion, comrade; mate; friend; father; mother.

5. THE FAITHFUL DOG.

Mr Williams, when staying¹ at a country inn, took² out his purse to pay a small bill, and, while doing so, unknowingly³ dropped a sovereign upon

the floor. He left the inn to buy⁴ a hat in the neighbouring town; and only discovered his loss in the hatter's shop. On his return to the inn, he was told that there must be something⁵ the matter with his dog, that he was behaving⁶ very strangely, and that, while he positively refused⁷ to eat his dinner, which had been brought him, he would allow no one to take it away. His master at once went up to the room; and the dog rushed⁸ towards him, and dropped a sovereign at his feet. He then ran up to his platter, and devoured¹⁰ his dinner with all the eagerness of a hungry dog.

OUTLINE.— 1. Mr Williams drops a sovereign in an inn. 2. He then goes out to shop. 3. He returns to the inn, and is told that his dog refuses all food. 4. He goes up to his room, and the dog drops the sovereign at his feet. 5. Dog then rushes off to his dinner.

PHRASEOLOGY.— 1. Staying, residing; stopping at. 2. Took out, pulled out; drew out. 3. Unknowingly, unconsciously; without being aware. 4. Buy, purchase; procure. 5. Something the matter with, something wrong with. 6. Behaving, acting; conducting himself. 7. Refused, would not; declined. 8. Rushed, darted; hastened; scampered up. 9. Platter, dish; plate; trencher. 10. Devoured, gobbled up; ate; fell to work on.

6. THE OLD HOUND.

An old hound had become¹ worn out with years and work. He had been a good dog in his time, and had done his master excellent² service in the

field against all kinds of wild⁵ animals. One day his master and he were hunting⁴ a wild boar. The hound seized the beast by the ear; but his teeth gave⁵ way, he let go his hold, and the boar escaped⁶. His master hurried⁷ up, began to scold⁸ him severely, and was just going to beat⁹ him. «Spare¹⁰ your old servant», said the feeble dog; «it was my strength and not my will that failed¹¹ me. Remember¹² what I was, and do not abuse¹³ me for what I am».

OUTLINE.— 1. An old hound went out to hunt, seized a boar, and let him go. 2. His master abuses him. 3. Remonstrance of the hound.

PHRASEOLOGY.— 1. Worn out, disabled. 2. Excellent, valuable; capital. 3. Wild, savage. 4. Hunting, chasing; pursuing. 5. Gave way, failed. 6. Escaped, got off; made off. 7. Hurried, hastened; came running. 8. Scold, rate; abuse. 9. Beat, chastise; punish. 10. Spare, pity; feel for. 11. Failed, was deficient. 12. Remember, recollect; call to mind. 13. Abuse, upbraid; ill-treat.

7. THE LION AND THE MOUSE

A lion was one day sleeping¹ in his lair, when he was suddenly and unpleasantly² awakened by a mouse running³ over his face. The lion clapped⁴ his paw upon the little creature⁵, and was about to kill⁶ it, when the mouse piteously⁷ begged him to spare one who had offended⁸ him quite unintentionally⁹. The lion, smiling at the little prisoner's fright, generously¹⁰ let him go. Not long after, the

lion, when out hunting in the woods, fell into a snare¹¹; and, finding that he could not escape¹², he set up a roar that made the whole forest resound with its terrible echo. The mouse recognised¹³ the voice of his old preserver¹⁴, ran to the spot, set¹⁵ to work at once to nibble¹⁶ the knots in the cord that bound¹⁷ the lion, and in a few minutes his friend was at liberty. Small service¹⁸, if true service, may be very good service.

OUTLINE. — 1. A sleeping lion is awakened by a mouse running over his nose. 2. The lion is going to kill him, but the mouse points out to him that he acted quite unintentionally. 3. The lion releases him. 4. The lion falls into a snare, and sets up a loud roar, which the mouse hears. 5. He runs up and releases the lion.

PHRASEOLOGY. — 1. Sleeping, slumbering. 2. Unpleasantly, disagreeably; provokingly. 3. Running, scampering; racing. 4. Clapped, put; placed. 5. Creature, animal. 6. Kill, destroy; put to death. 7. Piteously, pathetically; affectingly. 8. Offended, incensed; irritated. 9. Unintentionally, unwittingly; undesignedly. 10. Generously, magnanimously. 11. Snare, toils; net. 12. Escape, get away; make off. 13. Recognised, knew; distinguished. 14. Preserver, protector. 15. Set to, fell to; began. 16. Nibble, gnaw. 17. Bound, tied; confined. 18. Service, good; benefit.

8. THE TREES AND THE AXE

A woodman¹ came into the forest, and asked trees to give him a handle for his axe. The request² seemed a very reasonable and modest one, and they all agreed. The ash was selected³ to supply⁴ the

handle. No sooner had the woodman fitted⁵ his axe, than he began to lay⁶ about him on every side, and to fell⁷ the noblest trees in the wood. Then the trees saw their mistake⁸, and the oak whispered⁹ to the cedar: «Friend cedar, we were much in the wrong. The first concession¹⁰ has lost all; and, if we had not sacrificed¹¹ our humble neighbour, we might have stood for ages yet ourselves.»

OUTLINE.— 1. A woodman asks the trees for a handle to his axe. 2. They agree to give it him, and select the ash to provide it. 3. The woodman now begins to fell all the noblest trees in the forest. 4. Reflections of the oak to the cedar.

PHRASEOLOGY.— 1. Woodman, forester; woodcutter. 2. Request, petition; suit; prayer; appeal. 3. Selected, chosen; fixed upon. 4. Supply, furnish; provide. 5. Fitted, got ready, adjusted. 6. Lay about, attack; assault; fall upon. 7. Fell, cut down. 8. Mistake, error; fault; blunder. 9. Whispered, spoke softly to; murmured gently to. 10. Concession, yielding; grant. 11. Sacrificed, given up.

9. THE FARMER'S WILL.

A farmer, on the point of death, called all his sons around his bed. «My sons», he said, «I am dying, and I wish you to inherit¹ all my property². All I have to leave³ you, you will find buried⁴ in the vineyard.» The sons, after their father's funeral, immediately set to work to find the hidden treasure which they supposed⁵ their father meant to leave them. They dug up every inch of the vineyard, and left no stone unturned. They found no treasure⁶;

but the vines, strengthened by this thorough tillage, yielded⁸ the finest vintage that had ever been seen in that vineyard, and repaid⁹ the young men for their labour more than fifty-fold. Then the eldest son said: «I think I see what the old man meant¹⁰.»

OUTLINE.— 1. A farmer on the point of death calls his sons around him. 2. He tells them that all he has got to leave them will be found buried in the vineyard. 3. The sons dig the whole vineyard up, but find nothing. 4. But the crop of vines is far better than any they ever had before. 5. Remark of the eldest son.

PHRASEOLOGY.— 1. Inherit, succeed to. 2. Property, goods; wealth; possessions. 3. Leave, bequeath; make over to; settle upon. 4. Buried, interred. 5. Supposed, fancied; guessed; surmised; conjectured. 6. Treasure, money; hoard. 7. Strengthened, made strong; invigorated; refreshed. 8. Yielded, returned; produced. 9. Repaid, paid back. 10. Meant, intended; designed; had in view.

10. THE HOUSE-DOG AND THE WOLF.

A lean¹ half-starved wolf happened to meet a plump² well-fed house-dog one bright³ moonshiny night. «Good evening!» said the wolf. «How do you do?» replied the dog. After some further conversation⁴, the wolf began, «How is it, my friend, that you look⁵ so seleg? Here am I travelling⁶ about everywhere, and working⁷ hard night and day for a living; and yet I am almost always on the point of starving⁸.» «Well», replied the dog, «if you want to be as comfortable⁹ as I am, you have only to do

as I do.» «Indeed, and what is that?» «Why, nothing, except to guard¹⁰ the master's house and keep¹¹ off thieves.» «With all my heart; for at present¹² I have but a hard time¹² of it. The frosts and rains, and the rough¹⁴ life in the woods are too much for me. I should be very glad to have a dry roof¹⁵ over my head, a warm bed, and a good dinner now and then.» Very well», replied the dog, «then you have only to come with me.» As they were jogging¹⁶ along together, the wolf happened to notice¹⁷ a mark round his friend's neck. «What is that mark on your neck, if you please?» «Pooh! nothing at all,» said the dog. «Nay; but do tell me.» «Oh! just a trifle¹⁸, the mark of the collar my chain is fastened¹⁹ to.» «Chain! you don't mean to say they chain you up? That you cannot rove about where and when you please?» «Why, not exactly²⁰ perhaps. They think me rather fierce²¹, and tie me up in the day-time; but at night I can go where I like²². Then I have all kinds of titbits²³. I get the scraps²⁴ off my master's plate; and I am such a favourite that—what is the matter? where are you going?» «Good-bye²⁵ to you,» said the wolf; «I am very much obliged; but I much prefer²⁶ liberty with a dry bone to luxury²⁷ and comfort in chains²⁸.»

OUTLINE.— 1. A dog and wolf happen to meet. 2. Conversation: the wolf complains of his hard life, and asks how the dog happens to be so fat. 3. The dog explains. 4. The wolf agrees to go with him. 5. But he spies the collar-mark. 6. Conversation. 7. Result.

PHRASEOLOGY.— 1. Lean, scraggy; thin. 2. Plump, fat. 3. Bright, clear. 4. Conversation, talk; chat. 5. Look, seem; appear. 6. Travelling, trudging; tramping. 7. Working, toiling; labouring. 8. Starving, being famished. 9. Comfortable, well-off. 10. Guard, watch; protect. 11. Keep off, keep away; drive away. 12. At present, now. 13. Hard, toilsome; laborious. 14. Rough, rude; severe. 15. Roof, cover; house. 16. Jogging, trotting; walking; trudging. 17. Notice, mark; observe. 18. Trifle, mere nothing. 19. Fastened, tied to; attached. 20. Exactly, precisely; just so. 21. Fierce, violent; ferocious. 22. Like, please; have a mind. 23. Tit-bits, dainties; treats. 24. Scraps, remains; fragments. 25. Good-bye, farewell; adieu. 26. Prefer, choose rather; fancy. 27. Luxury, enjoyment; soft living. 28. Chains, fetters.

41. CONSCIENCE REVEALS ALL.

A large quantity of cotton had been stolen from a village near Surat, in India; and, in spite¹ of all the exertions of the police of the town, the thieves could not be found out. One of the magistrates, annoyed² that the power of the law should fail so openly and so grossly, determined to use every possible means to discover³ the offenders. Plan after plan failed⁴, however, until he hit⁵ one day upon a novel idea.

He invited⁶ all the men of the village, rich and poor, small and great, to a feast in the town-hall of the place. When all had met, and were⁷ taking their seats at the table, the magistrate looked the company straight in the face, and said, «What ill-bred⁷ fellows these men are, to come to the feast with the stolen cotton sticking⁹ in their beards!»

The thieves immediately put¹⁰ their hands to their beads, and thus convicted¹¹ themselves in the presence of the whole assembly¹².

OUTLINE. — 1. A quantity of cotton has been stolen. 2. The thieves cannot be discovered. 3. A magistrate hits upon a new plan. 4. He asks all the men of the village to meet him at the town-hall. 5. His remark when there. 6. Result.

PHRASEOLOGY. — 1. In spite of, notwithstanding; in defiance of. 2. Annoyed, disquieted; pained; irritated. 3. Discover, find out; detect; hit upon. 4. Failed, came to nothing, fell short. 5. Hit upon, discover. 6. Invited, asked; requested. 7. Were taking their seats, were sitting down. 8. Ill-bred, unpolite; bad-mannered. 9. Sticking in, hanging to. 10. Put, placed. 11. Convicted, condemned; betrayed themselves. 12. Assembly, meeting; company.

12. A MONKEY DETECTIVE

A Madrassée had a monkey which he was very fond of. 'The man had occasion to go on a journey² to Calcutta; and he took with him money and jewels, and friend the monkey. Some rogues determined to rob him of everything he had; and accordingly they lay in wait for him and murdered him. Having secured⁵ the money and jewels, they threw the body of the man into a dry well, and, after covering it up with twigs and dry leaves, went home. The monkey, who had taken refuge in the top of a tree, was a spectator of the whole proceedings; and when the murderers departed⁴, he came down and made⁵ his way to the magistrate's house, and by his cries

and moans attracted the attention of that functionary. Inviting the magistrate by dumb signs to follow him, the monkey went to the well and pointed downwards. The magistrate thereupon got men to go down⁶, and of course the body was discovered. The monkey then led the men to the place where the jewels and money were ⁷buried. He then took them to the bazaars; and, as soon as he caught sight of one of the murderers, he ran after him, bit him in the leg, and would not let him go till he was ⁸secured. In this way all the murderers were caught.

OUTLINE.— 1. An Indian has a monkey of whom he is very fond. 2. They take a journey together, and the man is murdered. 3. The monkey sees the murder, and makes his way to the magistrate's house. 4. He induces the magistrate to follow him, points out the dead body and the buried jewels. 5. He is taken to the bazaar, and detects the murderers.

PHRASEOLOGY.— 1. Very fond of, petted; made much of. 2. To go on a journey, to make a journey; to travel. 3. Secured the money, taken it from him. 4. Departed, left; ran away. 5. Made his way to, made for; crept up to. 6. Go down, descend. 7. Buried, concealed; hidden. 8. Secured, laid hold of; arrested.

13. THE FROGS WHO ASKED FOR A KING.

Long, long ago, when animals could still speak and use their reason, the frogs ¹met together to ask Jupiter for a king. They were ²tired of too much liberty, and wearied with their republic. Jupiter contemptuously ³threw down a log into the lake. The

tremendous splash made a revolution in the watery commonwealth, and ⁴was the ruin of many a ⁵peaceful home. The frogs ⁶skurried off in every direction, and got as far away from their fearful monarch as they could. At last an old frog, ⁷with more courage than the rest, popped his head above the water, and ⁸took a survey of the new king from a respectful distance. He then swam slowly and cautiously towards it, and by and by others gained courage to ⁹follow his example. Gradually they gathered round it swam up close, and found that the log lay ¹⁰perfectly still, and showed no sign whatever of motion, At last crowds of the youngest frogs climbed upon it, played at hide-and-seek over and under it, and treated it with perfect contempt.

The more influential frogs now petitioned Jupiter for another and a more active and able king. Upon this he sent them a stork. The new king no sooner ¹¹reached his seat of government, than he began ¹²to lay hold of his subjects, and to devour them one by one. Escape was impossible. They then implored Mercury to carry a private message to Jupiter, and to ask him ¹³to have pity on them. But Jupiter replied that they had brought their punishment on themselves, and that they ought to have been contented with their ¹⁴natural condition.

OUTLINE.— 1. The frogs ask Jupiter for a king; motives. 2. King Log; terror; gradual advances; final familiarity. 3. Dissatisfaction of elder frogs; new request. 4. King Stork; consequences. 5. New petition through Mercury; reply of Jupiter.

PHRASEOLOGY.— 1. Met together, assembled; called a meeting. 2. Tired of, wearied; disgusted with; sick of. 3. Threw down, pitched; hurled. 4. Was the ruin of, brought ruin on; ruined; brought destruction to. 5. Peaceful home, happy home; quiet; contented, etc. 6. Skurried off, scampered off; spluttered off. 7. With more courage, more daring; more courageous; bolder-hearted. 8. Took a survey, surveyed; inspected; viewed. 9. Follow his example, swim after him. 10. Perfectly still, quite motionless; without a single sign of life. 11. Reached his seat of government, arrived in his kingdom; was installed in his new office. 12. To lay hold of, to seize; to catch. 13. To have pity on, to commiserate; to show mercy. 14. Natural condition, old republic; ancient constitution.

14. RIVAL STOICS.

Some years ago, a gentleman living in one of the ¹frontier towns of a far Western State had some friends ²staying with him, to whom he gave a little dinner; and he invited to meet them a few half-civilised Indians. Of course «the noble red men» were treated to ³delicacies they had not seen before, and displayed a perhaps excusable ⁴inclination to «go right through» the bill of fare. A young chief, who had ⁵partaken of nearly everything on the table, had been eyeing the mustard for some time, no doubt thinking that such a pretty paste would taste as good as it looked. At length an ⁶opportunity appearing, he reached forth his hand, lifted the mustard-pot in a dignified manner, took a liberal spoonful, and swallowed it without moving a muscle of his countenance. But, in spite of his utmost ⁷exer-

tions, the tears soon streamed down his cheeks. An aged chief opposite to him, who had been watching the whole proceeding, leaned forward and ^sinquired what he was crying for. He replied, «I was thinking of my poor old father, who died a short time ago.» Soon afterwards the old chief, unable to ^restrain his curiosity, also solemnly took a dip from the mustart-pot, and swallowed it without the ^quivering of a muscle; but his eyes were not so strong as his will, and the little tears soon trickled down his cheeks. It was now the young red man's turn. Leaning forward, he inquired the cause of his ^grief, to which the elderly gentleman replied, «I was thinking 'twas a pity you hadn't died when your poor old father did.»

OUTLINE.— 1. A gentleman invites some Red Indians to dinner. 2. They eat something of every dish on the table. 3. A young chief at last eyes the mustard-pot. 4. Resolves to take a spoonful, and does it. 5. Moves not a muscle; but sheds tears. 6. Aged chief asks him why he weeps. 7. Reply. 8. Aged chief also tastes. 9. Inquiry of young man, and reply.

PHRASEOLOGY.— 1. Frontier, border. 2. Staying with, visiting. 3. Delicacies, dainties. 4. Inclination, desire; wish. 5. Partaken of, eaten something. 6. Opportunity, chance; occasion. 7. Exertion, efforts. 8. Inquired, asked; demanded. 9. Restrain, check; curb; keep under. 10. Quivering, trembling; shaking. 11. Grief, discomfort; suffering.

15. SPRING.

DEAR NED,—The trees and hedges are budding fast, and will soon be in leaf; and the birds are

'busy piping in the woods. In a little copse not far from here, we found yesterday evening a blackbird's nest, with four eggs in it. We ²took one, and left the others. I was ³crossing a field the other day, and all but trod upon a lark's nest. The willows on the banks of the river are getting greener and greener every day. We often see anglers about, rod in hand, and basket on back. One of them caught last week a dozen and a half trout in one day; and he tells me that there is ⁴no end of salmon in the upper ⁵reaches of the river. The hunting season will soon be over. The hounds were out to-day, and had a fine ⁶burst after a fox, but Reynard ⁷got to earth and kept close, till the huntsman, thinking the animal had slunk off ⁸in another direction, called off the pack; and then, finding the coast clear, he ⁹stole quietly out of the drain in which he had taken ¹⁰refuge, and ¹¹made for the nearest cover. — We have a great ¹²display of blossom on the black-thorn hedge which ¹³separates our garden from the rector's. Our dog Towler ¹⁴seized a gipsy last night in the kitchen garden. He was ¹⁵stealing the early rhubarb, and had ¹⁶collected a large bundle when he was ¹⁷pounced upon. A great quantity of garden stuff has been stolen by the gipsies, who have their encampment on Highwood Common, close by the ¹⁸entrance leading to the ruins of the old abbey.

Your loving friend,

DICK.

OUTLINE — 1. Spring is coming. 2. A blackbird's nest; a lark's. 3. The willows getting green. 4. Anglers about: their success. 5. A hunt. 6. The fox escapes. 7. Blossom on the black-thorn hedge. 8. The gipsies. 9. Capture of a gipsy stealing.

PHRASEOLOGY — 1. Busy, hard at work. 2. Took, abstracted. 3. Crossing, going across; passing over. 4. No end of, numbers; shoals. 5. Reaches, pools. 6. Burst, run; chase. 7. Got to earth, hid underground. 8. In another direction, in a different course; in another way. 9. Stole out slipped out; 10. Refuge, shelter 11. Made for, ran to; pressed forward for. 12. Display, show. 13. Separates, divides. 14. Seized, caught. 15. Stealing, pilfering; purloining. 16. Collected, made up 17. Pounced upon, captured; apprehended.

16. SUMMER

DEAR JAMES,—The farmer whose homestead is about a quarter of a mile from our house is cutting his grass for hay, and he has allowed us to come and see his men at work. There are four mowers. The men keep time with their scythes; and it is pleasant to hear the regular swish as the blades dive into the thick heavy grass. Then there are ten or twelve women and boys busily engaged in turning over the hay, and spreading it out to the sun. An hour or two ago the mowers came upon a lark's nest, with four young ones in it. The blade of the scythe had cut it in two, and killed the young ones.

Our fruit-trees are in full blossom, and there is promise of a great crop of fruit this year. Last

evening Tom went out with his bird-call, and nearly⁹ succeeded in hitting¹⁰ a corncrake over the head, which had been busy piping for two or three hours. Juste before dark on Wednesday evening last, I got home with a few brace of trout, which I caught in the Brawl. The artificial minnow was the bait¹¹ I used. But the stream is too shallow just now¹², and the water too clear¹³ for any one to get much sport, except by going out very early in the morning, or fishing at night. The nightingale, which has been singing for three or four nights past in the elm at the bottom of the garden, suddenly stopped his song about three days ago. The bird is supposed to have been snared¹⁴ by the gipsies who were lately encamped¹⁵ in this neighbourhood.

Your affectionate cousin,

RICHARD HARTLEY.

OUTLINE. — 1. A farmer has allowed us to see the hay-making. 2. Description of it. 3. What the mowers found. 4. The fruit-tree. 5. A corn-crake. 6. Fishing. 7. The nightingale and its fate.

PHRASEOLOGY.— 1. Allowed, permitted; given leave. 2. Pleasant, delightful. 3. Dive, plunge; dip. 4. Engaged, employed. 5. Came, lit. 6. Blossom, bloom. 7. Promise, hope. 8. Crop, yield. 9. Nearly, almost; well-nigh. 10. Hitting, striking. 11. Bait, lure. 12. Just now, at present. 13. Clear, transparent; pellucid. 14. Snared, caught; captured. 15. In this neighbourhood; near here; not far off.

17. AUTUMN

THE WOLDS, YORKSHIRE.

DEAR TOM, — My mother has allowed¹ me to ask if you will come down and stop² a week or two with us in the country. We all hope you will; and we shall do our best to amuse³ you. Perhaps it may be duller⁴ for you down here than up in London; but we have a good many things to show⁵ you.

There is very good trout-fishing here—both lake and river; and we have a boat of our own, and can pull⁶ you about anywhere⁷. Last week Ned caught a trout four pound's weight. Then there is a very good bathing-place in the lake; and I know you are a good swimmer. There is capital⁸ nutting not far from here, and any quantity of blackberries. Then we could scour⁹ the woods together, and perhaps catch a rabbit or a hedgehog.

We are very good friends with a farmer near our house, and he lets us into the farmyard whenever¹⁰ we like; and we have rare fun diving in the hay and tossing it about. He has a lot of nice sleek horses, and the largest collection¹¹ of different kinds of fowls in the whole country round.

It is your holidays¹² now, I suppose¹³; so I hope you will not find it difficult¹⁴ to come. We are looking forward to your visit¹⁵ with great pleasure.

Pray give our kind regards to your brothers and sisters, and believe me,

Yours affectionately,
ROBERT HUNTER.

OUTLINE.— 1. R. Hunter writes to a friend in town to ask him to come down to see them in the country. 2. Sources of amusement: fishing, rowing, bathing, nutting, etc. 3. The farmyard. 4. Holidays give him time to come. 5. Conclusion.

PHRASEOLOGY.— 1. Allowed, permitted. 2. Stop, stay; remain. 3. Amuse, entertain; interest. 4. Duller, less lively. 5. Show, point out to. 6. Pull, row; paddle. 7. Anywhere, to any place; in any direction. 8. Capital, first-rate; excellent. 9. Scour, ramble through. 10. Whenever, at any time. 11. Collection, number. 12. Holidays, vacation; recess; leisure time. 13. Suppose, imagine; fancy. 14. Difficult, hard; inconvenient. 15. Visit, coming.

I Vary the circumstances and details of the above letter, which is supposed to be written in AUTUMN.

II. Write a similar letter—time WINTER, Skating; (or hunting); sleighing.

III. Another letter—time SPRING.

IV. Another letter—time SUMMER.

18. W I N T E R.

DEAR TOM, — The pond at the foot of the lawn is frozen over, and the ice is several inches thick, so you must come and stay¹ with us for a few days, and enjoy² yourself. The ice is as smooth³ as glass, and there is not a single crack in it. It is the sort called black ice, which you know is the hardest and toughest⁴ of all. Down by the brook which feeds our pond there is a mill, and the water-wheel

has hanging to the flanges the prettiest³ icicles you can imagine⁵. The other day our ducks got on the slippery ice, and you should have seen what droll⁷ figures they cut. They rolled about like drunk sailors⁸ on deck in a heavy swell. This morning the gamekeeper shot some wild geese in a fen⁹ hard by the common. They are plump and fat, in excellent¹⁰ condition, and we intend¹¹ to have one for dinner the day you arrive¹². The river above the weir is also frozen over, and you can skate about a mile and a half up the stream. Did you ever have a pic-nic on the ice, light a fire, and cook¹³ your dinner? That's what we mean to do when you come. Don't lose any time.

Ever yours faithfully,

R. SPEKE.

OUTLINE. — 1. Pond frozen over. 2. Description of the ice. 3. The icicles on the mill-wheel. 4. Ducks on the ice. 5. The gamekeeper shoots some wild geese. 6. The river is frozen; skating. 7. A pic-nic on the ice.

PHRASEOLOGY. — 1. Stay, remain; stop. 2. Enjoy, amuse; get some fun. 3. Smooth, polished; slippery. 4. Tough, cohesive; strong. 5. Prettiest, best-formed; best shaped. 6. Imagine, fancy; conceive. 7. Droll, funny; laughable. 8. Sailors, seamen; mariners. 9. Fen, bog; marsh; morass. 10. Excellent, capital; nice. 11. Intend, mean; are going. 12. Arrive, come; reach us. 13. Cook, get ready; prepare.

DIRECTIONS AND MODELS FOR

SHORT NOTES.

1. The address should be written in the right-hand corner at the top of the paper. Under this comes the date. Some persons write the date in full, as *January the Twenty-fifth*; and this has the great advantage of being never mistaken.

2. But if the note is written in the *third person* («Mr Wilson presents his compliments,» etc.), the address and date are usually written in the left-hand lower corner.

3. At the end of the letter put the name of the person to whom it is written, thus: —

J. Wilson, Esquire.

4. Let a new subject begin a new paragraph.

5. Keep the word «I» entirely out of your letter, if you possibly can.

6. Use short sentences; and write in a hand that will not give the smallest difficulty to your correspondent to read.

7. At the end of the letter write: —

«And I am,

Yours faithfully,

A. B.»

Or:— «Believe me to be,

Sincerely yours,

A. B.»

But never write: «Hoping you are well, believe me;» because the *hoping* must agree with I understood, in which case it means. «I (hoping) believe me,» which is nonsense.

4. APPLICATION FOR A SITUATION

6 ESSEX STREET, W.

May 30th 1874.

SIR,

I beg to offer myself as a Candidate for the situation of (Clerk, Junior Clerk, Book-keeper, or *whatever it may be*), in your House, advertised in the *TIMES* of to-day.

I have been six years at School, and have also been two years with Mr A. B., to whom I am allowed to refer. I have had a thorough training in arithmetic, as regards both accuracy and speed; and this letter will inform you as to my handwriting. I am also well acquainted with book-keeping, both by single and double entry.

Should you wish to see me before you fill up the situation, I shall be happy to wait on you at any time you may appoint.

And I am,

Sir,

Your obedient Servant,

EDWARD LYTTTELTON.

2. TO A TRADESMAN.

3 NORFOLK TERRACE, S. W.,

April the Twelfth, 1872.

SIR,

The parcel mentioned in your note has not arrived.

Will you be good enough to make inquiries, as we cannot wait any longer for the articles we want.

Yours truly,

J. WILSON.

Mr Hopkins.

3. ACKNOWLEDGMENT OF MONEY.

6 SUFFOLK STREET, LONDON, N. W.,

June 30th 1873.

GENTLEMEN,

I beg to acknowledge the receipt of your cheque for Lt. 10 : 4 : 6, and to enclose a receipt, with our best thanks.

Respectfully yours,

POPE & WALLER,

Per J. R.

Messrs Allman Brothers.

Receipt Enclosed

6 SUFFOLX STREET,

June 30th 1873.

Received of Messrs Allman Brothers the sum of Ten Pounds, four shillings, and six pence.

Lt. 10 : 4 : 6

Stamp.

POPE & WALLER.

4. FORMAL INVITATION.

Mr and Mrs Allwright [present their compliments to Mr and Mrs Trench, and]¹ request the pleasure of their company at dinner, on Tuesday, the Seventh² of May, at Seven o'clock.

27 NEW STREET, W.,

April 21st, 1873.

5. FORMAL ACCEPTANCE.

Mr and Mrs Trench [present their compliments to Mr and Mrs Allwright and]¹ will be glad to accept their invitation for the Seventh of May, at Seven³ o'clock.

90 TAVISTOCK SQUARE,

April 22d, 1873.

6 INVITATION FORMALLY DECLINED

Mr and Mrs Trench present their compliments to Mr and Mrs Allwright, and are sorry that a previous engagement will prevent their having the pleasure of accepting Mrs Allwright's kind invitation.

90 TAVISTOCK SQUARE,

April 22d, 1873.

¹ These words may be omitted, and the names inserted before the word *company*.

² This kind of date should always be *written*, and not in figures.

³ It is well to repeat this, to avoid mistake on both sides

7. POSTPONEMENT OF INVITATION.

Mr and Mrs Allwright present their compliments to Mr and Mrs Trench, and are sorry that, in consequence of the serious illness of a near relative, the dinner-party for the Seventh of May must be postponed.

27 NEW STREET, W.,

April 30th, 1873.

8. TO AN IRONMONGER.

SIR,

Please forward to me, at your earliest convenience, the following articles:— One dozen knives and forks, with balance handles, the steel to be of the best quality, and the handles to be finished in the best manner; one carving knife and fork; a garden roller, weighing not above five hundred weight; a bottle jack, and six dish covers of the best white metal. All these must be delivered not later than Thursday evening next, either by the carrier that passes our gate, or by the Parcel Delivery Company.

Yours faithfully,

E. BLACKBURN.

Mr Bailey

9. TO A SCHOOLMASTER.

10 WINDMILL STREET, E. G.,

14th May 1872.

DEAR SIR,

I should be exceedingly obliged if you could find room in your school for my eldest son,

